

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพ
ภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสระบุรี เขต 1

ภัทรจิตรา แสงสุข

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ปีการศึกษา 2566

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพ
ภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสระบุรี เขต 1

ภัทรจิตรา แสงสุข

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ปีการศึกษา 2566

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี อนุมัติการค้นคว้าอิสระ เรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา
ในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สระบุรี เขต 1 เสนอโดย นางสาวภัทรจิตรา แสงสุข เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

.....คณบดีคณะครุศาสตร์
(อาจารย์ ดร. ภัศยกร เลาสวัสดิกุล)
วันที่ 24 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2567

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ

.....ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร. สุพจน์ เกิดสุวรรณ)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร. ชูชาติ พยอม)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร. กรวดี แผนพรหม)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปนิตา เนืองพะนอม)

หัวข้อการค้นคว้าอิสระ	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร.ชูชาติ พยอม อาจารย์ ดร. กรวุฒิ แผนพรหม
ชื่อนักศึกษา	ภัทรจิตรา แสงสุข
สาขาวิชา	การบริหารการศึกษา
ปีการศึกษา	2566

บทคัดย่อ

การค้นคว้าอิสระในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 และ 2) เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงานและขนาดสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 306 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเที่ยงทั้งฉบับ เท่ากับ 0.986 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที ด้วยการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสองกลุ่มที่เป็นอิสระจากกัน และการทดสอบเอฟ ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการศึกษาพบว่า

1. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก
2. การเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงานและขนาดสถานศึกษา ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ประกาศคุณูปการ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี โดยการศึกษาบทบาทของผู้บริหาร สถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ซึ่งได้รับความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง รองศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร.ชูชาติ พยอม อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระหลัก อาจารย์ ดร.กรรภูมิ แผนพรหม อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระร่วม ที่ได้ให้คำปรึกษา แนะนำตลอดจนให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือในทุก ๆ ด้านของการทำวิจัยจนงานวิจัยนี้เสร็จสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมชัย หาญกล้า ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูวดล จุลสุคนธ์ อาจารย์ ดร.ภัสสกร เลาสวัสดิ์กุล และอาจารย์ ดร.ธัญนันท์ ทองบุญตา ที่ได้กรุณาให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของเนื้อหาและคุณภาพของเครื่องมือ ตลอดจนให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระบุรี เขต 1 ผู้อำนวยการสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่ให้การสนับสนุนในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี และขอขอบพระคุณเจ้าของงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง หนังสือ ตำราที่ผู้วิจัยได้อ้างอิงทุกท่าน

ขอขอบพระคุณประธานในการสอบการค้นคว้าอิสระ อาจารย์ ดร.สุพจน์ เกิดสุวรรณ และคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่ให้คำแนะนำในการปรับปรุงการค้นคว้าอิสระฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และสมาชิกในครอบครัวทุกท่านที่สนับสนุน ในด้านการศึกษา เป็นที่ปรึกษาและเป็นกำลังใจที่ดีเสมอมา บุคคลทั้งหมดที่กล่าวมานี้มีส่วนสำคัญ ที่ทำให้การศึกษาและการการค้นคว้าอิสระครั้งนี้ประสบความสำเร็จ

ภัทรจิตรา แสงสุข

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
สมมติฐานการวิจัย.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
ประโยชน์ของการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา.....	11
ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา.....	11
ความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา.....	12
นโยบายที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา.....	14
ระบบและกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา.....	14
แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา.....	23
ความหมายของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา.....	23
แนวทางในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา.....	24
แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน สถานศึกษา.....	26
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา.....	31
แนวคิดเกี่ยวกับบทบาท.....	31
ความหมายของผู้บริหารสถานศึกษา.....	34
ความสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา.....	35
บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องในการประกันคุณภาพ การศึกษา.....	37

	หน้า
บทที่ 2 (ต่อ)	
บริบทการดำเนินงานประกันคุณภาพของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	
ประถมศึกษาสระบุรี เขต 1.....	39
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	42
งานวิจัยในประเทศ.....	42
งานวิจัยต่างประเทศ.....	47
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	50
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	50
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล.....	52
เกณฑ์การให้คะแนน.....	52
เกณฑ์การแปลความหมาย.....	52
การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย.....	53
การวิเคราะห์ค่าความเที่ยง (reliability).....	55
การวิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้างของเครื่องมือ.....	56
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	60
การวิเคราะห์และการแปลความหมายของข้อมูล.....	60
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น.....	61
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	63
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	90
สรุปผลการวิจัย.....	91
อภิปรายผลการวิจัย.....	93
ข้อเสนอแนะ.....	99
บรรณานุกรม.....	101

	หน้า
ภาคผนวก.....	109
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	110
ภาคผนวก ข ผลการวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือวิจัย.....	113
ภาคผนวก ค รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพของเครื่องมือวิจัย.....	119
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพ ของเครื่องมือวิจัย.....	121
ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้ (try out) เครื่องมือวิจัย.....	127
ภาคผนวก ฉ หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลวิจัย.....	129
ภาคผนวก ช แบบตอบรับและเกียรติบัตรการเข้าร่วมนำเสนองานวิจัย.....	132
ประวัติผู้ทำการค้นคว้าอิสระ.....	135

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

สารบัญตาราง

		หน้า
ตาราง 1	แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพ.....	15
ตาราง 2	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามผู้บริหารสถานศึกษาและครู.....	51
ตาราง 3	จำนวนผู้ให้ข้อมูล จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา.....	51
ตาราง 4	เกณฑ์การให้คะแนนจากแบบสอบถาม.....	52
ตาราง 5	เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย.....	53
ตาราง 6	โครงสร้างตัวแปรบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา.....	53
ตาราง 7	ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน.....	55
ตาราง 8	เปรียบเทียบคุณภาพค่าความเที่ยงสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคระหว่าง กลุ่มทดลองใช้และตัวอย่างจริง.....	56
ตาราง 9	ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดล การวัด บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา.....	57
ตาราง 10	ค่าสถิติ ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการวัดบทบาทผู้บริหาร สถานศึกษา ในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา.....	58
ตาราง 11	จำนวนและร้อยละ ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง..	62
ตาราง 12	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน.....	63
ตาราง 13	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษา.....	64
ตาราง 14	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของ สถานศึกษา.....	65
ตาราง 15	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัด การศึกษาของสถานศึกษา.....	66
ตาราง 16	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านการประเมินผลและตรวจสอบ คุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา.....	67

ตาราง 17	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านการติดตามผลการดำเนินการ เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา.....	68
ตาราง 18	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านการจัดทำ จัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา.....	69
ตาราง 19	ผลการเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระบุรี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง.....	71
ตาราง 20	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน.....	72
ตาราง 21	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปร จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน.....	74
ตาราง 22	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน.....	74
ตาราง 23	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน (แยกรายด้าน)	75
ตาราง 24	ผลการศึกษาเปรียบเทียบรายคู่ (post hoc tests) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระบุรี เขต 1 (แยกรายด้าน) จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน.....	78
ตาราง 25	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกตามขนาดสถานศึกษา.....	82
ตาราง 26	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย จำแนกตามขนาดสถานศึกษา.....	83
ตาราง 27	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา.....	84
ตาราง 28	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย จำแนกตามขนาดสถานศึกษา (แยกรายด้าน).....	85
ตาราง 29	ผลการเปรียบเทียบเปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระบุรี เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา (แยกรายด้าน).....	87

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
ภาพ 2 การดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน.....	19
ภาพ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินคุณภาพภายนอกกับการประกันคุณภาพภายใน....	21
ภาพ 4 การประสานประโยชน์ระหว่างการประเมินตนเองกับการประเมินคุณภาพภายนอก	22
ภาพ 5 วงรอบขององค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการประเมินคุณภาพสถานศึกษา.....	23
ภาพ 6 บทบาทหน้าที่และภารกิจในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา.....	25
ภาพ 7 ตัวแปรที่เชื่อมโยงสู่มาตรฐานการศึกษา.....	27
ภาพ 8 แนวทางการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา.....	28
ภาพ 9 กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาด้วยวงจรคุณภาพ (PDCA).....	29
ภาพ 10 โมเดลการวัดองค์ประกอบเชิงยืนยัน.....	59

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคน เพื่อเตรียมความพร้อมที่จะรับการเปลี่ยนแปลงและก้าวสู่ยุคสมัยใหม่อย่างมั่นคงและรู้ทันโลก ตลอดจนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ประเทศทั่วโลกจึงมุ่งพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบัน (วรรณิศา พิมพร, 2561, หน้า 1) ดังนั้น คุณภาพการศึกษาจึงเป็นสิ่งที่สะท้อนถึงความสำเร็จของกระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล หากสถานศึกษาจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ โดยอาศัยความร่วมมือกันของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนมีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบคุณภาพเพื่อให้เกิดคุณภาพตามมาตรฐาน จะสร้างความเชื่อมั่นให้เกิดขึ้นแก่ทุกภาคส่วน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องว่าสถานศึกษานั้นจัดการศึกษาได้เป็นไปตามมาตรฐาน (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2562, หน้า 15)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และฉบับที่ 3 หมวด 6 มาตรา 47 กล่าวถึงระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยระบบการประกันคุณภาพภายใน เป็นภารกิจสำคัญของสถานศึกษาที่ต้องดำเนินการและถือได้ว่าเป็นวิถีชีวิตในการทำงาน มีแนวทางในการดำเนินการตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ข้อ 3 ประกอบไปด้วย 6 ข้อแนวดำเนินการ โดยทั้ง 6 แนวทางดำเนินงานนี้เป็นส่วนหนึ่งในการบริหารสถานศึกษาให้มีคุณภาพ จะช่วยให้สถานศึกษาดำเนินการจัดการศึกษาได้อย่างเป็นระบบ ตามมาตรฐาน 48 ที่ระบุไว้ว่า สถานศึกษาต้องมีระบบการประกันคุณภาพภายในและมีการจัดทำรายงานประจำปี เพื่อเผยแพร่ให้กับผู้อื่นได้ทราบ อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา สอดคล้องกับนโยบายและแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 ยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาระบบบริหารจัดการศึกษาที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบประกันคุณภาพและประสิทธิภาพที่เหมาะสม เพื่อยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ตอบโจทย์ในการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดในการพัฒนาผู้เรียน (ราชกิจจานุเบกษา, 2561, หน้า 3) อีกทั้งยังสอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ที่มุ่งเน้นการสร้าง “TRUST” หรือ “ความเชื่อมั่น ไว้วางใจ” ในข้อ 5 ที่กล่าวถึงการปรับระบบการประเมินผลการศึกษาและการประกันคุณภาพ เพื่อให้ระบบการประเมินผลการศึกษาทุกระดับและระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ได้รับการปรับปรุงให้ทันสมัย ตอบสนองผลลัพธ์ทางการศึกษา

ได้อย่างเหมาะสม การประกันคุณภาพการศึกษาจึงเป็นกลไกสำหรับบ่งชี้ประสิทธิภาพและประสิทธิผล การทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาให้สามารถดำเนินงานไปอย่างเป็นระบบ ประสานรับกับนโยบายการศึกษา กรอบของแผนยุทธศาสตร์และทิศทางที่ร่วมกำหนดไว้ตาม เจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ โดยถือให้การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นส่วน หนึ่งของการบริหารจัดการศึกษาปกติในสถานศึกษา ซึ่งเป็นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่าง ต่อเนื่อง สร้างความมั่นใจแก่ผู้รับบริการและป้องกันการจัดการศึกษาที่ด้อยคุณภาพ (สำนักทดสอบ ทางการศึกษา, 2554ก, หน้า 3)

ผลการประเมินคุณภาพภายนอกในภาพรวม พบว่า สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผ่านการรับรองมาตรฐาน จำนวน 20,376 แห่ง ไม่ผ่านการรับรองมาตรฐาน จำนวน 12,468 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 37.96 กล่าวโดยสรุปได้ว่า การศึกษาของประเทศไทยยังพบปัญหาในด้านต่างๆ ที่ทำ ให้สถานศึกษาไม่ผ่านการรับรองมาตรฐาน เช่น การขาดความต่อเนื่องเชิงนโยบาย การกำกับเชิง ปริมาณและการควบคุมคุณภาพ ผลจากข้อมูลดังกล่าวไม่สอดคล้องกับนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ที่ต้องการยกระดับคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการส่งเสริมสนับสนุนระบบการประกันคุณภาพภายใน ในด้านต่างๆ ของหน่วยงานต้นสังกัดเพื่อให้สถานศึกษามีคุณภาพ โดยมีเป้าหมายเพื่อส่งผลกระทบต่อระดับ คุณภาพของผลการประเมินคุณภาพภายนอกให้สูงขึ้น (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2558, ย่อหน้า 10) นอกจากนี้ปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษาที่มีผลจากการประกันคุณภาพภายในและการประเมิน คุณภาพภายนอกที่กล่าวถึงข้างต้นแล้ว สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2552ก, หน้า 80) และสำนักทดสอบทางการศึกษา (2554ข, หน้า 50) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลการ ประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา จำแนกตามปัจจัยที่ตั้งของสถานศึกษาและขนาดของ สถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในภาคที่ห่างไกลจะมีความเสียเปรียบภาคที่อยู่ใกล้ กับกรุงเทพมหานคร และผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาที่มีขนาดใหญ่จะอยู่ใน เกณฑ์ดีเป็นสัดส่วนสูงขึ้น ส่วนสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2552ข, หน้า 17) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันและมีที่ตั้งต่างกัน โดยพบว่า สถานศึกษาขนาดใหญ่ ขนาดกลางในเมืองและสถานศึกษาขนาดเล็กในชนบทและชุมชนแออัดในเมือง ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทยมีลักษณะแตกต่างกันมากระหว่างเขตพื้นที่การศึกษาและใน โรงเรียนขนาดเล็กในชนบท โดยโรงเรียนขนาดเล็ก ส่วนใหญ่จะขาดความพร้อมในเรื่องการบริหาร จัดการและการจัดการเรียนการสอนให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2551, หน้า 33)

การศึกษาดำเนินงานประกันคุณภาพที่ผ่านมาพบว่า ครูมีปัญหาและอุปสรรคในด้าน ความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับระบบการประกันคุณภาพภายในอย่างแท้จริง ขาดทักษะ การร่วมมือของครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับกระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้น

พื้นฐาน และมีทัศนคติที่ไม่ดีต่องานประกันคุณภาพ (จตุภูมิ เขตจตุรัส, 2560, หน้า 23; สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2564, หน้า 9) และจากการติดตามรายงานการสังเคราะห์รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) และการวิเคราะห์ประสิทธิภาพและโอกาสของสถานศึกษา ในปี 2564 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 พบว่า ภาพรวมผลการประเมินตนเองอยู่ในระดับดี (ร้อยละ 72.27) แต่ยังมีประเด็นจุดอ่อนทางด้านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการบริหารและการจัดการ และการสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ในการจัดการศึกษา ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาครูให้มีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนการสอน ที่สอดคล้องกับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1, 2565, หน้า 12) นอกจากนี้ยังพบปัญหาบุคลากรบางส่วนของสถานศึกษา ยังมีความเข้าใจเกี่ยวกับ การประกันคุณภาพการศึกษาไม่ตรงกับหลักการ แนวทาง เจตนารมณ์ รวมทั้งการวัดและประเมินผลยังไม่เป็นระบบ ครูผู้สอนบางส่วนยังไม่ได้รับการฝึกอบรมหรือส่งเสริมความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา (จำนงค์ จันวิจิตร, 2559, หน้า 3) ซึ่งการเสริมสร้างทักษะความรู้ ความเข้าใจแก่บุคลากรทุกระดับให้เห็นถึงความสำคัญของงานประกันคุณภาพการศึกษา การสร้างความร่วมมือ การสร้างแรงจูงใจจากผู้บริหารสถานศึกษา จะเป็นส่วนที่ช่วยในการเพิ่มสมรรถนะในการทำงานและช่วยแก้ไขปัญหาด้านการทำงานประกันคุณภาพการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น (ลักขณา จาตกานนท์, และคนอื่นๆ, 2554, หน้า 37)

ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริม สนับสนุนและช่วยพัฒนาครูด้านการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา คือ ผู้บริหารสถานศึกษา เพราะถือเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดที่ใกล้ชิดกับคุณครู มีอำนาจในการตัดสินใจ กำกับ ดูแล ติดตาม ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของครูทุกคน และปฏิบัติงานให้เป็นไปตามความมุ่งหมายของการจัดการศึกษา ตามมาตรฐานการกำหนดตำแหน่งข้าราชการครูสายบริหาร ดังนั้น ผู้บริหารจึงมีบทบาทที่สำคัญยิ่งในการขับเคลื่อนการทำงานของสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด เพราะความสำเร็จในการจัดการประกันคุณภาพการศึกษาต้องอาศัยหลักการมีส่วนร่วมของครูและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้พัฒนาปรับปรุงคุณภาพของสถานศึกษาให้เป็นสถานศึกษาที่ดีและมีคุณภาพครบถ้วนตามเกณฑ์มาตรฐาน (เนตรรุ่ง อยู่เจริญ, 2553, หน้า 9; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2556, หน้า 2; อุดม อรุณราช, 2561, หน้า 29)

จากความสำคัญและที่มาของปัญหาวิจัยทั้งหมดที่ได้เสนอในข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 เพื่อใช้เป็นแนวทางให้กับสถานศึกษา และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการวางแผน พัฒนางานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืนต่อไป

ผลจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยคาดหวังว่า ผลที่ได้จากงานวิจัยจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์การ การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและองค์กรที่เกี่ยวข้องในด้านขององค์ความรู้ใหม่ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ส่งผลต่อการบริหารจัดการระบบการประกันคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

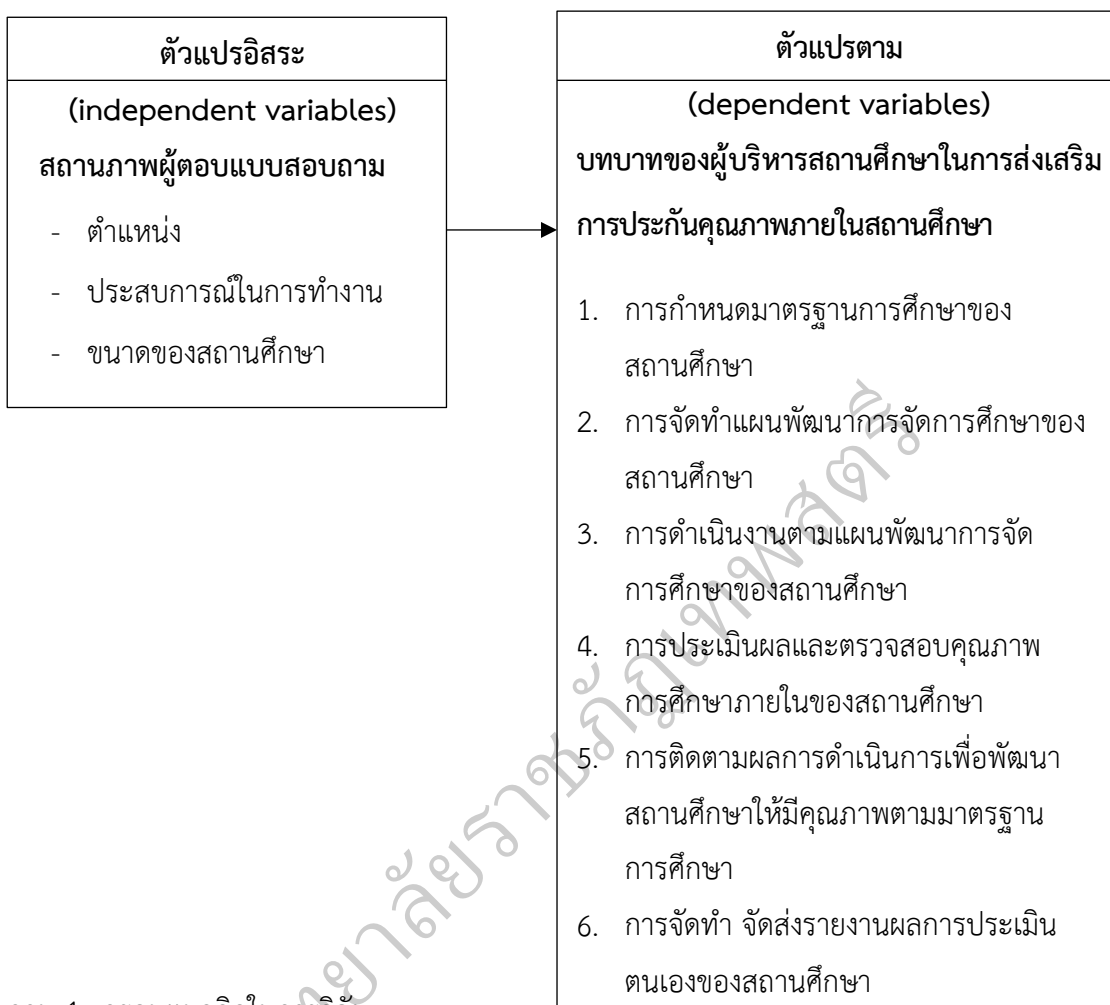
1. เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงานและขนาดสถานศึกษา

สมมติฐานการวิจัย

ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงานและขนาดสถานศึกษาที่แตกต่างกัน มีการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาและเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จึงได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและกฎหมายเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อใช้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ได้แก่ กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ลงวันที่ 20 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2561 ตามประกาศราชกิจจานุเบกษา เล่ม 135 ตอนที่ 11 ก หน้า 3-5 ประกาศกระทรวง ศึกษาธิการ เรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการศึกษา ลงวันที่ 6 สิงหาคม พ.ศ. 2561 ตามประกาศราชกิจจานุเบกษา วันที่ 24 กันยายน พ.ศ. 2561 ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง แนวปฏิบัติการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2561 ลงวันที่ 16 สิงหาคม พ.ศ. 2561 และแนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2561 โดยได้นำแนวคิดและทฤษฎีไปสู่การออกแบบตัวแปรตาม สรุปเป็นแผนภาพได้ ดังภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2566 ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษาและรองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 115 คน เป็นครู จำนวน 967 คน พนักงานราชการ 26 คน รวมเป็นประชากรทั้งสิ้น 1,108 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2/2566 จำนวน 1,108 คน เนื่องจากมีจำนวนประชากรที่แน่นอน (finite population) สูตรที่ใช้หาขนาดของตัวอย่าง จึงใช้ตารางสำเร็จรูปของเคียร์ซี, และมอร์แกน (Krejcie,

& Morgan, 1970, p.608) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และยอมให้มีความคลาดเคลื่อน 0.05 ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 291 คน เพื่อป้องกันการไม่ได้รับการตอบกลับของแบบสอบถาม ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงเพิ่มขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการเปิดตาราง 5% ของจำนวนทั้งหมด ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวน 306 คน และเนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีจำนวนน้อย ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัดส่วนกลุ่มตัวอย่าง 20:80 โดยประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา (ผู้อำนวยการสถานศึกษา และรองผู้อำนวยการสถานศึกษา) ร้อยละ 20 จำนวน 61 คน และครู ร้อยละ 80 จำนวน 245 คน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 306 คน หลังจากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (stratified random sampling) โดยแบ่งตามขนาดของสถานศึกษา คำนวณหากลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการเทียบบัญญัติไตรยางศ์ แล้วจึงสุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling)

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย

2.1 ตัวแปรอิสระ (independent variables) ได้แก่ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ประกอบด้วย

2.1.1 ตำแหน่ง

- 1) ผู้บริหารสถานศึกษา
- 2) ครู

2.1.2 ประสบการณ์ในการทำงาน

- 1) น้อยกว่า 5 ปี
- 2) 5 – 10 ปี
- 3) 10 ปี ขึ้นไป

2.1.3 ขนาดของสถานศึกษา

- 1) ขนาดเล็ก (มีนักเรียนตั้งแต่ 1 ถึง 119 คน)
- 2) ขนาดกลาง (มีนักเรียนตั้งแต่ 120 ถึง 719 คน)
- 3) ขนาดใหญ่ (มีนักเรียนตั้งแต่ 720 คน ขึ้นไป)

2.2 ตัวแปรตาม (dependent variables) ได้แก่ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา

ในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระบุรี เขต 1 ตามแนวคิดของกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ข้อ 3 แนวทาง ดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ประกอบด้วย 6 ข้อ ดังนี้

2.2.1 การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

2.2.2 การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

2.2.3 การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

2.2.4 การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา

2.2.5 การติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา

2.2.6 การจัดทำ จัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา

3. ขอบเขตด้านเวลา

การวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย ในช่วงระยะเวลาปีการศึกษา 2566

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ผู้บริหารสถานศึกษา ได้ข้อมูลสารสนเทศไปใช้ในการวางแผน พัฒนา และปรับปรุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ได้ข้อมูลสารสนเทศไปใช้เป็นแนวทางในการเตรียมความพร้อมในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อรองรับการประเมินภายนอกต่อไป
3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ สามารถนำไปใช้ในการกำหนดนโยบายวางแผนพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอก

นิยามศัพท์เฉพาะ

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ที่แสดงออกถึงการกระตุ้นและส่งเสริมให้ครูได้มีการปฏิบัติตามแนวทางดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง การประเมินผล ติดตาม ตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ด้านกระบวนการจัดการศึกษา การบริหารจัดการ และการดำเนินกิจกรรมตามปกติของสถานศึกษา โดยบุคลากรภายในสถานศึกษานั้น เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ตามเกณฑ์การพิจารณาลักษณะแนวทางดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 6 ประการ

1. การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง การเปิดโอกาสให้ครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ร่วมกันศึกษา วิเคราะห์มาตรฐานการศึกษาที่กระทรวงศึกษาประกาศใช้ เพื่อกำหนดเป็นมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา วางแผนการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจให้ครูและบุคลากรเห็นประโยชน์ของการร่วมมือในงาน ด้านการกำหนดมาตรฐานและการกำหนดกระบวนการของสถานศึกษาไว้อย่างถูกต้องสอดคล้องกับมาตรฐานของชาติ มีการจัดทำขั้นตอนการกำหนด

มาตรฐานการศึกษาที่สะท้อนมาตรฐานการส่งเสริมของสถานศึกษาอย่างชัดเจน มีมาตรการตรวจสอบความเหมาะสมอย่างถูกต้องและน่าเชื่อถือ

2. การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง การวางแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาตามกรอบเวลา 3 - 5 ปี โดยเปิดโอกาสให้ครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันกำหนดขั้นตอนการจัดทำ ที่มีความชัดเจน เริ่มจากการวิเคราะห์ วางแผน กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายและอัตลักษณ์ของสถานศึกษา ประชุมเชิงปฏิบัติการ การระดมสมองจากทุกฝ่ายในการจัดทำแผนพัฒนาของสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และมาตรฐานการศึกษาของชาติ

3. การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง การนำแผนพัฒนาคุณภาพไปสู่การปฏิบัติ โดยจัดทำเป็นแผนประจำปีเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีการแต่งตั้งคณะทำงาน กำหนดขั้นตอนการดำเนินงาน ปฏิบัติงานตามแผนคุณภาพการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี จัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานไว้อย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม มอบหมายงาน/โครงการให้บุคลากร เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติอย่างชัดเจน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายให้ปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้และมีการรายงานผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี

4. การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา หมายถึง การควบคุมการประเมินผลและตรวจสอบการดำเนินงานของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาที่สถานศึกษาประกาศและกำหนดอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนต่อไป โดยมีขั้นตอนและแนวทางการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาอย่างชัดเจน มีการสร้างความตระหนักและความสำคัญให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ ส่งเสริมความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการเขียนรายงานการประเมินตนเองและวิธีประเมินคุณภาพแนวใหม่ ตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาโดยหน่วยงานต้นสังกัด โดยแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินที่เกี่ยวข้อง กำหนดกรอบการประเมินและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายใน รวมทั้งเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องแสดงความคิดเห็นเพื่อเป็นข้อมูลสนับสนุนการประเมินคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

5. การติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา หมายถึง การติดตามผลการดำเนินงานในช่วงระหว่างการดำเนินงานพัฒนาการจัดการศึกษาและติดตามผลเมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินงาน ตามองค์ประกอบของการดำเนินงานในสถานศึกษา ได้แก่ ด้านปัจจัย ด้านกระบวนการและด้านผลผลิตหรือผลลัพธ์ และมีการนำเสนอผลการดำเนินงานเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

6. การจัดทำ จัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา หมายถึง การนำผลจากการจัดทำ การประเมินตนเอง ผลจากการดำเนินงานการประเมินและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา จัดทำเป็นรายงานเพื่อเสนอผลประเมินตนเองต่อคณะกรรมการสถานศึกษาให้ความเห็นชอบและจัดส่งรายงานต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นประจำทุกปี เพื่อให้หน่วยงานต้นสังกัดได้ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ แนะนำสถานศึกษา เพื่อให้การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือรองผู้อำนวยการสถานศึกษา ที่ได้รับแต่งตั้งปฏิบัติหน้าที่บริหารจัดการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระบุรี เขต 1

ครู หมายถึง ข้าราชการครู พนักงานราชการหรือครูอัตราจ้าง ที่ทำหน้าที่หลักในด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1

สถานศึกษา หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระบุรี เขต 1

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย เรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา
  - 1.1 ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา
  - 1.2 ความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา
  - 1.3 นโยบายที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา
  - 1.4 ระบบและกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา
2. แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
  - 2.1 ความหมายของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
  - 2.2 แนวทางในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา
  - 2.3 แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา
3. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา
  - 3.1 แนวคิดเกี่ยวกับบทบาท
  - 3.2 ความหมายของผู้บริหารสถานศึกษา
  - 3.3 ความสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา
  - 3.4 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องในการประกันคุณภาพการศึกษา
4. บริบทการดำเนินงานประกันคุณภาพของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

1. ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพ (quality assurance) เป็นกลไกสำคัญที่ช่วยขับเคลื่อนและพัฒนาคุณภาพของการจัดการศึกษาให้เป็นอย่างมีคุณภาพมาตรฐาน ต้นกำเนิดของระบบการประกันคุณภาพ เริ่มต้นมาจากประเทศสหรัฐอเมริกาในช่วงศตวรรษที่ 1980S ชื่อว่าระบบ council for higher education accreditation (CHEA) (council for higher education accreditation, 2010, para.4) ซึ่งระบบของการประกันคุณภาพยังคงพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่องมาจนปัจจุบัน และแพร่ขยายสู่ประเทศต่างๆ ในขณะที่ทางยุโรป ก็มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่เรียกว่า Standard and guidelines for quality assurance in European higher education area (ESG) ที่เป็นมาตรฐานและได้รับการยอมรับจากภูมิภาคในการนำมาใช้ควบคุมระบบการศึกษา จากแนวคิดในเรื่องการประกันคุณภาพนี้ นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงแนวความคิดนโยบายและแนวการปฏิบัติในการประกันคุณภาพการศึกษาของประเทศไทย

การประกันคุณภาพการศึกษา (quality assurance) มีรากฐานมาจากศัพท์ในวงการธุรกิจและอุตสาหกรรมที่ทางด้านการศึกษานำเข้ามาใช้ เพื่อการบริหารและจัดการเชิงคุณภาพในสถานศึกษา โดยการประกันคุณภาพการศึกษาเกิดจากการรวมกันของสองแนวคิด คือ แนวคิดการประกันคุณภาพและแนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษา ที่เน้นความสำคัญในเชิงวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาและมาตรฐานการศึกษา เพื่อจะเป็นหลักประกันให้แก่ผู้รับบริการเกิดความเชื่อมั่นในผลการปฏิบัติงาน (มยุรี แพร่หลาย, 2554, หน้า 27) ในประเทศไทย มีนักการศึกษาไทยหลายท่านได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพไว้ในลักษณะใกล้เคียงกัน ดังนี้

ในประเทศไทย มีนักการศึกษาไทยหลายท่านได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพไว้ในลักษณะใกล้เคียงกัน โดยกล่าวไว้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการและการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, หน้า 7) โดยใช้กระบวนการอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่การวางแผน การบริหารจัดการและดำเนินกิจกรรมต่างๆ รวมไปถึงการตรวจสอบ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงคุณภาพของการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554, หน้า 14-15) ทำให้ทราบระดับคุณภาพของสถานศึกษาในการดำเนินภารกิจด้านต่างๆ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้สถานศึกษามีการพัฒนาคุณภาพ ทำให้ทราบความก้าวหน้าในการพัฒนา ตลอดจนทำให้ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพที่เปิดเผยเป็นรายงานต่อสาธารณชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และบรรลุเป้าประสงค์ของหน่วยงานต้นสังกัด (สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ, 2563, หน้า 51) เป็นการสร้างความมั่นใจแก่ผู้รับบริการทางการศึกษาทั้งทางตรงและทางอ้อม (อุทัยวรรณ นริทร์รัตน์, 2559, หน้า 13; อารีรัตน์ ดิษฐปาน, โสภณ เพ็ชรพวง, และนัฐจรี เจริญสุข, 2564, หน้า 103) และเป็น

การรับประกันให้กับสังคมเชื่อมั่นว่าจะสามารถพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณภาพ และตรงกับความมุ่งหวังของสังคม (สงบ ลักษณะ, 2541, หน้า 2) ซึ่งสอดคล้องกับราชกิจจานุเบกษา (2561, หน้า 3) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นหนึ่งในวิธีการการประเมินผล คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละระดับและประเภทการศึกษา โดยใช้กลไกที่ สถานศึกษาจัดขึ้น เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในเชิงบวก สร้างความน่าเชื่อถือและความพึงพอใจ ให้กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง หรือถ้าหากพบว่าสถานศึกษาแห่งใดเมื่อนำระบบประกันคุณภาพ การศึกษาไปใช้และ ผลที่ได้ออกมาไม่น่าพอใจหรือไม่ผ่านคุณภาพ ก็จำเป็นต้องทำการปรับปรุงแก้ไข ในลำดับต่อไป

จากแนวคิดของนักการศึกษาเกี่ยวกับความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา สรุปได้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กระบวนการวางแผน การบริหารจัดการ และการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ตามภารกิจปกติของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ให้เป็นคนดี คนเก่งและมีความสุข ผู้เรียนมีคุณภาพหรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐาน การศึกษาที่กำหนด สร้างความมั่นใจให้ผู้รับบริการทางการศึกษา ทั้งผู้รับบริการโดยตรงและโดยอ้อม

2. ความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้ให้ความสำคัญของการ ประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับ โดยกำหนดอยู่ในหมวดที่ 6 ของพระราชบัญญัติการศึกษา เรื่อง มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ในมาตรา 47 และมาตรา 48 ที่กำหนดให้การศึกษาทุกระดับต้องมีระบบประกันคุณภาพการศึกษา โดยให้สถานศึกษาทุกแห่งตระหนักไว้ว่า การบริหาร การศึกษากับการประกันคุณภาพเป็นกระบวนการที่สัมพันธ์ต่อเนื่องกัน มีการดำเนินงานที่เป็นระบบ ต่อเนื่องและต้องเปิดเผยต่อสาธารณชนได้

การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา มีวัตถุประสงค์สำคัญ ดังนี้

1. เพื่อสนับสนุนและพัฒนาคุณภาพของผลผลิตทางการศึกษาในสถานศึกษาให้มี ประสิทธิภาพ รวมทั้งประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง
2. เพื่อให้สังคมมั่นใจเกี่ยวกับผลผลิตและบริการของสถานศึกษา
3. เพื่อให้หน่วยงานต้นสังกัดจัดสรรงบประมาณได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมตามความ เป็นจริง ตามภารกิจที่สถานศึกษาดำเนินการ
4. เพื่อให้ข้อมูลแก่ผู้สนใจเข้าศึกษาในสถานศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพของนักเรียนและ ประชาชนทั่วไปเกี่ยวกับการบริการ
5. เพื่อให้ข้อมูลแก่ผู้ปกครอง ผู้จ้าง รัฐบาล เกี่ยวกับกลไกในการดำเนินงานของ สถานศึกษาตลอดถึงส่วนงานในสังกัด

6. เพื่อให้เกิดความโปร่งใสในกระบวนการจัดการศึกษาแก่ประชาชน โดยเฉพาะการนำเงินภาษีอากรของประชาชนมาใช้

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2550, หน้า 7) กล่าวถึงความสำคัญของการประกันคุณภาพภายในว่า เป็นการทำให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีโอกาสได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการและการพัฒนาการศึกษาทุกขั้นตอน ตั้งแต่การกำหนดเป้าหมาย การวางแผน การทำตามแผน การประเมินและนำผลการประเมินใช้ปรับปรุงการดำเนินงาน ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554, หน้า 2) ที่กล่าวถึงความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา ในด้านของกลไกการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ นำไปสู่การสร้างเชื่อมั่น ความไว้วางใจในการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ

นอกจากนี้การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษายังมีความสำคัญแก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ผู้เรียนและผู้ปกครอง มีหลักประกันและความมั่นใจว่าสถานศึกษาจะจัดการศึกษาที่มีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด

2. ครูได้ทำงานอย่างมืออาชีพ เป็นระบบ มีประสิทธิภาพ มีความรับผิดชอบ ที่ตรวจสอบได้และเน้นวัฒนธรรมคุณภาพ ได้พัฒนาตนเองและผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ทำให้เป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองและชุมชน

3. ผู้บริหารได้ใช้ภาวะผู้นำและความรู้ความสามารถในการบริหารอย่างเป็นระบบ และมีความโปร่งใส เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับและนิยมชมชอบของผู้ปกครองและชุมชน ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจและเป็นประโยชน์ต่อสังคม

4. หน่วยงานที่กำกับดูแลให้สถานศึกษามีคุณภาพและศักยภาพในการพัฒนาตนเอง ซึ่งจะช่วยแบ่งเบาภาระในการกำกับดูแลสถานศึกษาและก่อให้เกิดความมั่นใจในคุณภาพทางการศึกษาและคุณภาพของสถานศึกษา

5. ผู้ประกอบการ ชุมชน สังคมและประเทศชาติได้เยาวชนและประชาชนที่ดี มีคุณภาพและศักยภาพที่จะช่วยทำงานพัฒนาองค์กรชุมชนและสังคมประเทศชาติต่อไป

ฮอปกินส์ (Hopkins, 2007, p.54) กล่าวถึงความสำคัญของการประกันคุณภาพ 5 ประการ ดังนี้

1. นักเรียนและผู้ปกครองมีหลักประกันและความมั่นใจว่าสถานศึกษาจะจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด

2. ครูได้ทำงานอย่างมืออาชีพ มีการทำงานที่เป็นระบบ โปร่งใส ตรวจสอบได้ มีประสิทธิภาพและเน้นคุณภาพ โดยสามารถพัฒนาตนเองและผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ทำให้เป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองและชุมชน

3. ผู้บริหารได้ใช้ภาวะผู้นำและความรู้ความสามารถในการบริหารงานอย่างเป็นระบบ มีความโปร่งใส เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ เป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองและชุมชน ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจและเป็นประโยชน์ต่อสังคม

จากการศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวกับความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา สรุปความได้ว่า การประกันคุณภาพภายใน มีความสำคัญในการเป็นกลไกที่จะขับเคลื่อนและพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ด้วยการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ โปร่งใส ตรวจสอบได้ ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการและพัฒนาการศึกษา อันจะส่งผลให้สถานศึกษาสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาอย่างมีคุณภาพและเหมาะสมกับผู้เรียน

3. นโยบายที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษา ถือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาทุกแห่งพึงปฏิบัติ เพื่อพัฒนาคุณภาพของมนุษย์ให้สมบูรณ์ และสร้างความเชื่อมั่นให้เกิดขึ้นกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาก็เพื่อมุ่งพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาในทุกระดับให้มีคุณภาพ เพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก และเป็นตัวบังคับที่สำคัญในการสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทางการศึกษาได้ไว้วางใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาที่เป็นไปอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐาน โดยกำหนดเป็นกฎหมายข้อบังคับในพระราชบัญญัติการศึกษา ระบุไว้ใน มาตรา 47 ถึง มาตรา 51 เพื่อนโยบายในการปฏิบัติที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา 2561 (ราชกิจจานุเบกษา, 2561, หน้า 3) ระบุไว้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษา คือ การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและควบคุมระบบการบริหารคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละระดับ ที่ดำเนินการอย่างเป็นระบบ เพื่อให้สถานศึกษาแต่ละแห่งจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพและหน่วยงานต้นสังกัด มีการกำกับ ติดตามและตรวจสอบผลการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ส่งผลต่อการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในทิศทางที่ถูกต้อง

4. ระบบและกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพเป็นกระบวนการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยหลักของการปรับปรุงคุณภาพและปรับปรุงกระบวนการ (process improvement) เพื่อนำไปสู่ความพึงพอใจของผู้รับบริการ มีรูปแบบ วิธีการหรือขั้นตอนดำเนินงานที่หลากหลายและแตกต่างกันไปในแต่ละยุคสมัย แต่ก็มีจุดมุ่งหมายเดียวกันคือการปรับปรุงและพัฒนาการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย (มยุรี แพร์หลาย, 2554, หน้า 35-38) หลักการและแนวคิดหลักของระบบและกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษามีความสอดคล้องกันของแต่ละแนวคิด ที่เน้นลดความผิดพลาด สร้างความต่อเนื่องและ

กระบวนการ ที่น่าเชื่อถือ สามารถติดตาม ตรวจสอบและพัฒนาได้ นั่นคือการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพด้านการศึกษาให้มีมาตรฐาน ลดความบกพร่องในการดำเนินงานและพัฒนาระบบงานให้มีประสิทธิภาพอย่างไรก็ตามเพื่อให้ผู้อ่านได้เข้าใจชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงขอแนะนำเสนอหลักการ แนวคิดสำคัญที่นำไปสู่การประกันคุณภาพการศึกษา ดังตาราง 1

ตาราง 1 แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพ

นักวิจัย	แนวคิด	หลักการ	รายละเอียด
ครอสบี้ (Crosby, 1979, p.127-139)	Zero defects Concept	ปรับปรุง กระบวนการและ มาตรฐานการ ปฏิบัติงานเพื่อ นำไปสู่ความ พึงพอใจของลูกค้า ด้วยหลัก Quality free	Zero defects Concept - ทีมบริหารให้คำสัญญา - พัฒนาทีมปรับปรุงงาน - พัฒนาเครื่องมือวัดคุณภาพ - วางแผนค่าใช้จ่ายการปรับปรุง - พัฒนาความตระหนักด้าน คุณภาพ - วิเคราะห์และแก้ปัญหา - วางแผนให้มีวินัยความบกพร่อง เป็นศูนย์ - ฝึกอบรมหัวหน้างาน - รักษาสภาพวินัยความบกพร่อง เป็นศูนย์ - ตั้งเป้าหมายด้านคุณภาพ - สร้างกระบวนการแก้ไขความ ผิดพลาด - ยอมรับและเห็นคุณค่า ความสำเร็จ - ก่อตั้งคณะที่ปรึกษาด้าน คุณภาพ - ทบทวนกระบวนการ

ตาราง 1 (ต่อ)

นักวิจัย	แนวคิด	หลักการ	รายละเอียด
จูรันและเกรน่า (Juran & Gryna, 1993, p. 9)	Ten Steps to quality improvement	1. การวางแผน คุณภาพ 2. การควบคุม คุณภาพ 3. การปรับปรุง คุณภาพ	Ten Steps to quality improvement - สร้างความตระหนัก - ตั้งเป้าหมาย - จัดองค์การ - จัดให้มีการฝึกอบรม - สร้างโครงการ - รายงานความก้าวหน้า - ให้การยกย่อง - เผยแพร่ - บันทึกผลการปฏิบัติ - พัฒนาระบบงาน
เอ็ดเวิร์ด เดมมิ่ง (Edwards Deming, 1986, p. 88-89)	วงจรคุณภาพ PDCA Cycle	หลักการสำคัญ 1. ความคงเส้นคงวา (stable) 2. สามารถทำนายได้ (predictable)	ขั้นตอนวงจรคุณภาพ - การวางแผน (P) - การปฏิบัติตามแผน (D) - การตรวจสอบ (C) - การกำหนดมาตรฐานการ แก้ปัญหา (A)

ในต่างประเทศได้ให้ความสำคัญกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษาและดำเนินการพัฒนาปรับปรุงกระบวนการมาอย่างต่อเนื่องจนปัจจุบัน โดยอาศัยหลักการและแนวคิด รวมทั้งผลของการปฏิบัติงานมาปรับใช้ในการดำเนินงาน มีองค์การในการควบคุมและประเมินคุณภาพ ซึ่งอยู่ภายใต้ข้อกำหนดการศึกษาของในแต่ละประเทศ โดยประเทศที่มีความเด่นชัดเชิงประจักษ์ในด้านการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาและมีระบบการประกันคุณภาพคล้ายคลึงกับประเทศไทย เช่น ประเทศอังกฤษ, ประเทศออสเตรเลีย และฮ่องกง (มยุรี แพร่หลาย, 2554, หน้า 35-38) กล่าวคือประเทศดังกล่าวนี้มีการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพการศึกษาอย่างจริงจัง มีระบบงานและขั้นตอนที่ชัดเจนทั้งระดับสถานศึกษาและระดับพื้นที่ มีการกำกับ ติดตามและตรวจสอบอย่างเต็มรูปแบบเพื่อให้ได้มาตรฐานและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษา

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาไทยตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 47 ได้ระบุไว้ว่า ระบบของการประกันคุณภาพแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ 1) ระบบการประกันคุณภาพภายใน และ 2) ระบบการประกันคุณภาพภายนอก รายละเอียด ดังนี้

1. ระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา (Internal Quality Assurance : IQA) หมายถึง ระบบการประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานของสถานศึกษาจากภายในหน่วยงานหรือสถานศึกษานั้นๆ โดยบุคลากรและหน่วยงานต้นสังกัด (เจตนา เมืองมูล, 2566, ย่อหน้า 1-7) เพื่อสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในด้านการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ สามารถพัฒนาความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานที่สถานศึกษากำหนด ซึ่งถือได้ว่าระบบดังกล่าวนี้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารสถานศึกษา ที่ต้องดำเนินการและพัฒนาอย่างต่อเนื่องโดยอาศัยหลักของการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการส่งเสริม สนับสนุนและกำกับดูแลของหน่วยงานต้นสังกัด สามารถสรุปอย่างคร่าวๆได้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

1.1 กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพที่พึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา โดยเป้าหมายความสำเร็จดังกล่าวจะเป็นตัวแบบในการเทียบเคียง ส่งเสริม กำกับ ตรวจสอบและประเมินผลเพื่อพัฒนา

1.2 พัฒนาเข้าสู่มาตรฐาน โดยการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาที่มีแนวทางชัดเจน กำหนดเป้าหมายและระยะเวลา จัดทำไว้เป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าสถานศึกษาจะดำเนินการตามข้อตกลงที่กำหนดร่วมกัน เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของแต่ละกิจกรรมที่กำหนดอย่างสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและมีการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีการกำกับติดตามตรวจสอบ และประเมินคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

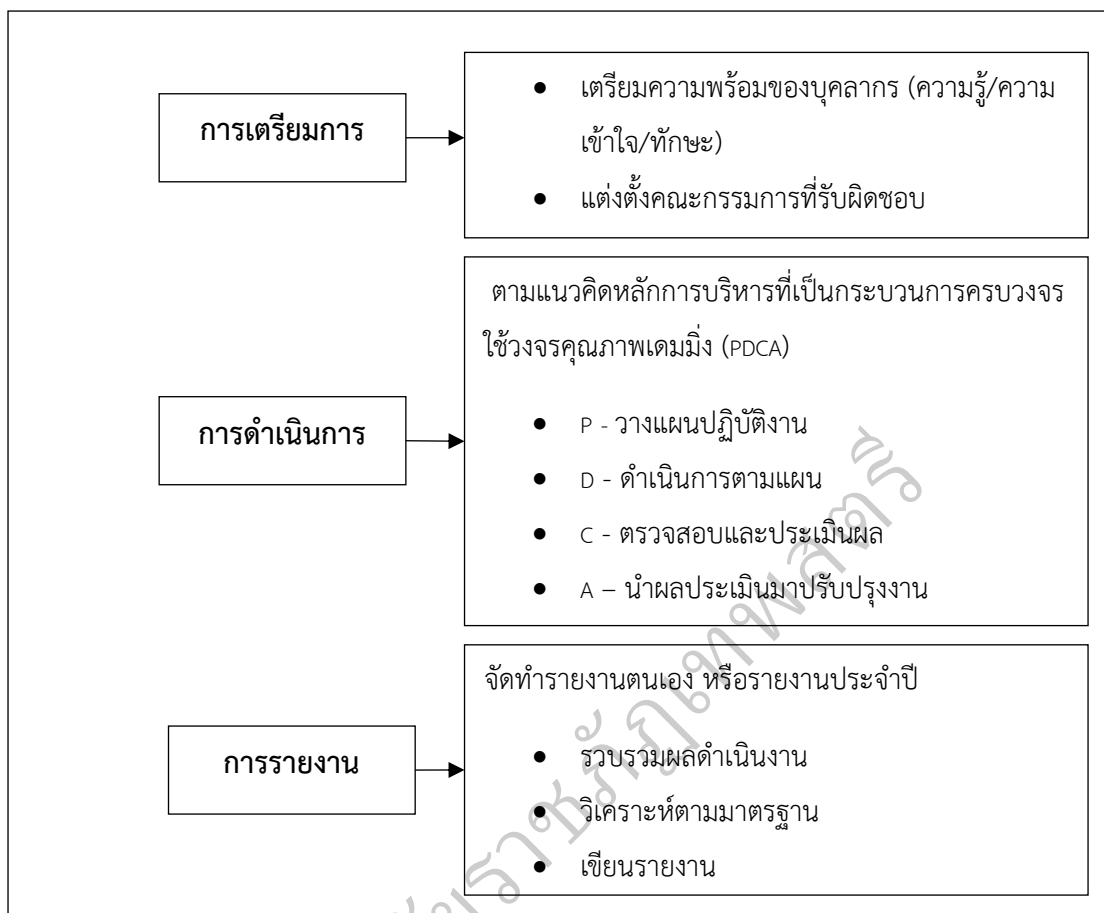
1.3 จัดทำรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self-Assessment Report : SAR) เป็นการนำข้อมูลผลการประเมินตามมาตรฐานของสถานศึกษาจากติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล จัดทำเป็นรายงานการประเมินตนเองเพื่อสะท้อนภาพความสำเร็จของการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาในรอบปีการศึกษาที่ผ่านมาภายใต้บริบทของสถานศึกษานั้น

ดังนั้นการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จึงเป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ต้องมีการประเมินผล ติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอย่างครอบคลุมทุกมิติและจัดทำรายงานเพื่อเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อเตรียมการรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกต่อไป สอดคล้องกับแนวคิดของสุวิมล ว่องวาณิช (2544, หน้า 13) ที่ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษากับการทำงานปกติว่ามีความสอดคล้องกัน โดยแนวทางการดำเนินงานให้บรรลุสู่เป้าหมายมี 4 ขั้นตอน ตามวงจรคุณภาพ คือ

การวางแผน (plan) การปฏิบัติตามแผน (do) การตรวจสอบหรือการประเมินผล (check) และการนำผลการประเมินย้อนกลับไปปรับปรุงแก้ไข การทำงานให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีขึ้น (act) เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดการยกระดับคุณภาพ ปรับปรุงและพัฒนาต่อยอดให้ดียิ่งขึ้น

นอกจากนี้ สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2563, หน้า 3 - 5) กล่าวว่า การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีแนวคิดในการดำเนินงานที่สัมพันธ์ต่อเนื่องกัน 3 ขั้นตอน คือ 1) การพัฒนาคุณภาพ (quality control) 2) การตรวจสอบคุณภาพ (quality audit) และ 3) การประเมินคุณภาพ (quality assessment) โดยต้องมีกระบวนการวางแผน (plan) ปฏิบัติการตามแผน (do) ตรวจสอบประเมินผล (check) และพัฒนาปรับปรุงอยู่เสมอ (act) เป็นหลักการการบริหารคุณภาพครบวงจร (PDCA) ของเดมมิ่ง ซึ่งเป็นวงจรคุณภาพในการวางแผน ลงมือ ตรวจสอบและปฏิบัติเพื่อแก้ไขหรือปรับปรุง มีพัฒนาการจากการควบคุมคุณภาพเชิงสถิติโดยมีลักษณะเป็นวงจรต่อเนื่อง ทั้งนี้อาจอธิบายถึงกระบวนการ 4 ขั้นตอนโดยสังเขป ดังนี้

1. วางแผน (plan) ได้แก่ การพิจารณาในประเด็นสำคัญและกำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมายให้ชัดเจน เพื่อนำไปกำหนดคุณลักษณะที่ใช้ในการควบคุมวิธีการทำงาน เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้
2. ลงมือทำ (do) ได้แก่ การศึกษาและฝึกอบรมให้เข้าใจวิธีการทำงานในแต่ละครั้ง และลงมือปฏิบัติ เก็บข้อมูลคุณลักษณะทางด้านคุณภาพตามวิธีการที่ได้กำหนดไว้
3. ตรวจสอบ (check) ได้แก่ การสำรวจและติดตามความก้าวหน้าของงาน เช่น ตรวจสอบว่างานที่ทำได้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดหรือไม่ ตรวจสอบว่าคุณลักษณะทางด้านคุณภาพว่าตรงตามเป้าหมายหรือไม่
4. ปฏิบัติและแก้ไขปรับปรุง (act) ได้แก่ การกำกับติดตามว่าทำตามแผนการที่ออกแบบไว้หรือไม่ มีความผิดพลาดหรือมีข้อบกพร่องประการใดที่ต้องทำการแก้ไขและปรับปรุง เพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาดขึ้นอีกและหาทางพัฒนาระบบหรือปรับปรุงการทำงานนั้น จากหลักฐานแนวคิดและข้อมูลที่ได้กล่าวมาในข้างต้น สามารถสรุปแนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพได้ดังภาพ 2

ภาพ 2 การดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน

ขั้นตอนการดำเนินงานตามกระบวนการประกันคุณภาพภายใน ดำเนินการตามแนวคิดวงจรคุณภาพเดมมิ่ง “Deming Cycle” หรือที่รู้จักกันในชื่อ PDCA เป็นแนวคิดที่มุ่งเน้นการทำงานอย่างเป็นระบบและมีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เพื่อมุ่งสู่การพัฒนา ซึ่งวงจรนี้เป็นเครื่องมือสำคัญในการปรับปรุงกระบวนการทำงาน (สุธาสนิ โปธิจันทร์, 2558, ย่อหน้า 9) โดยวงจร PDCA ถูกนำมาใช้อย่างแพร่หลายในกิจกรรมต่างๆ ขององค์กร เช่น การออกแบบ วางแผนการทำงานที่ถูกต้องเหมาะสม เริ่มต้นจากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลอย่างรอบด้าน การดำเนินงานอย่างเป็นระบบตามแผนการ วิธีการ หรือขั้นตอนที่ออกแบบไว้ มีการติดตาม ตรวจสอบ วัดและประเมินผลอย่างต่อเนื่องถึงสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในด้านความก้าวหน้าในงาน ปัญหาอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นระหว่างทาง เพื่อนำข้อมูลสารสนเทศที่ได้มาปรับปรุงยุคหรือออกแบบพัฒนางานให้ดียิ่งขึ้นตลอดระยะเวลาการดำเนินงาน และเมื่อดำเนินงานเสร็จสิ้นทุกกระบวนการแล้ว จัดให้มีการทบทวน สรุปข้อดี ข้อด้อย หรือหาจุดปรับปรุง เพื่อให้การดำเนินงานในรอบต่อไปทำได้ง่ายขึ้นและได้ผลลัพธ์ที่ดีขึ้น

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ระบบและกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา คือ แนวทางการดำเนินงานให้บรรลุสู่เป้าหมายมีขั้นตอนและระบบการดำเนินงานที่ชัดเจน อาจใช้ได้

หลากหลายรูปแบบวิธีการ แต่หนึ่งในรูปแบบแนวคิดที่ประเทศไทยนิยมนำมาใช้ คือ แนวคิดวงจรคุณภาพเดมมิง “Deming Cycle” ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน (plan) การปฏิบัติตามแผน (do) การตรวจสอบหรือการประเมินผล (check) และการนำผลการประเมินย้อนกลับไปปรับปรุงแก้ไขการทำงานให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีขึ้น (act) การดำเนินการเป็นไปอย่างต่อเนื่อง สัมพันธ์และตรวจสอบแก้ไขได้ซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จในงาน

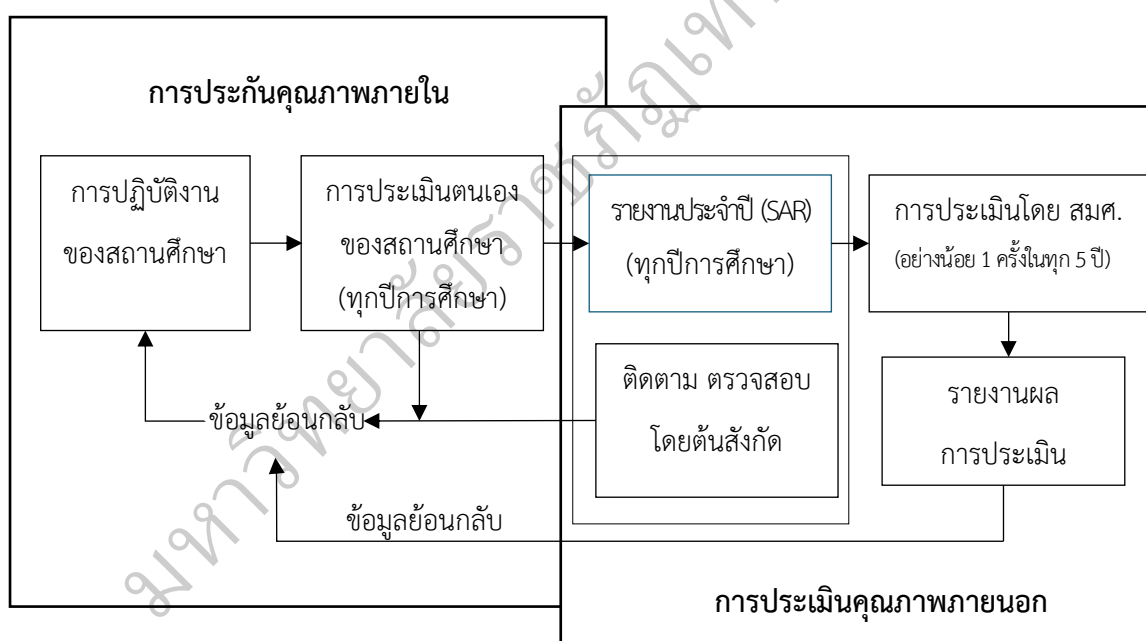
2. การประเมินคุณภาพภายนอก (External Quality Assessment : EQA)

การประเมินคุณภาพภายนอก มีแนวคิดสำคัญ คือ การใช้กลไกของการประเมินคุณภาพภายในมาเป็นสิ่งกระตุ้นและจูงใจให้เกิดการพัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษาตามนโยบายปฏิรูปการศึกษา โดยถือปฏิบัติตามกฎกระทรวงว่าด้วยการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 เพื่อผลลัพธ์ของการประเมินจะเป็นสิ่งที่ยืนยันผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษาว่ามีคุณภาพตามมาตรฐาน และสามารถนำผลการประเมินดังกล่าวไปใช้ในการกำหนดแผนและนโยบายการศึกษาของชาติได้ต่อไป (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2564, หน้า 21)

การประเมินคุณภาพภายนอกในปัจจุบัน มีกระบวนการขั้นตอนที่ไม่ยุ่งยาก ลดเอกสาร และใช้ระบบเทคโนโลยีในการประเมินมากยิ่งขึ้น เน้นการประเมินเพื่อยืนยันคุณภาพของระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาว่าดำเนินการเหมาะสม เป็นไปได้ เป็นระบบ เชื่อถือได้และเกิดประสิทธิผลต่อการยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามเป้าหมาย มีพัฒนาการต่อเนื่อง มีนวัตกรรมหรือเป็นแบบอย่างที่ดีหรือไม่ ส่งเสริมให้สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดรับผิดชอบในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาชาติ ตามจุดหมายของหลักสูตรและมีความพร้อมในการแข่งขันในระดับสากล ดังนั้นการประเมินคุณภาพภายนอกจึงสอดคล้องเป็นหนึ่งในเดียวกับกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา ซึ่งการประเมินแบ่งเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 เป็นการประเมินเพื่อยืนยันคุณภาพโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) โดยใช้วิธีการประเมินโดยอาศัยร่องรอยหลักฐานเชิงประจักษ์ (evidences based assessment) ครอบคลุมองค์ประกอบทั้งระบบแบบองค์รวม (holistic assessment) โดยไม่แยกส่วนหรือแยกองค์ประกอบการประเมินในการประเมินผลงานหรือกระบวนการ แต่เป็นการประเมินในภาพรวมของผลงานหรือภาพรวมของกระบวนการดำเนินงาน ตรวจสอบผลการประเมินโดยคณะกรรมการในระดับเดียวกัน และสะท้อนผลการดำเนินงานโดยการประเมินและตัดสินผลการประเมินคุณภาพการศึกษาโดยอาศัยความเชี่ยวชาญ (expert judgment) และระยะที่ 2 เป็นการติดตามเพื่อพัฒนาโดยหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยที่กำกับดูแลสถานศึกษา ตามข้อเสนอแนะของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ดังนั้น การประเมินคุณภาพภายนอกจึงสอดคล้องเป็นหนึ่งในเดียวกับกับการประกันคุณภาพ

การศึกษาภายในของสถานศึกษา และมีประโยชน์กับสถานศึกษาในด้านการมีสารสนเทศเป็นข้อมูล ติดตามประเมินผลและการรายงานสู่สาธารณชน

จตุภูมิ เขตจัตุรัส (2560, หน้า 10 - 11) ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินคุณภาพภายนอกกับการประกันคุณภาพภายใน คือ ผลการดำเนินงานของการประกันคุณภาพภายใน จะส่งผลถึงการประเมินคุณภาพภายนอก กล่าวคือ จากการดำเนินงานโดยบุคลากรในสถานศึกษา ที่มีกระบวนการควบคุม ตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลด้านการจัดการศึกษา คุณภาพผู้เรียนและการบริหารจัดการในโรงเรียนว่าเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ตามเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้ ส่วนการประเมินคุณภาพภายนอก เป็นการตรวจสอบ ติดตามคุณภาพที่ทางสถานศึกษาได้ประเมินเอาไว้ในด้านต่างๆ เพื่อยืนยันและรับรองว่าสถานศึกษาจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ จากความสัมพันธ์ดังกล่าวนี้ สามารถอธิบายได้ ดังภาพ 3

ภาพ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินคุณภาพภายนอกกับการประกันคุณภาพภายใน
ที่มา : จตุภูมิ เขตจัตุรัส (2560, หน้า 10 - 11)

ถึงแม้ว่าการประเมินตนเองของสถานศึกษาและการประเมินคุณภาพภายนอกจะมีความสำคัญต่อการพัฒนาระบบการศึกษา แต่ในสภาพบริบทปัจจุบันกลับพบความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนและความไม่ไว้วางใจเกี่ยวกับการประเมินทั้งสองด้านนี้ (สุชีรา มะหิเมือง, และจุฑาทิพย์ สว่างสุวรรณ,

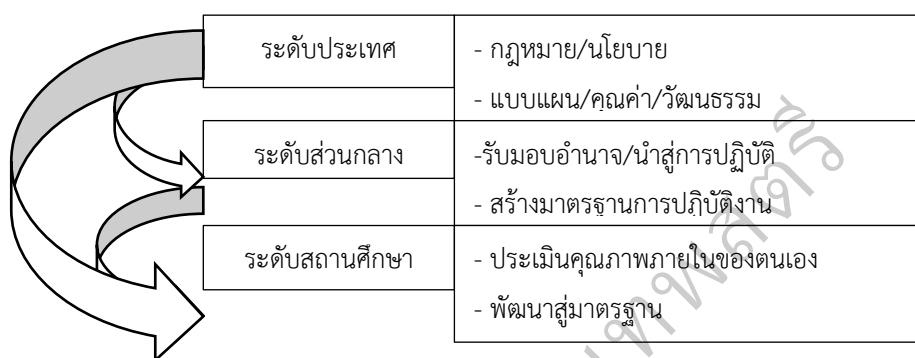
2563, หน้า 26) นักวิชาการศึกษาต่างประเทศจึงได้เสนอแนวคิดการประสานประโยชน์ระหว่างการประเมินตนเองกับการประเมินคุณภาพภายนอกไว้ ดังต่อไปนี้

การประเมินตนเอง	การประเมินภายนอก
ขยายขอบข่ายของการประเมินภายนอก บทบาทการขยายขอบเขต (a scope broadening role)	ขยายขอบข่ายของการประเมินตนเอง บทบาทการขยายขอบเขต (a scope broadening role)
พัฒนาการแปลความหมาย ผลการประเมินภายนอก บทบาทการส่งเสริมการแปลผล (an interpretation-promoting role)	การจำลองแบบการประเมิน บทบาทการจำลอง (a simulating role)
การเพิ่มประโยชน์จากการประเมิน บทบาทการลงมือปฏิบัติตามแผน (an implementing role)	การกำหนดเกณฑ์ขอบเขตของการประเมิน บทบาทการกำหนดเกณฑ์ (a legitimizing role) และพัฒนาข้อมูลภายในสถานศึกษา (interpretation promoting role)
เตรียมบริบทเพื่อรับการประเมินภายนอก (a contextual role)	วิสัยทัศน์และมุมมองของผู้เชี่ยวชาญ ด้านข้อมูลเชิงลึก (big picture role)

ภาพ 4 การประสานประโยชน์ระหว่างการประเมินตนเองกับการประเมินคุณภาพภายนอก
ที่มา : นีโว (Nevo, 2001, p.5)

นอกจากนี้ อัลวิก (Alvik, 1996, pp. 215-228) และบาร์เบอร์ (Barber, 2004, para.2) ได้เสนอแนวคิด การบูรณาการระหว่างรูปแบบและกระบวนการ การประเมินคุณภาพภายใน และการประเมินคุณภาพภายนอก ประกอบไปด้วย 3 รูปแบบ คือ 1) แบบขนาน 2) แบบต่อเนื่อง และ 3) แบบร่วมมือ ซึ่งในแต่ละรูปแบบจะมีจุดมุ่งหมายร่วมกัน คือ การพัฒนาระบบการประเมินให้มีประสิทธิภาพ แต่จุดที่แตกต่างกัน คือ วิธีการดำเนินงานของแต่ละรูปแบบที่มีความเฉพาะ ผลของ

การใช้ประโยชน์จากผลการประเมินทั้งสองระบบได้อย่างมีประสิทธิภาพนำไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนาการศึกษา แต่อย่างไรก็ตามในประเทศไทยยึดถือการปฏิบัติตามข้อกำหนดพระราชบัญญัติการศึกษาเป็นแนวทางในการขับเคลื่อนสู่ความสำเร็จที่คาดหวัง ผ่านนโยบายของประเทศด้านการศึกษา รวมทั้งความสอดคล้องกันของแบบแผน การให้คุณค่าและวัฒนธรรมของประเทศ สามารถสรุปได้เป็นภาพวงจรประเมินคุณภาพสถานศึกษาที่มีลักษณะเป็นวงจรแบบวนกลับ รายละเอียด ดังนี้

ภาพ 5 วงรอบขององค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการประเมินคุณภาพสถานศึกษา

ที่มา : สุชีรา มะหิเมือง, และจุฑาทิพย์ สรวิงสุวรรณ (2563, หน้า 30)

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมินคุณภาพภายนอก กล่าวโดยสรุปได้ว่า การประเมินคุณภาพภายนอก เป็นกระบวนการติดตามหรือทบทวนผลการปฏิบัติงานภายในสถานศึกษาจากผู้ประเมินที่เป็นบุคคลภายนอก โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาสู่ระดับคุณภาพมาตรฐานที่สูงขึ้น รูปแบบของการประเมิน มีการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับสภาพบริบทและความต้องการจำเป็นในการพัฒนา ลดความยุ่งยาก ช้าซ้อนของขั้นตอน และเอกสารมากยิ่งขึ้น เน้นการประเมินเพื่อยืนยันคุณภาพเพื่อต่อยอดส่งเสริมและพัฒนามากกว่าการมาตัดสินคุณค่า จากที่กล่าวมานี้ก็เพื่อมุ่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างแท้จริง

แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

1. ความหมายของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

นักวิชาการศึกษาในประเทศไทยส่วนมากได้นิยามความหมายของการประกันคุณภาพภายในไว้ว่าในลักษณะใกล้เคียงกันว่า หมายถึง การประเมินผลและการตรวจสอบกระบวนการดำเนินงานของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ภายในสถานศึกษาหรือหน่วยงานของตนเอง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 3) เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้ปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดและรองรับการประกันคุณภาพภายนอก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา

ขั้นพื้นฐาน, 2553, หน้า 3) โดยมุ่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาและคุณภาพผู้เรียนอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา (สาธิต ทรัพย์รวงทอง, 2563, หน้า 102)

ริชาร์ด (Richard, 2003, p.14) กล่าวว่า การประกันคุณภาพภายในเป็นระบบการจัดการที่ดำเนินงานได้อย่างดีเยี่ยม เป็นสิ่งที่ดำเนินการตามธรรมชาติควบคู่ไปกับการทำงานในแต่ละวัน

สติเฟน, และมอร์แกน (Stephen, & Morgan, 2004, pp.45-46) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นการดำเนินการเกี่ยวกับการกำหนดมาตรฐานคุณภาพการศึกษาและกระบวนการตรวจสอบ หรือการประเมินว่าเป็นไปตามมาตรฐานคุณภาพศึกษามากน้อยเพียงใด

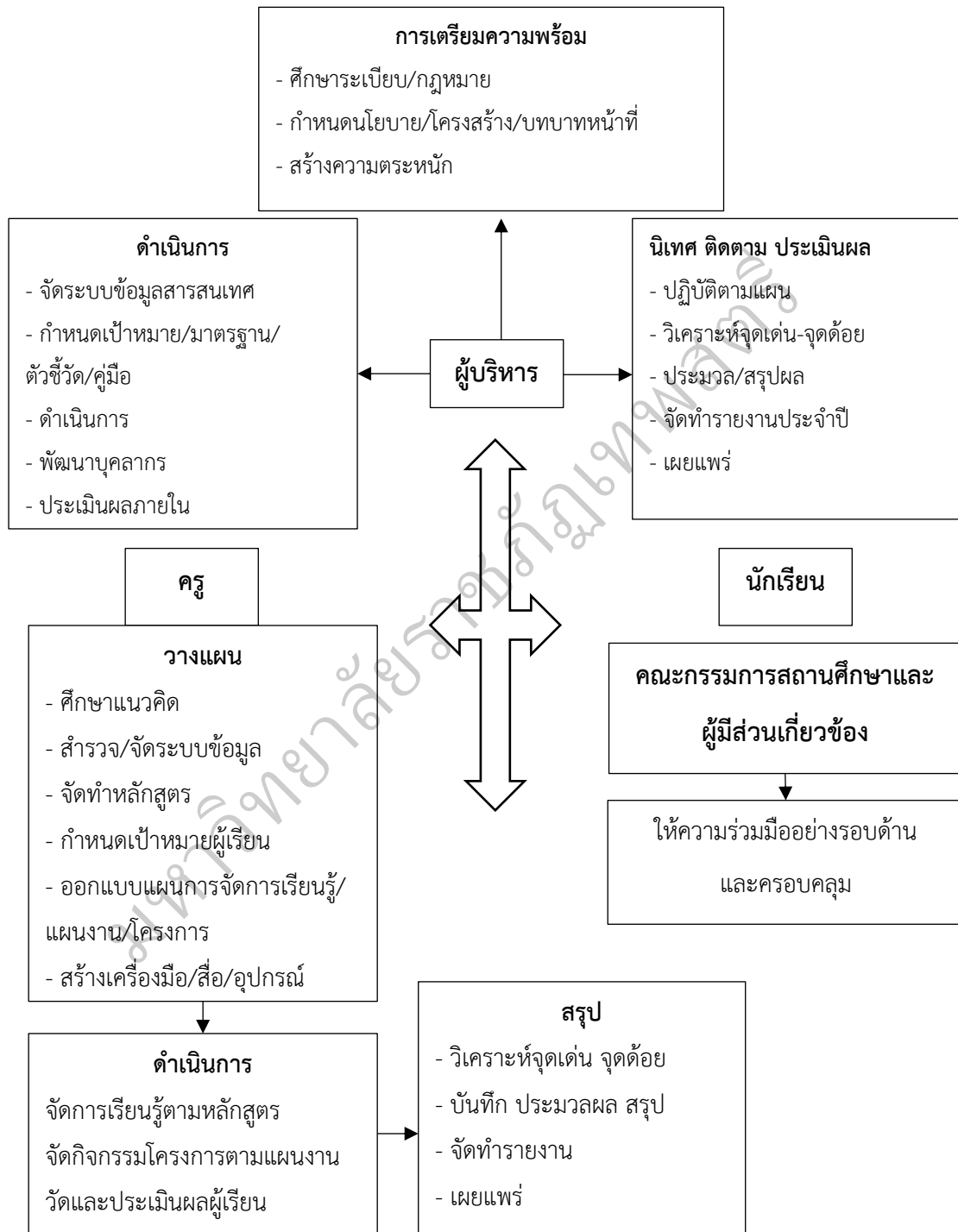
สรุปได้ว่า การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง การประเมินคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน ที่มีกระบวนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ เพื่อสร้างความมั่นใจต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและสังคมว่า สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ สามารถพัฒนาผู้เรียนได้อย่างเต็มศักยภาพของแต่ละบุคคลคน ผู้จบการศึกษามีคุณภาพ มีความรู้ความสามารถและคุณลักษณะอันพึงประสงค์และเป็นที่ยอมรับของสังคม

2. แนวทางการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

การประเมินคุณภาพภายใน เป็นภารกิจสำคัญของสถานศึกษาที่ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ต้องมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่และดำเนินการต่างๆ ภายในโรงเรียนและนำไปปฏิบัติได้อย่างมีทิศทาง เป็นระบบ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบได้ ตามแนวทางกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพ พ.ศ. 2561 กำหนดไว้ หน่วยงานทางการศึกษาและนักวิชาการของไทย ได้ให้นิยาม ความหมายและแนวทางในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาไว้ในประเด็นที่คล้ายคลึงกัน โดยกล่าวไว้ว่า แนวทางการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ต้องคำนึงถึงมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดขึ้น เพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงและสะท้อนถึงความสำเร็จในการดำเนินงาน (อุทัยวรรณ นริทรรัตน์, 2559, หน้า 44 - 48) การกำหนดมาตรฐานจึงเน้นที่คุณภาพผู้เรียน คุณภาพครู คุณภาพผู้บริหารสถานศึกษาและคุณภาพของสถานศึกษา ให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561, ย่อหน้า 7) ประกอบด้วย 3 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ และมาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัดที่สำคัญ คือ บทบาทหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้อง จะต้องมีความตระหนักรู้ เข้าใจและสามารถปฏิบัติตามแนวทางการประกันคุณภาพได้ ตามแนวทางกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกัน

คุณภาพ พ.ศ. 2561 ซึ่งสำนักทดสอบทางการศึกษา (2553, หน้า 29) ได้อธิบายและสรุปบทบาทหน้าที่สำคัญและให้แนวทางการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาไว้ ดังนี้

ภาพ 6 บทบาทหน้าที่และภารกิจในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

ที่มา : สำนักทดสอบทางการศึกษา (2553, หน้า 29)

เพชรรัตน์ คงไวย (2563, หน้า 16 - 25) กล่าวว่า สถานศึกษาที่จัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ สะท้อนได้จากการดำเนินงาน ดังนี้

1. การกำหนดภารกิจของสถานศึกษาที่ชัดเจน
2. การกำกับ ติดตาม อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ
3. ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษา บ้านและชุมชน
4. การตั้งเป้าหมายความสำเร็จ
5. ความเป็นผู้นำด้านการเรียนรู้อย่างมืออาชีพของผู้บริหารและครู
6. การสร้างโอกาสในการเรียนรู้และให้เวลาผู้เรียนในการทำงานเป็นทีม
7. จัดสภาพแวดล้อมที่จำเป็นอย่างมีระเบียบและมีความสะอาดปลอดภัย
8. การจัดทำหลักสูตรที่ชัดเจน สอดคล้องกับเป้าหมาย ใช้กลวิธีในการประเมินที่หลากหลาย
9. จัดการเรียนการสอนที่เน้นการจัดการเรียนรู้เชิงรุก จัดบรรยากาศที่ส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการ
10. ขจัดสิ่งที่เป็นอุปสรรคในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชนและใช้แหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า

สำนักทดสอบทางการศึกษา (2563, หน้า 17) ระบุถึงนโยบายปฏิรูประบบการประเมินและการประกันคุณภาพการศึกษา ที่มีการปรับเปลี่ยนระบบประกันคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่ง โดยสถานศึกษาสามารถออกแบบระบบการประกันคุณภาพภายในที่เหมาะสม เป็นไปได้และสอดคล้องกับบริบทของตนเอง ผลการประเมินและการประกันคุณภาพการศึกษา จะต้องสามารถนำไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาได้

กล่าวโดยสรุปได้ว่า มาตรฐานและแนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา เป็นสิ่งที่ทุกสถานศึกษาต้องดำเนินการภายใต้การปฏิบัติงานปกติอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ และเป็นระบบ โดยอาศัยความร่วมมือจากทุกบริบทที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนได้พัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ

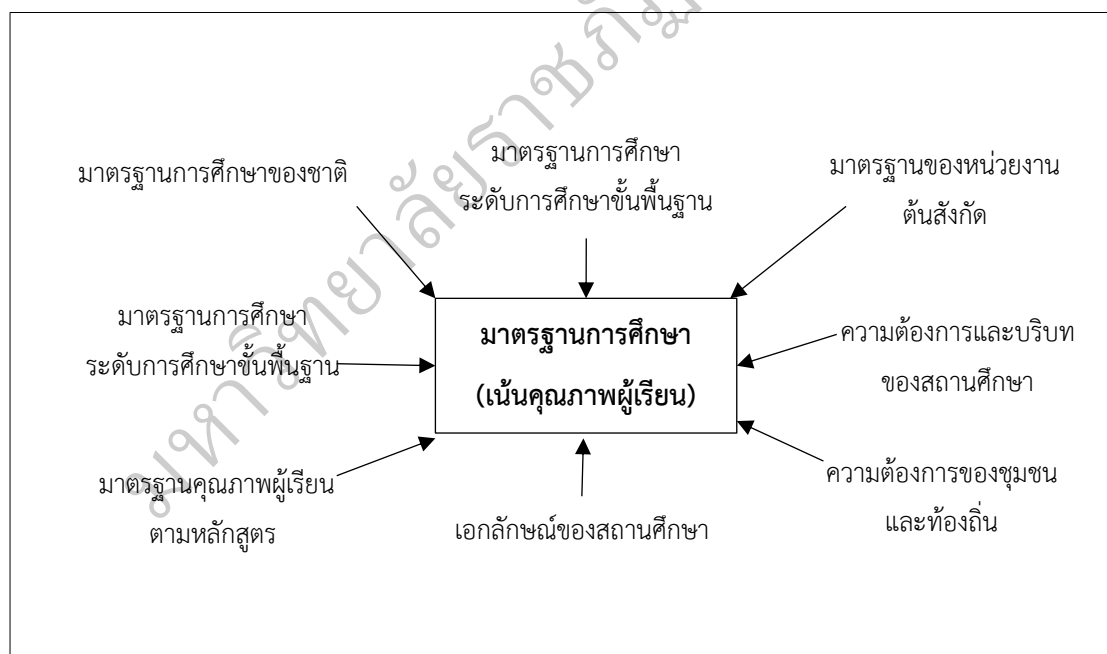
3. แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2561, หน้า 4-8) ได้มีนโยบายปฏิรูประบบการประเมินและการประกันคุณภาพการศึกษา ปรับเปลี่ยนระบบประกันคุณภาพการศึกษา โดยให้มีการประกันคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอกตามแนวคิด หลักการว่า สถานศึกษาสามารถออกแบบระบบการประกันคุณภาพภายในที่เหมาะสม เป็นไปได้และมีความสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาได้ด้วยตนเอง การประเมินคุณภาพภายนอกเป็นการยืนยันระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ผลที่ได้จากการประกันคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอกนั้น

จะต้องสามารถนำไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาได้ ด้วยรายละเอียดการจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 จำนวน 6 ข้อ ดังกล่าวมาแล้วในข้างต้น

รายละเอียดในแต่ละด้าน สามารถสรุปและอธิบายขยายความ ได้ดังนี้

1. การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา คือ การที่สถานศึกษาประกาศใช้มาตรฐานและเป้าหมายการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาให้ครอบคลุมทุกระดับการศึกษาเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ เอกลักษณ์ของสถานศึกษาและมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดและต้องครอบคลุมกระบวนการเรียนรู้ ดำเนินการวิเคราะห์มาตรฐานการศึกษาหลักสูตรสถานศึกษา จุดเน้น บริบท ความต้องการ ทิศทางการจัดการศึกษา อัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษา เนื่องจากการกำหนดมาตรฐานเกี่ยวข้องกับผู้เรียน ซึ่งก็คือเป้าหมายสูงสุดของการจัดการศึกษา สามารถอธิบายความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ กับมาตรฐานการศึกษาได้ ดังนี้

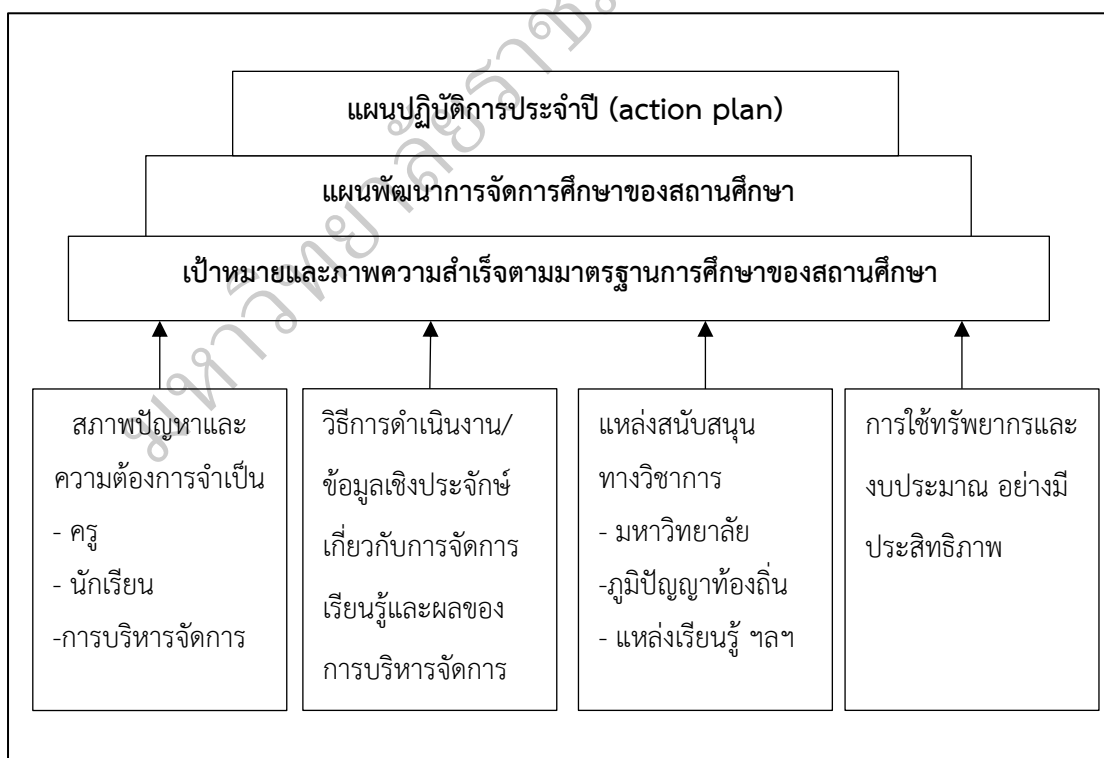
ภาพ 7 ตัวแปรที่เชื่อมโยงสู่มาตรฐานการศึกษา

ที่มา : จตุภูมิ เขตจัตุรัส (2560, หน้า 16)

2. การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ต้องสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นของสถานศึกษาและมีการจัดทำอย่างเป็นระบบ สถานศึกษาต้องจัดทำแผน 2 ประเภท ดังนี้

2.1 แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เป็นแผนระยะกลาง 3 - 5 ปี โดยสถานศึกษาสามารถนำแนวคิดการบริหารเชิงกลยุทธ์มาใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาด้วยการวิเคราะห์จุดแข็ง-จุดอ่อน ของปัจจัยภายในสถานศึกษา วิเคราะห์โอกาสและอุปสรรคของปัจจัยภายนอกสถานศึกษาประเมินสถานภาพของสถานศึกษา กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ กำหนดกรอบกลยุทธ์ กลยุทธ์การพัฒนา กำหนดแผนงาน โครงการและกิจกรรมรองรับ พร้อมประมาณการงบประมาณ ทรัพยากรที่ใช้สนับสนุนการดำเนินงานของสถานศึกษา

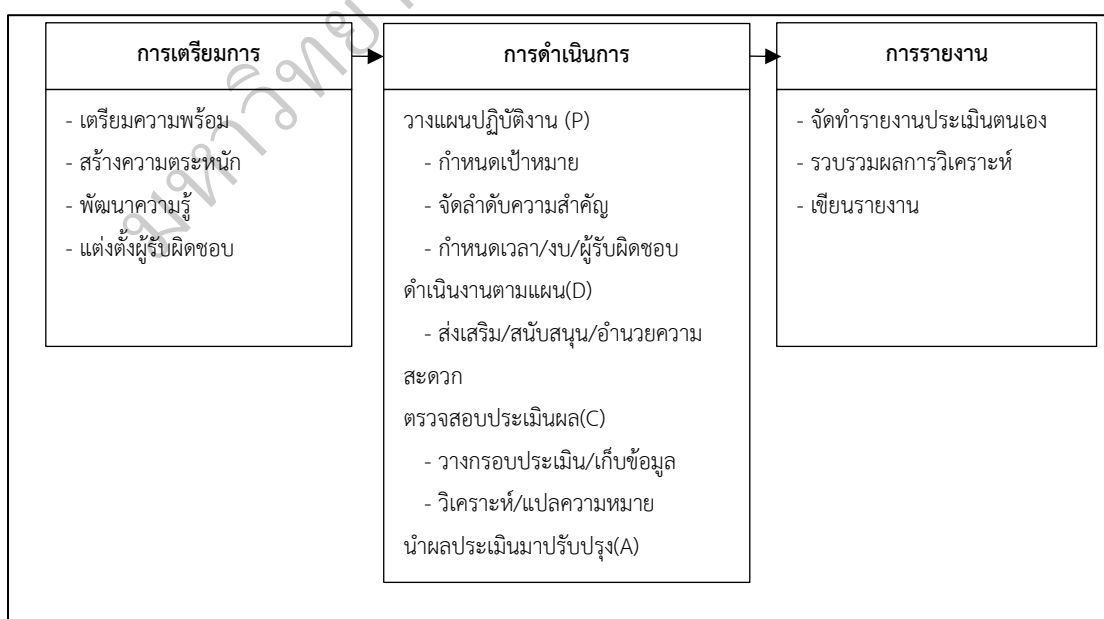
2.2 แผนปฏิบัติการประจำปี (action plan) เป็นการนำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาไปสู่การปฏิบัติด้วยการวิเคราะห์ทิศทางจัดการศึกษาของสถานศึกษา วิเคราะห์ประมาณการงบประมาณรายรับ-รายจ่าย จัดลำดับความสำคัญของโครงการ พร้อมทั้งจัดทำรายละเอียดของโครงการ กิจกรรมที่ครอบคลุมมาตรฐานของสถานศึกษาด้านคุณภาพของผู้เรียน กระบวนการบริหารและจัดการ กระบวนการจัดประสบการณ์ การจัดการเรียนการสอน นโยบายและจุดเน้นของหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้การดำเนินงานของสถานศึกษาบรรลุตามวิสัยทัศน์ ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและเพื่อแก้ไขปัญหาหรือปรับปรุงจุดอ่อนของสถานศึกษา

ภาพ 8 แนวทางการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา

ที่มา : จตุภูมิ เขตจัตุรัส (2560, หน้า 18)

3. การดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง การพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดนั้น สถานศึกษาต้องมีระบบกลไกการบริหารและจัดการที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละสถานศึกษา ไม่เป็นภาระกับครูหรือผู้เกี่ยวข้องมากเกินไป สถานศึกษาต้องดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี มีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานของแผนงานโครงการ กิจกรรมต่างๆ เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด บรรลุเป้าหมายระดับใด โดยสามารถใช้แนวคิดทฤษฎีหรือผลงานวิจัยที่เน้นความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เช่น การบริหารเชิงระบบ (system approach) การใช้วงจรการพัฒนาคุณภาพ (PDCA) การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (school based management) การบริหารแบบมุ่งสัมฤทธิ์ (total quality management) การบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ (quality system management) การใช้ห่วงโซ่คุณภาพ (chain of quality) เป็นต้น หรือสถานศึกษาสามารถสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารและจัดการของตนเองก็ได้ นอกจากนี้สถานศึกษาควรจัดระบบอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ระบบพัฒนาวิชาการ ระบบพัฒนาครูและบุคลากร ระบบการจัดการสภาพแวดล้อม ระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศ ระบบการนิเทศภายใน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นต้น ซึ่งเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา และเสริมสร้างให้เกิดวัฒนธรรมคุณภาพที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา ตัวอย่างการดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยใช้วงจรพัฒนาคุณภาพของเดมมิ่ง (PDCA) ในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา รายละเอียด ดังนี้

ภาพ 9 กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาด้วยวงจรคุณภาพ (PDCA)

ที่มา : มยุรี แพร์หลาย (2554, หน้า 36)

4. การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา หมายถึง ระบบและกลไกในการควบคุม ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษาที่ดำเนินงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการ กระทำโดยบุคลากรในหน่วยงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง สถานศึกษาต้องให้ความสำคัญกับการประเมินเชิง คุณภาพที่สะท้อนจุดเด่นและจุดควรพัฒนาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน ผสมผสานกับการประเมินเชิง ปริมาณควบคู่กันไป สถานศึกษาต้องกำหนดหรือมอบหมายผู้รับผิดชอบในการประเมินผลและ ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรในสถานศึกษาตามบทบาทและหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมายและระดับสถานศึกษาให้ชัดเจน วิเคราะห์มาตรฐานและเป้าหมายตามมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษาที่ประกาศใช้ กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและเครื่องมือที่หลากหลาย และเหมาะสม ดำเนินการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา อย่างน้อย ภาคเรียนละ 1 ครั้ง พร้อมทั้งสรุปรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา เพื่อนำผล การประเมินคุณภาพภายในไปจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาต่อไป

5. การติดตามผลการดำเนินการให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา หมายถึง การติดตามผลการปฏิบัติงานที่ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการ จัด การศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์ไปใช้ปรับปรุงหรือ พัฒนาการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ประเด็นที่สถานศึกษาติดตามผล ได้แก่ กระบวนการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา เช่น การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา กระบวนการจัดการเรียนรู้ การจัดการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ การพัฒนาบุคลากร กระบวนการบริหารและการจัดการ การจัดสภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ เป็นต้น การดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาว่าดำเนินงานได้บรรลุตาม เป้าหมาย ตัวชี้วัดความสำเร็จที่กำหนดหรือไม่ อย่างไร สถานศึกษาสามารถติดตามผลระหว่างทาง และเมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินงานได้ สถานศึกษาควรกำหนดผู้รับผิดชอบในการติดตามผล กำหนด ปฏิทินปฏิบัติงาน ติดตามผล วิเคราะห์และกำหนดกรอบพร้อมทั้งสร้างเครื่องมือติดตามผล จัดทำ ระบบข้อมูลสารสนเทศและรายงานผลการติดตามอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง

6. จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง หมายถึง การรายงานผลการประเมินตนเอง (Self - Assessment Report : SAR) ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาโดยการจัดทำรายงาน ในรูปแบบเอกสารที่สะท้อนคุณภาพของผู้เรียนและผลสำเร็จของการบริหารจัดการศึกษา สถานศึกษา ต้องนำผลการประเมินคุณภาพภายในมาจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง โดยรวบรวมข้อมูล สารสนเทศ ข้อมูลทั่วไปและผลการประเมินตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละมาตรฐาน ไปจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองตามรูปแบบรายงานที่สถานศึกษากำหนด อาจเสนอเป็น ความเรียง การบรรยายประกอบแผนภูมิ รูปภาพหรือกราฟ ตามบริบทของสถานศึกษา โดยใช้ภาษา

ที่อ่านเข้าใจง่าย กระชับ ชัดเจน นำเสนอข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ สารสำคัญรายงานผลการประเมินตนเอง แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 บทสรุปสำหรับผู้บริหาร และส่วนที่ 2 ผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา โดยแต่ละมาตรฐานนำเสนอใน 3 ประเด็น คือ 1) คุณภาพในแต่ละมาตรฐานอยู่ในระดับใด 2) มีหลักฐานในการอ้างอิงผลการประเมินตามประเด็นพิจารณาของแต่ละมาตรฐานอย่างไร 3) สถานศึกษาจะมีกระบวนการพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้ดีขึ้นกว่าเดิมได้อย่างไร สถานศึกษาอาจแนบภาคผนวกที่นำเสนอหลักฐานข้อมูลสำคัญหรือเอกสารอ้างอิงต่างๆ ได้ตามความเหมาะสม นำเสนอรายงานผลการประเมินตนเองต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็นชอบ และจัดส่งรายงานดังกล่าวต่อหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลเป็นประจำทุกปี เผยแพร่รายงานต่อสาธารณชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเตรียมรับการประเมินคุณภาพภายนอกต่อไป

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา

1. แนวคิดเกี่ยวกับบทบาท

บทบาท หมายถึง แบบแผนพฤติกรรมหรือการกระทำของบุคคล ซึ่งอยู่ในฐานะหรือตำแหน่งหรือมีสถานภาพอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งสังคมได้กำหนดให้มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามบทบาทและสถานภาพเป็นสิ่งที่ควบคู่กัน นั่นคือสถานภาพจะกำหนดว่าบุคคลนั้นๆ มีหน้าที่ต้องปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างไร ส่วนบทบาทจะเป็นการปฏิบัติตามหน้าที่ที่สังคมได้กำหนดไว้ในแต่ละสถานภาพของผู้นั้น

นักการศึกษาในประเทศไทยจำนวนมาก ได้ศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาและสรุปแนวคิดสำคัญไว้ในมิติต่างๆ ดังนี้

ธีระ รุญเจริญ, และคนอื่นๆ (2547, หน้า 36-39) ได้สรุปบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ควรปฏิบัติไว้ 10 รูปแบบ ดังนี้

1. การเป็นผู้นำทางวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษาควรปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของผู้นำทางการเปลี่ยนแปลงโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้นำทางวิชาการ โดยให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมและสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยต้องมีการวางแผนนโยบายและยุทธศาสตร์เพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ของสถานศึกษาอย่างชัดเจนและสะดวกต่อการนำไปปฏิบัติให้คำปรึกษาแนะนำและสร้างพลังความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ซึ่งจะนำไปสู่การปฏิรูปการศึกษา

2. การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ผู้บริหารสถานศึกษา มีการบริหารงานอย่างอิสระ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารและบริหารงานในรูปแบบของคณะกรรมการสถานศึกษา โดยเน้นการมีส่วนร่วมจากส่วนต่างๆ อย่างครอบคลุม

3. การเป็นผู้อำนวยการฝ่ายความสะอาด ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นผู้อำนวยการฝ่ายความสะอาด ให้แก่บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทั้งทางด้านวิชาการ เช่น การจัดหาสื่อ ตำรา เทคโนโลยีช่วยจัดการเรียน การสอนและอุปกรณ์ส่งเสริมการเรียนรู้ต่างๆ ตลอดจนการให้บริการและการจัดสภาพแวดล้อมแห่ง การเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในโรงเรียน

4. การประสานความสัมพันธ์ผู้บริหารสถานศึกษา มีการประสานงานและสร้างความสัมพันธ์อันดีกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา เพื่อสร้างเครือข่ายผู้สนับสนุน ทรัพยากรต่างๆ ได้แก่ ทรัพยากรงบประมาณ ทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรด้านการเรียนการสอนและ กิจกรรมต่างๆ

5. การส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากร ผู้บริหารสถานศึกษา มีการพัฒนาครูและ บุคลากรอย่างต่อเนื่อง โดยให้ความรู้แก่คุณครู ด้วยวิธีฝึกอบรม ประชุมสัมมนาและไปทัศนศึกษา เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ความรู้นำไปสู่การพัฒนาจัดการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

6. การสร้างแรงจูงใจ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีทัศนคติในเชิงบวกกับผู้ร่วมงาน มีความยืดหยุ่นในการทำงาน สร้างความเชื่อมั่นและส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือของสมาชิก ในการพัฒนาตน พัฒนางาน ให้มีประสิทธิภาพ

7. การประเมินผล ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องจัดให้มีการประเมินผลและ ส่งเสริมการประเมินผลในสถานศึกษา เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปอย่างมีระบบ น่าเชื่อถือและ ตรวจสอบได้

8. การส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญ กับการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ของครูและทีมงาน รวมทั้งผู้บริหารอาจเข้ามา มีส่วนร่วมในการทำวิจัยด้วย

9. การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับงานด้าน เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของสถานศึกษาให้ชุมชนและสาธารณชนทราบด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อ สร้างความเข้าใจซึ่งกันและกันและสร้างการมีส่วนร่วมมากขึ้น

10. การส่งเสริมเทคโนโลยี ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อให้ ทันต่อความเจริญก้าวหน้าทั้งในประเทศและต่างประเทศให้สอดคล้องกับยุคสังคมแห่งการเรียนรู้

วงเพชร สุรัตน์วิกุล, และเสมอมาลัย ราชภัณฑารักษ์ (2547, หน้า 78) ได้กล่าวถึง บทบาทไว้ 3 ด้าน คือ 1) บทบาทในอุดมคติ (ideal role) 2) บทบาทที่บุคคลเข้าใจหรือรับรู้ (perceived role) และ 3) บทบาทที่แสดงออกจริง (actual หรือ enacted role) ซึ่งบทบาททั้ง 3 ด้านมีความแตกต่างกันในแง่ของการนำไปปฏิบัติได้จริง กล่าวคือ บทบาทในอุดมคติ เป็นบทบาทแห่ง ความสมบูรณ์แบบ เป็นสิ่งที่คนคาดหวังอยากให้เกิดขึ้น แต่ไม่สามารถเป็นจริงได้ ส่วนบทบาทที่บุคคล เข้าใจหรือรับรู้และบทบาทที่แสดงออกจริง เป็นสิ่งที่มีความสัมพันธ์ สอดคล้องกัน กล่าวคือ ทั้งสอง

บทบาทนี้จะขึ้นอยู่กับความรู้และทัศนคติของแต่ละบุคคลตามประสบการณ์ที่ได้รับ และเป็นรูปแบบหนึ่งในการแสดงออก ซึ่งอาจแตกต่างกันไปตามบริบทและสถานการณ์ที่ได้พบเจอในขณะนั้น หรืออาจเป็นเหตุการณ์ที่เกิดเฉพาะหน้า ทำให้มีผลต่อการแสดงบทบาทแตกต่างกันไป

พัชวิชัย โสยกกุล (2552, หน้า 13) ได้ให้ความหมายของบทบาท หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกตามหน้าที่ ความรับผิดชอบของแต่ละบุคคลและตามความคาดหวังของผู้ที่เกี่ยวข้องในสังคม บทบาท เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของตนเอง ซึ่งแสดงออกตามตำแหน่งหรือสถานภาพของแต่ละคนผู้ดำรงตำแหน่งนั้นๆ

วรุณีย์ จรัสสินพันธ์กุล (2558, หน้า 31) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ความรับผิดชอบในการบริหารจัดการภาระงานทุกอย่างภายในสถานศึกษา ทั้งด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานธุรการ การบริหารงานบุคคล การประชาสัมพันธ์และการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน รวมไปถึงการส่งเสริมสนับสนุนครูและบุคลากรภายในสถานศึกษาได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพในการปฏิบัติงานและพัฒนางานวิชาการอย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้นักการศึกษาในต่างประเทศ ก็มีการศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาไว้อย่างหลากหลายโดย มิเชล (Michael, 1998, p.23) ได้กล่าวว่า บทบาทหมายถึง รูปแบบพฤติกรรมที่คนคาดหวังว่าผู้ครองตำแหน่งในกลุ่มหรือในองค์กรจะต้องแสดงหรือปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับ Broom และ Selznick ได้ให้ความหมาย ของบทบาท ดังนี้ 1) บทบาทที่กำหนดไว้หรือบทบาทตามอุดมคติ (the socially prescribed or ideal role) เป็นบทบาทที่กำหนดสิทธิและหน้าที่ของตำแหน่งทางสังคมไว้ 2) บทบาทที่ควรกระทำ (the perceived role) เป็นบทบาทที่แต่ละบุคคลเชื่อว่าควรกระทำในหน้าที่ตำแหน่งนั้นๆ ซึ่งอาจไม่ตรงตามบทบาทที่กำหนดไว้ ไม่ตรงตามอุดมคติทุกประการและอาจแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคลก็ได้ 3) บทบาทที่กระทำจริง (the performed role) เป็นบทบาทที่แต่ละบุคคลได้กระทำไปจริงตามความเชื่อ ความคาดหวัง ตลอดจนความกดดันและโอกาสที่จะกระทำในแต่ละสังคม ในช่วง ระยะเวลาหนึ่ง

เซนจ์ (Senge, 1990, p.12) กล่าวถึง บทบาทของผู้นำแบบใหม่ในฐานะผู้สร้างวิสัยทัศน์เชิงกลยุทธ์ว่า คนที่จะก้าวไปสู่ความเป็นเลิศได้นั้นจะต้องมีองค์ประกอบ ดังนี้

1. วิสัยทัศน์ส่วนตัว คือ มีจุดมุ่งหมาย มีความหวังที่จะไปเป็นอย่างใดอย่างหนึ่งในอนาคต
2. มีแรงมุ่งมั่นใฝ่ดีคือ เมื่อมีวิสัยทัศน์แล้วก็ต้องมีแรงมุ่งมั่นที่จะลงมือทำกิจทั้งปวงให้บรรลุต่อผลสำเร็จ
3. มีความมุ่งมั่นหมั่นฝึกฝนให้เกิดความชำนาญ
4. มีความคิดวิเคราะห์สิ่งใดๆ ด้วยเหตุด้วยผล

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถจำแนกบทบาทผู้นำได้ 3 แบบ ดังนี้

1. บทบาทในการเป็นนักออกแบบ (designer) หมายถึง เป็นผู้พัฒนาวิสัยทัศน์ ค่านิยม และจุดมุ่งหมายขององค์กร โดยผู้นำต้องทำกลยุทธ์ให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้คน ในสถานการณ์ตัวผู้นำจะต้องเป็นผู้มีความคิดสร้างสรรค์สามารถมองเห็นโอกาสที่เปิดกว้างต่อการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาใดๆ โดยการออกแบบวิธีการ ขั้นตอน และรูปแบบของกระบวนการ ภายในองค์กร ตลอดจนรูปแบบการผลิต

2. บทบาทในการเป็นผู้ให้บริการหรือผู้คอยช่วยเหลือ (steward) หมายถึง การเป็นผู้นำที่ต้องรับฟังวิสัยทัศน์ของผู้บุคคลอื่น และปรับแต่งวิสัยทัศน์ของตนซึ่งถือว่าเป็นความรับผิดชอบ ในฐานะเจ้าหน้าที่ให้บริการที่จะต้องทำให้ทุกคนมีส่วนร่วมในวิสัยทัศน์ขององค์กร โดยผู้นำจะต้องเป็นที่พึ่งพิงแก่ผู้ตาม เป็นผู้คอยช่วยเหลือและสนับสนุนกิจกรรมให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ ทีมงานจะรู้สึกมั่นใจในการมีพี่เลี้ยงและมีผู้ให้ความช่วยเหลือ

3. บทบาทในการเป็นครูผู้สอน (teacher) หมายถึง การเป็นผู้นำที่ต้องส่งเสริมความรู้พัฒนาความเข้าใจอย่างเป็นระบบและทำให้ทุกคนสามารถเข้าใจความเป็นจริงในปัจจุบันทั้งหมดได้ โดยกระตุ้นให้ผู้อื่นได้คิด ได้เข้าใจมากกว่ามุ่งให้ทำตาม

สรุปได้ว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการประกันคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารมีภารกิจอันยิ่งใหญ่ในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ผู้บริหารควรมีความรู้ ความเข้าใจในระบบ การประกันคุณภาพการศึกษา โดยการร่วมกันคิด ร่วมกันทำ อาศัยการทำงานเป็นทีมและการประสานความร่วมมือจากทุกฝ่าย ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการส่งเสริม สนับสนุน อำนวยความสะดวก ให้คำปรึกษา แนะนำ ดูแลให้มีการประกันคุณภาพที่ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วม ผู้บริหารต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะในการทำงาน สิ่งสำคัญที่สุด คือ การวางแผนการทำงานและสิ่งที่จะทำให้การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษามีประสิทธิภาพ คือ การกำกับ ติดตามและตรวจสอบ นั่นจึงเป็นที่มาที่ให้ผู้บริหารมีบทบาทในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เจริญยิ่งขึ้นไป

2. ความหมายของผู้บริหารสถานศึกษา

การบริหารการศึกษา เป็นกระบวนการจัดและดำเนินการทุกสิ่งทุกอย่างในสถานศึกษา ที่ประกอบด้วยกิจกรรมต่างๆ มากมาย เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่สูงที่สุด คือ ผลผลิตทางการศึกษานั้นคือ ผู้เรียน ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้บริหารการศึกษาที่จะทำหน้าที่ในการบริหารงานของโรงเรียนหรือหน่วยงานของตนเองเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการบริหารงาน ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้กำหนดทิศทางในการบริหารงานของโรงเรียนในด้านต่างๆ เป็นผู้นำไปสู่เป้าหมายและเป็นกำลังสำคัญในการจัดการศึกษา โดยนักการศึกษาของไทยได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับความหมายของการบริหารการศึกษาในประเด็นที่ใกล้เคียงกัน ดังนี้

วิโรจน์ สารรัตน์ (2542, หน้า 11) กล่าวว่า การบริหารการศึกษาเป็นการบริหาร การจัดการศึกษาแนวใหม่ที่มุ่งให้สังคมทุกส่วนร่วมกันรับผิดชอบการจัดการศึกษาต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยมีเครือข่ายแหล่งการเรียนรู้และการกระจายอำนาจให้สถานศึกษามีความคล่องตัวและตัดสินใจ ดำเนินงานในการรับผิดชอบ โดยให้ประชาชนตลอดจนองค์กรต่างๆ มีส่วนร่วมอย่างเหมาะสม

รุ่ง แก้วแดง (2544, หน้า 15) ได้ให้ความหมายของผู้บริหารสถานศึกษาว่า ผู้บริหาร สถานศึกษา คือ ผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการปฏิรูปการศึกษาระดับสถานศึกษา งานวิจัยหลายชิ้นระบุ ว่าผู้บริหารที่ให้ความเอาใจใส่ต่องานวิชาการ ทุ่มเทให้กับงานพัฒนาการเรียนการสอน มีคุณธรรมและมีภาวะผู้นำ เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสถานศึกษา ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สูงขึ้น บุคลากรได้รับการส่งเสริมพัฒนาในวิชาชีพและมีขวัญกำลังใจในการทำงาน

ธีระ รุญเจริญ, และคนอื่นๆ (2557, หน้า 182) กล่าวว่า ผู้บริหารการศึกษาหรือ ผู้บริหารสถานศึกษา คือ ผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะในการบริหารและการจัดการศึกษาและมีจรรยาบรรณวิชาชีพ มีคุณลักษณะที่ส่งเสริมและเอื้อต่อการบริหารท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สามารถจัดการศึกษาได้ตามคุณภาพตามที่ตั้งเป้าหมายไว้

ส่วนทางด้านนักการศึกษาต่างประเทศ ก็ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับความหมายของ การบริหารการศึกษาในประเด็นที่ใกล้เคียงกัน ในประเด็นความหมายของการบริหารการศึกษา กู๊ด (Good, 1983, p.9) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เป็นการจัดการในด้านกลยุทธ์ การควบคุม ดูแลและ การจัดการองค์ประกอบต่างๆ ในสถานศึกษา ส่วนแคมป์เบล, และคนอื่นๆ (Campbell, et al., 1983, p.22) ก็ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง การจัดแผนยุทธศาสตร์ทางการศึกษา โดยมีเป้าหมายเพื่อให้การศึกษาบรรลุเป้าหมายอย่างแท้จริง

จากแนวคิดของนักการศึกษาทั้งไทยและต่างประเทศสรุปได้ว่า การบริหารการศึกษา มีความสำคัญในฐานะที่เป็นหน้าที่หลักของผู้บริหารสถานศึกษาในการกำหนด ออกแบบและ ดำเนินการในการบริหารจัดการองค์การให้ประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ความสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษา มีบทบาทสำคัญต่อการบริหารสถานศึกษามาก เพราะ สถานศึกษา เป็นระบบย่อยของระบบการศึกษาและระบบสังคม การจัดการศึกษาในสถานศึกษา จึงต้องจัดให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน การที่จะปฏิบัติงานในหน้าที่ให้สำเร็จลุล่วง นั้น ผู้บริหารต้องมีความรู้ความเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ ขอบข่ายและความสำคัญของการบริหาร สถานศึกษา เพื่อให้สามารถดำเนินงานได้บรรลุเป้าหมาย ตรงต่อความคาดหวังของหน่วยงาน รับผิดชอบ ในการบริหารจัดการศึกษา บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาจึงหมายถึง การเป็นผู้อำนวยความสะดวก (facilitator) ผู้จัดระเบียบองค์การ (organizer) ผู้ฟังและผู้สื่อความหมาย

(listener/communicator) วิทยากร (resource person) ผู้นำองค์กร (organizational leader) ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันขององค์กร

สมศักดิ์ คงเที่ยง, และคนอื่นๆ (2542, หน้า 13) ได้กล่าวถึงมาตรฐานการกำหนดตำแหน่งข้าราชการสายผู้บริหารสถานศึกษา ลักษณะที่ต้องปฏิบัติและรับผิดชอบในสถานศึกษา คือ ควบคุม ดูแล ส่งเสริม ปกครอง จัดกิจกรรมและการปฏิบัติงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งการปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นการจัดการศึกษาให้ความรู้และประสบการณ์ การจัดการศึกษาตามนโยบายของรัฐให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้บังคับบัญชาสูงสุดในสถานศึกษา จึงจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาท ภารกิจ ที่รับผิดชอบในการบริหารสถานศึกษาและปฏิบัติภารกิจได้อย่างดี ดังนี้

1. กำหนดนโยบายและชี้แนวทางปฏิบัติในสถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้วิเคราะห์นโยบายจากหน่วยเหนือ นำมาวางเป็นนโยบายของสถานศึกษา พร้อมทั้งกำหนดแนวทางปฏิบัติไว้ชัดเจนให้ผู้ถือปฏิบัติสามารถเข้าใจได้ตรงกันและนำไปปฏิบัติได้ถูกต้อง
2. กำหนดกรอบแผนงาน โครงการ กิจกรรมตามนโยบาย
3. กำหนดผู้รับผิดชอบงาน แผนงานงาน โครงการ กิจกรรม โดยการพัฒนาองค์กร และ จัดตั้งเป็นคณะกรรมการทุกขั้นตอนของกรดำเนินการตามนโยบายแผนงาน โดยสามารถควบคุม ตรวจสอบ ติดตามงานได้ทุกระยะจนกว่างานนั้นๆ จะสัมฤทธิ์ผลตามต้องการ
4. กระตุ้น เร่งรัด ให้ผู้รับผิดชอบดำเนินการตามกำหนดเวลาของแผน
5. ติดตามและนิเทศ ผู้บริหารจำเป็นต้องควบคุม ติดตาม ดูแลและนิเทศเพื่อให้งานเป็นไปตามนโยบายแผน
6. การประเมินผลงาน เพื่อการประชาสัมพันธ์ผู้กำหนดรูปแบบและแนวทางการประเมินผล เพื่อนำไปสู่การประชาสัมพันธ์และการรายงานผลการปฏิบัติให้ผู้เกี่ยวข้องต่อไป

รุ่ง แก้วแดง (2546, หน้า 23) กล่าวถึงภาพลักษณ์ของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่จะต้องมีความเป็นผู้นำทางวิชาการที่เข้มแข็ง เป็นผู้จัดการที่เฉียบแหลม เป็นผู้ประสานงานชุมชนที่ดี เป็นผู้อำนวยความสะดวกที่เชี่ยวชาญและเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล ซึ่งสอดคล้องกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ระบุอยู่ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้วิเคราะห์และสรุปบทบาทของผู้บริหารที่สอดคล้องเอาไว้ 4 ประการ คือ 1) บทบาทนักคิด 2) บทบาทหน้าที่ทางวิชาการ 3) บทบาทผู้จัดการที่เฉียบแหลม และ 4) บทบาทนักปฏิบัติที่มุ่งผลสัมฤทธิ์

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 39 และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 มาตรา 27 มีข้อกำหนดให้ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

ในสถานศึกษา และมีอำนาจหน้าที่ในสถานศึกษาและส่วนราชการที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีบทบาทสำคัญโดยตำแหน่งในการบริหารสถานศึกษา ตั้งแต่ควบคุม ดูแล ระดมทรัพยากร พัฒนาบุคลากรและพัฒนาระบบบริหารจัดการในสถานศึกษาเพื่อให้สามารถดำเนินงานได้บรรลุเป้าหมาย

4. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องในการประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน เป็นการให้ข้อมูลแก่ประชาชนว่าบุคลากรในโรงเรียนทำงานอย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้ผู้ปกครองนักเรียนและสาธารณชนมีความมั่นใจในคุณภาพของผู้เรียน ดังนั้น โรงเรียนต้องจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในและให้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณะ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพมาตรฐาน บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่กล่าวถึงที่ยังเป็นผลให้เกิดการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการปฏิรูปการศึกษา ที่จะต้องบริหารแบบมีส่วนร่วม มีลักษณะของผู้นำแบบประชาธิปไตย

กระทรวงศึกษาธิการ (2545, ย่อหน้า 2) ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพไว้ว่า ผู้บริหารระดับหน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษา เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งนอกจากจะดูแลสถานศึกษาแล้ว ยังต้องกำหนดนโยบายช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุน และตรวจสอบติดตามให้สถานศึกษาได้พัฒนาระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษาด้วย โดยบทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารระดับหน่วยงานต้นสังกัดสรุปได้ ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าและพัฒนาตนเองให้มีความรู้ ความเข้าใจ และเห็นความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา นอกจากนี้ยังต้องพัฒนาความรู้และทักษะเกี่ยวกับภาวะผู้นำด้านการบริหารและทางวิชาการ เพื่อที่จะต้องการเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงอีกด้วย
2. สร้างจิตสำนึกและค่านิยมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการประกันคุณภาพการศึกษาของระดับหน่วยงานต้นสังกัดและระดับสถานศึกษา
3. ประกาศนโยบาย/ทิศทาง และเป้าหมายในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของระดับหน่วยงานต้นสังกัดและระดับสถานศึกษา
4. สร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา ทั้งการประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอกให้แก่บุคลากร
5. กำหนดมาตรฐานในการสนับสนุน และการช่วยเหลือในการผลักดันในระบบการประกันคุณภาพในสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ สามารถดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องโดยเฉพาะมาตรการทางด้านงบประมาณและบุคลากร
6. กำกับ หรือติดตามการดำเนินงานของหน่วยงานต้นสังกัด ทั้งในส่วนของ การเตรียมการ การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและการประเมินภายนอก

7. ชมเชย ให้กำลังใจแก่สถานศึกษาทุกแห่งที่ได้ร่วมกันพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554, หน้า 18) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ดังนี้

1. วิเคราะห์ ศึกษา นโยบาย ยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาของชาติ กระทรวง ทบวง กรม จังหวัด เขตพื้นที่การศึกษาและสภาพความต้องการของชุมชน นำมากำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายและความสำเร็จของสถานศึกษา

2. ส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักในเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษากับ ครู บุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย รวมทั้งการจัดการระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

3. แต่งตั้งคณะกรรมการ คณะทำงานและมอบหมายหน้าที่ ความรับผิดชอบ ในการดำเนินงานตามกระบวนการในการประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการกำหนดบทบาทหน้าที่ แนวทางความร่วมมือของครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง องค์กรชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4. จัดสรรงบประมาณและทรัพยากร เพื่อใช้ในแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานของสถานศึกษา (ระยะยาว 3-5 ปี) และแผนปฏิบัติการประจำปี

5. ร่วมประชุมปฏิบัติการและร่วมระดมพลังสมองในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาสถานศึกษา (ระยะ 3-5 ปี) และแผนปฏิบัติการประจำปี

6. สนับสนุน อำนวยความสะดวก รวมทั้งการแก้ไขปัญหา อุปสรรคต่างๆ ในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาสถานศึกษา (ระยะ 3-5 ปี) และแผนปฏิบัติการประจำปี

7. ตรวจสอบ กำกับ ติดตามกระบวนการจัดทำแผนรวมทั้งจัดให้มีการประเมินคุณภาพของแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งตามมาตรฐานการศึกษาสถานศึกษา (ระยะ 3-5 ปี) และแผนปฏิบัติการประจำปี

8. จัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี นำเสนอต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและใช้เป็นข้อมูลในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งตามมาตรฐานการศึกษาสถานศึกษา (ระยะ 3-5 ปี) และแผนปฏิบัติการประจำปี

นพรัตน์ ชัยเรือง (2562, หน้า 43) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการบริหารสถานศึกษา เป็นผู้บริหารโดยตำแหน่งพร้อมกับการเป็นผู้นำที่ดี มีผลการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ มีคุณลักษณะส่วนบุคคลและคุณลักษณะทางวิชาชีพที่เหมาะสม สามารถใช้ศาสตร์และศิลป์

ในการบริหารงานนำสถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล เป็นที่ยอมรับของสถานศึกษา สังคม ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สรุปได้ว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการประกันคุณภาพการศึกษา ผู้บริหาร มีภารกิจอันยิ่งใหญ่ในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ผู้บริหารควรมีความรู้ ความเข้าใจในระบบ การประกันคุณภาพการศึกษา โดยการร่วมกันคิด ร่วมกันทำ อาศัยการทำงานเป็นทีมและการประสานความร่วมมือจากทุกฝ่าย ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการส่งเสริม สนับสนุน อำนวยความสะดวก ให้คำปรึกษา แนะนำ ดูแลให้มีการประกันคุณภาพที่ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วม ผู้บริหารต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะในการทำงาน สิ่งสำคัญที่สุด คือ การวางแผน การทำงานและสิ่งที่จะทำให้การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษามีประสิทธิภาพ คือ การกำกับ ติดตามและตรวจสอบ นั่นจึงเป็นที่มาที่ให้ผู้บริหารมีบทบาทในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เจริญยิ่งขึ้นไป

บริบทการดำเนินงานประกันคุณภาพของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 เป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่อยู่ ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งตามประกาศกระทรวง ศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2560 ให้มีอำนาจ หน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปอำนาจหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบ บริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการและมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1. จัดทำ นโยบาย แผนพัฒนาและมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาให้ สอดคล้องกับนโยบาย มาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานและ ความต้องการของท้องถิ่น
2. วิเคราะห์และจัดตั้งเกี่ยวกับงบประมาณด้านการเงินของสถานศึกษา แจกจ่ายจัดสรร งบประมาณที่ได้รับให้หน่วยงานข้างต้นรับทราบ รวมทั้งกำกับตรวจสอบ ติดตามการใช้จ่าย งบประมาณของหน่วยงานดังกล่าว
3. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่ การศึกษา
4. กำกับ ดูแล ติดตามและประเมินผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและในเขตพื้นที่การศึกษา
5. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยและรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาในเขตพื้นที่ การศึกษา
6. ส่งเสริม สนับสนุนการจัดและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยการประสาน และส่งเสริมการระดมทรัพยากร

7. จัดระบบประกันคุณภาพการศึกษา และประเมินผลสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
8. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรวมทั้งบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษารูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา
9. ดำเนินการและประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
10. ประสาน ส่งเสริม การดำเนินการของคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และคณะทำงานด้านการศึกษา
11. ประสานการปฏิบัติราชการทั่วไประหว่างองค์กรหรือหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
12. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีเครือข่ายในการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ได้แก่ กลุ่มโรงเรียน จำนวน 13 กลุ่ม และศูนย์เครือข่าย 1 ดังนี้

1. กลุ่มโรงเรียนพระพุทธฉาย อำเภอเมืองสระบุรี จำนวน 12 โรงเรียน
2. กลุ่มโรงเรียนพหลโยธิน อำเภอเมืองสระบุรี จำนวน 10 โรงเรียน
3. กลุ่มโรงเรียนหนองแขง อำเภอหนองแขง จำนวน 10 โรงเรียน
4. กลุ่มโรงเรียนทุ่งรวงทอง อำเภอบ้านหมอ จำนวน 8 โรงเรียน
5. กลุ่มโรงเรียนบ้านหมอบุรพา อำเภอบ้านหมอ จำนวน 11 โรงเรียน
6. กลุ่มโรงเรียนดอนพุด อำเภอดอนพุด จำนวน 3 โรงเรียน
7. กลุ่มโรงเรียนหนองโดน อำเภอนองโดน จำนวน 6 โรงเรียน
8. กลุ่มโรงเรียนพระพุทธบาท 1 อำเภอฟุทธบาท จำนวน 12 โรงเรียน
9. กลุ่มโรงเรียนพระพุทธบาท 2 อำเภอฟุทธบาท จำนวน 12 โรงเรียน
10. กลุ่มโรงเรียนพัฒนพงศ์ อำเภอเสาไห้ จำนวน 12 โรงเรียน
11. กลุ่มโรงเรียนเสาไห้ อำเภอเสาไห้ จำนวน 6 โรงเรียน
12. กลุ่มโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติ 1 อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จำนวน 9 โรงเรียน
13. กลุ่มโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติ 2 อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จำนวน 8 โรงเรียน
14. ศูนย์เครือข่ายโรงเรียนขยายโอกาส จำนวน 14 โรงเรียน

ภารกิจและบทบาทหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ที่สำคัญเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา คือ การจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษา และประเมินผลสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา ภายใต้ประเด็นในการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต

ตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580) ที่กำหนดให้มีแผนการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย รวมถึงการส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตและมีความรู้และทักษะในศตวรรษที่ 21 การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานการจ้างครุวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ในโรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลางและขนาดเล็กที่ประสบปัญหาขาดแคลนครุ วิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน การพัฒนาระบบการประเมินและ การประกัน คุณภาพภายในของสถานศึกษา การขับเคลื่อนงานแนะแนวในสถานศึกษาและสร้างเสริมสมรรถนะผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการศึกษาต่อและการมีงานทำ การขับเคลื่อนนักจิตวิทยาโรงเรียน ประจำเขตพื้นที่การศึกษา การขับเคลื่อนการดูแลช่วยเหลือและคุ้มครองเด็กนักเรียน การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ซึ่งเกี่ยวเนื่องกับการพัฒนา และเพิ่มประสิทธิภาพการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษาตามประกาศกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 หมายถึง การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของ โดยมีกลไกในการควบคุมตรวจสอบระบบการบริหารคุณภาพการศึกษาที่สถานศึกษาจัดขึ้น เป้าหมายสำคัญของการประกันคุณภาพก็เพื่อเป็นที่ยืนยันเชิงประจักษ์ได้ว่า สถานศึกษาจัดการศึกษาได้บรรลุเป้าหมาย เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดและเชื่อถือได้ สะท้อนผลผ่านคุณภาพผู้เรียนและคุณภาพของกระบวนการทำงานของครูและผู้บริหารสถานศึกษา โดยสถานศึกษาแต่ละแห่งจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับและประเภทการศึกษาที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด พร้อมทั้งจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ จัดให้มีการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนา สถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองให้แก่หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษาเป็นประจำทุกปี โดยที่หน่วยงานต้นสังกัดต้องให้ความช่วยเหลือ คำปรึกษาและการสะท้อนคิดกลับไป สู่สถานศึกษา เหล่านั้น เพื่อให้การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาพัฒนาอย่างต่อเนื่องและพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอกต่อไป

ผลการสังเคราะห์รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา ปีการศึกษา 2563 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 พบว่า ในระดับปฐมวัย ภาพรวมมีผลการประเมินตนเองระดับปฐมวัยส่วนใหญ่ร้อยละ 54.24 อยู่ในระดับดี ร้อยละ 43.22 อยู่ในระดับดีเลิศ และร้อยละ 2.54 อยู่ในระดับยอดเยี่ยม เมื่อพิจารณารายมาตรฐาน พบว่า มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของเด็ก โรงเรียนส่วนใหญ่ ร้อยละ 51.69 อยู่ในระดับดี ร้อยละ 45.76 อยู่ในระดับดีเลิศ และ

ร้อยละ 2.54 อยู่ในระดับยอดเยี่ยม มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ โรงเรียนส่วนใหญ่ ร้อยละ 53.39 อยู่ในระดับดี ร้อยละ 40.63 อยู่ในระดับดีเลิศ และร้อยละ 5.93 อยู่ในระดับยอดเยี่ยม และมาตรฐานที่ 3 การจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โรงเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 51.69 อยู่ใน ระดับดี ร้อยละ 43.22 อยู่ในระดับดีเลิศ และร้อยละ 5.08 อยู่ในระดับยอดเยี่ยม ในระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน มีโรงเรียนจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 119 แห่ง ผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา พบว่า ในภาพรวมมีผลการประเมินตนเองระดับการศึกษาขั้น พื้นฐานส่วนใหญ่ร้อยละ 72.27 อยู่ในระดับดี ร้อยละ 26.89 อยู่ในระดับดีเลิศ และร้อยละ 0.84 อยู่ในระดับยอดเยี่ยม เมื่อพิจารณารายมาตรฐาน พบว่า มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน ส่วนใหญ่ ร้อยละ 72.27 อยู่ในระดับดี ร้อยละ 26.89 อยู่ในระดับดีเลิศ และร้อยละ 0.84 อยู่ในระดับยอดเยี่ยม มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ ส่วนใหญ่ร้อยละ 62.18 อยู่ในระดับดี ร้อยละ 35.29 อยู่ในระดับดีเลิศ และร้อยละ 2.52 อยู่ในระดับยอดเยี่ยม และมาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการ เรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่วนใหญ่ร้อยละ 66.39 อยู่ในระดับดี ร้อยละ 31.93 อยู่ใน ระดับดีเลิศ และร้อยละ 1.68 อยู่ในระดับยอดเยี่ยม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

รจนา มากชุมแสง (2556, บทคัดย่อ) ศึกษาและเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหาร สถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โรงเรียนในอำเภอปะคำ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 กับกลุ่มตัวอย่างครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน อำเภอปะคำ จำนวน 206 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยใช้ t-test แบบ independent samples และใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน ทางเดียวในการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ ผลการวิจัยพบว่า การส่งเสริมการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก และความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาท ของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายใน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกันจะมีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน และข้อเสนอแนะความคิดเห็นของครูที่มากที่สุดในการดำเนินงานประกัน คือ ควรเผยแพร่ เอกสารคู่มือระบบการประกันคุณภาพเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจร่วมกัน การดำเนินการควรมี การกำกับ ติดตาม ตามแนวทางและแผนงาน ที่วางไว้อย่างต่อเนื่อง

อุทัยวรรณ นริทร์รัตน์ (2559, บทคัดย่อ) ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูวิชาการและครูผู้สอน จำนวน 302 คน ได้มาโดยการสุ่ม

แบบแบ่งชั้น วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปและวิเคราะห์บทบาทของผู้บริหารตามวัตถุประสงค์ โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์เปรียบเทียบ สถิติทดสอบทีและวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย (one-way ANOVA) ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบโดยจำแนกตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามสถานภาพ ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงานและประสบการณ์ในการอบรมเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พบว่าไม่แตกต่างกัน

จันทน์ จันวิจิตร (2559, บทคัดย่อ) ศึกษาสภาพ ปัญหาและแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของครู กับคณะครู จำนวน 319 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย ใช้การเก็บข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์และใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา รวมทั้งวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ผลการวิจัย พบว่า สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของครูโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศมากที่สุด และด้านการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาน้อยที่สุด ปัญหาการดำเนินงานที่พบมากที่สุด คือ การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ส่วนแนวทางแก้ไขปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์ คือ โรงเรียนควรดำเนินงานโดยการจัดประชุมชี้แจงครูและผู้เกี่ยวข้อง ควรร่วมกันวางแผนดำเนินงาน ทำการวิเคราะห์ จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส อุปสรรคในการดำเนินงานประกันคุณภาพ ควรใช้วงจรคุณภาพ PDCA และให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

จตุภูมิ เขตจัตุรัส (2560, บทคัดย่อ) ศึกษาผลกระทบของการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี กับกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 221 แห่ง ด้วยวิธีการสังเกต สัมภาษณ์เชิงลึกและสนทนากลุ่ม ผลการวิจัยสรุปได้ว่า การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีทั้งผลกระทบในเชิงบวกและเชิงลบ โดยผลกระทบในเชิงบวก เป็นเรื่องของมาตรฐานในการปฏิบัติงาน การมีผู้นำในการขับเคลื่อนคุณภาพ ส่วนผลกระทบทางลบ ได้แก่ การสร้างหลักฐานเพื่อตอบตัวบ่งชี้ และเสริมหน้าที่เกิดความจำเป็น หลังจากนั้นจึงได้เสนอแนะเชิงนโยบายด้านการพัฒนาประกันคุณภาพการศึกษา โดยใช้กลยุทธ์สายน้ำคุณภาพ แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ต้นน้ำคุณภาพ กลางน้ำคุณภาพและปลายน้ำคุณภาพ เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาให้เกิดประโยชน์สูงสุด

เพ็ญนภา แก้วเขียว (2561, บทคัดย่อ) ศึกษาพัฒนาการคุณภาพการศึกษาผ่านโมเดล โค้งพัฒนาการของผลการประเมินคุณภาพภายนอกเพื่อพัฒนาข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการประกัน

คุณภาพภายในของสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการวิจัยมี 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 ศึกษาพัฒนาการคุณภาพการศึกษาผ่านโมเดลโค้งพัฒนาการโดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิคะแนนประเมินผลคุณภาพภายนอก จำนวน 1,964 แห่ง ระยะที่ 2 ศึกษาเชิงลึกการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา จำนวน 8 แห่ง และระยะที่ 3 พัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จากความร่วมมือของผู้เชี่ยวชาญและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 62 คน ผลการวิจัยพบว่า โมเดลโค้งพัฒนาการของผลการประเมินคุณภาพภายนอกสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ค่าคะแนนเริ่มต้นของผลการประเมินคุณภาพภายนอกในภาพรวมมาตรฐานทั้งสามด้านพบว่า ภาคเหนือและภาคใต้มีค่าคะแนนต่ำกว่าภาคกลาง สถานศึกษาขนาดเล็ก กลางและขนาดใหญ่ มีค่าคะแนนเริ่มต้นของผลการประเมินต่ำกว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษสถานศึกษาที่ตั้งในเมืองนอกเมือง ค่าคะแนนไม่แตกต่างกัน สถานศึกษาที่มีคะแนนพัฒนาการสูงทุกขนาด มีการดำเนินงานที่สำคัญ คือ ด้านผู้เรียน เน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถตามหลักสูตร สร้างความพึงพอใจให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ด้านการเงิน เน้นการบริหารแผนงานงบประมาณและทรัพยากรให้เกิดประสิทธิภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้ ด้านบริหารจัดการ เน้นการบริหารวิชาการงานบุคลากรและการจัดการงานทั่วไปให้เกิดประสิทธิภาพ ส่วนด้านการเรียนรู้และการพัฒนา เน้นการพัฒนาศักยภาพบุคลากร พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการวิจัยและพัฒนา

ธนาภรณ์ จันทร์เกษม (2561, บทคัดย่อ) ศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เมื่อจำแนกตามตำแหน่ง เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงานและขนาดของสถานศึกษา กับกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารสถานศึกษาและครูประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี จำนวน 352 คน โดยใช้แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยจำแนกตามตำแหน่ง เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงานและขนาดของสถานศึกษา ในภาพรวมไม่แตกต่าง

วรรณิศา พิมพร (2561, บทคัดย่อ) ศึกษาความต้องการจำเป็นในการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา วิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นและเสนอแนวทางในการสร้างการมีส่วนร่วมของบุคลากร ในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6 ตามขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน 3 ระยะ ได้แก่ ขั้นเตรียมการ ขั้นดำเนินการ และขั้นการรายงาน กับกลุ่มตัวอย่างบุคลากรของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6 จำนวน 329 คน โดยใช้แบบสอบถามเพื่อวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น และใช้แบบสัมภาษณ์เพื่อวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นและการหาแนวทางการมีส่วนร่วม

ของบุคลากร จากผู้ให้สัมภาษณ์ที่เลือกแบบเฉพาะเจาะจง จำนวน 16 คน ผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนขนาดกลาง มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด สาเหตุอันเนื่องมาจาก บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจ ขาดความตระหนัก ขาดการทำงานเป็นทีม และสถานศึกษาไม่ได้เปิดโอกาสให้บุคลากรเข้าไปมีส่วนร่วม ขาดการนิเทศ กำกับ ติดตามอย่างต่อเนื่อง แนวทางในการสร้างการมีส่วนร่วม คือ จัดอบรมให้ความรู้ จัดประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็น แต่งตั้งคณะกรรมการตามความถนัดและความสามารถ และสร้างสื่อหรือคู่มือเกี่ยวกับแนวปฏิบัติเพื่อความถูกต้องชัดเจน

ศรีประภา พันธุ์มณี, และคนอื่นๆ (2561, หน้า 32) ได้ศึกษาและพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดชัยภูมิ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดระบบการประกันและวิเคราะห์ปัจจัยการจัดระบบที่ส่งผลต่อความสำเร็จ แบ่งการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ ด้วยการวิจัยแบบผสานวิธีกับผู้บริหารและครูที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 286 คน เครื่องมือวิจัยที่ใช้คือแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมของการจัดกิจกรรมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับมากและความสำเร็จอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาสำคัญในการจัดระบบการประกันคุณภาพ คือ ครูและบุคลากรไม่เห็นความสำคัญ ส่วนการวิจัยระยะถัดมา ที่ศึกษาพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเชิงระบบ ได้รูปแบบกิจกรรมการประกันคุณภาพคัดสรร 5 องค์ประกอบ คือ การจัดการความรู้ สร้างความเชื่อมั่นใน ปัจจัยภายใน แนวทางการพัฒนา และเป้าหมายความสำเร็จในการจัดการกลไกการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การวิเคราะห์ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบและระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดชัยภูมิ อยู่ในระดับมากที่สุด

สันต์ สุขสีทอง, และคนอื่นๆ (2562, หน้า 775) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาเอกชนระดับประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 และออกแบบและพัฒนาลำลองระบบประกันคุณภาพภายใน โดยดำเนินการใน 6 ขั้นตอน กับกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิผู้บริหารและครู ผลการวิจัย พบว่า ระดับการปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน อยู่ในระดับปานกลางและแบบจำลองระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาเอกชน ประกอบด้วยขั้นตอนของการเตรียมความพร้อมก่อนการปรับคุณภาพ ซึ่งได้นำแนวคิดเรื่อง SBM, RBM, TQM และการนำ World café ลงสู่การปฏิบัติ แบบจำลองที่พัฒนาขึ้นมีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นประโยชน์ และมีความเป็นไปได้ในการนำสู่การปฏิบัติ ระดับดีมาก

มาหะมะบาคอรี มาซอ (2564, บทคัดย่อ) ศึกษาการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 3 โดยศึกษาระดับ

การบริหารงานประกันคุณภาพ และเปรียบเทียบการบริหารงานประกันคุณภาพ จำแนกตามเพศ อายุ ตำแหน่งและขนาดของสถานศึกษา กับกลุ่มตัวอย่างผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 297 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน และสถิติอ้างอิง t-test และ F-test ผลการวิเคราะห์ พบว่า ระดับการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก การเปรียบเทียบการบริหารงานประกันคุณภาพภายในจำแนกตามตัวแปรเพศ อายุ ตำแหน่งและขนาดของสถานศึกษา ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ปัญหาและข้อเสนอแนะของการบริหารงานประกันคุณภาพภายใน พบว่า ผู้บริหารไม่สำรวจความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ครูและบุคลากรทางการศึกษายังขาดความเข้าใจในเรื่องระบบประกันคุณภาพและการดำเนินกิจกรรมโครงการ ไม่สอดคล้องกับแผนพัฒนาการจัดการศึกษา

จิรภัทร์ เหลืองวัฒนวิไล (2565, บทคัดย่อ) ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี และความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี ตัวอย่างวิจัย คือ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี จำนวน 28 แห่ง โดยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารตามแนวคิดของมินท์เบิร์กกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามแนวคิดของสำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ภาพรวมของบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด และพบความสัมพันธ์กันในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วุฒิณัฐ จุฬางกูร (2565, บทคัดย่อ) ศึกษาอนาคตภาพระบบการกำกับคุณภาพ การศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาไทย พ.ศ. 2573 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาไทยและต่างประเทศ 2) วิเคราะห์ระบบการรับรองคุณวุฒิและระบบการรับรองวิทยฐานะของสถาบันอุดมศึกษาไทยและต่างประเทศ และ 3) นำเสนออนาคตภาพระบบการกำกับคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาไทย พ.ศ. 2573 โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ แบบวิเคราะห์เอกสาร แบบสัมภาษณ์ แนวคำถามเพื่อการประชุมกลุ่มย่อย (FDG) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาและการพรรณนาวิเคราะห์ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาไทยและต่างประเทศ ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) จุดมุ่งหมาย 3) องค์ประกอบ 4) มาตรฐานและเครื่องมือ 5) ระเบียบวิธีการ 6) บริบท และ 7) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ระบบการรับรองคุณวุฒิและระบบการรับรองวิทยฐานะของสถาบันอุดมศึกษาไทยและต่างประเทศพบว่า ลักษณะระบบการรับรองคุณวุฒิและระบบการรับรองวิทยฐานะของสถาบันอุดมศึกษาประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) จุดมุ่งหมาย 3) องค์ประกอบ 4) มาตรฐานและเครื่องมือ 5) ระเบียบวิธีการ 6) บริบท

และ 7) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การศึกษาอนาคตภาพระบบการกำกับคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาไทย พ.ศ. 2573 พบว่า รูปแบบของระบบกำกับคุณภาพประกอบไปด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านหลักการ (หลักการ, มโนทัศน์, ขอบข่าย, จุดมุ่งหมาย) 2) ด้านองค์ประกอบ 3) ด้านมาตรฐานและเครื่องมือ 4) ด้านการดำเนินการ 5) ด้านบริบท และ 6) ด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

2. งานวิจัยต่างประเทศ

สตีเว่น, และมอร์แกน (Stephen, & Morgan, 2004, abstract) ศึกษาเปรียบเทียบคุณภาพการศึกษา ผลการวิจัย พบว่า เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจน ในระบบการประกันคุณภาพการศึกษา กลไกทางสังคมช่วยทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ในประเทศเยอรมนีมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก การประกันคุณภาพการศึกษาและการประเมิน เป็นสิ่งสำคัญของครูที่ต้องรับผิดชอบต่ออาชีพของตน ต้องดำเนินไปอย่างมีเหตุผลและกระบวนการที่ชัดเจน ในประเทศสวีเดน เกิดการเปลี่ยนแปลงในการประกันคุณภาพการศึกษาตลอดจนถึงการประเมินครูในสถานศึกษาอย่างเด่นชัด ในประเทศฝรั่งเศสให้ความสำคัญและเชื่อถือกับการใช้ข้อสอบจากภายนอก โรงเรียนมีการควบคุมจากส่วนกลาง ประเทศนิวซีแลนด์ ให้ความสำคัญกับการประเมินจากบุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาโดยนำเอาระบบการสอบมาตรฐานกลาง ซึ่งอ้างอิงไปสู่การยอมรับที่เป็นมาตรฐาน และในประเทศออสเตรเลีย มีการนำเอาระบบการประเมินผลโดยใช้ข้อสอบมาตรฐานมาใช้ในการควบคุมคุณภาพและการประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาและการศึกษาขั้นสูงต่อไป

ออสแคน, และคนอื่นๆ (Ozcan, et al., 2004, para.2) ศึกษาเรื่อง รูปแบบการใช้อำนาจของผู้บริหารกับผลกระทบต่อวัฒนธรรมองค์การในวิทยาลัยการศึกษา ผลการวิจัย พบว่า 1) ผู้บริหารส่วนใหญ่ใช้อำนาจกฎหมาย อำนาจบังคับ อำนาจการให้รางวัล อำนาจอ้างอิง และอำนาจเชี่ยวชาญ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ต่อสมาชิกในองค์กร 2) การใช้อำนาจกฎหมาย อำนาจบังคับ และอำนาจการให้รางวัลของผู้บริหารใช้ทั้งในหน่วยงานเอกชนและหน่วยงานราชการ จากการขาดอำนาจอ้างอิง และอำนาจเชี่ยวชาญ ไม่สามารถทำให้องค์กรประสบความสำเร็จได้ และยากที่จะปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ในการทำงานในองค์กร

เคอร์เนีย (Kurnia, 2019, p.432) ได้ศึกษา เรื่อง ระบบประกันคุณภาพภายในโรงเรียน (กรณีศึกษาโรงเรียน SMPN 1 Sambas ซึ่งเป็นโรงเรียนต้นแบบในรัฐมัธยมต้นในอินโดนีเซีย ที่นำระบบประกันคุณภาพ ภายในโรงเรียน (SPMI) ที่สร้างแบบจำลองที่โรงเรียน วัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่ออธิบายระบบประกันคุณภาพภายในโรงเรียน SMPN 1 Sambas ดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพและเป็นกรณีศึกษา โดยขั้นตอนในการศึกษานี้ประกอบด้วยขั้นตอนของการเตรียมการดำเนินการและการรายงานผลได้ข้อสรุปว่า 1) องค์ประกอบทั้งหมดในการนำแบบจำลองระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนไปใช้ที่โรงเรียน SMPN 1 Sambas เพิ่มขึ้น โดยผู้บริหารโรงเรียน

SMPN 1 Sambas โดยมีค่าเฉลี่ยคะแนน 84.34 จากคะแนนสูงสุด 100 คะแนน 2) ขั้นตอนการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน SMPN 1 Sambas ได้ผ่านขั้นตอนการวางแผนการนำไปปฏิบัติ และการกำกับดูแลตามข้อกำหนดและดำเนินการอย่างเหมาะสม 3) ผลลัพธ์ของระบบการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน SMPN 1 Sambas อยู่ใน ระดับดี 4) อุปสรรคต่อระบบการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน SMPN 1 Sambas คือ การขาดความเข้าใจที่ถูกต้องของครูและบุคลากรทางการศึกษาเกี่ยวกับระบบการประกันคุณภาพภายใน ข้อเสนอที่ได้จากการวิจัยนี้คือ ระบบประกันคุณภาพภายในโรงเรียน SMPN 1 Sambas ในประเทศอินโดนีเซีย อยู่ในระดับดี แต่ยังคงมีสิ่งที่จะต้องปรับปรุง แก้ไขและพัฒนา

บาร์เรต (Barrette, 2020, abstract) ศึกษาวิจัย เรื่อง พลังแห่งการรับรองมาตรฐานการศึกษาระดับอุดมศึกษาแห่งสหรัฐอเมริกา มีจุดมุ่งหมาย คือ 1) เพื่อขยายความเข้าใจเกี่ยวกับการรับรองวิทยฐานะระดับสถาบันในสถาบันอุดมศึกษา โดยการตรวจสอบว่ากรรมการรับรองของหน่วยงานรับรองวิทยฐานะระดับภูมิภาค (The Southern Association of Colleges and Schools Commission on Colleges) และ 2) เพื่อเติมเต็มช่องว่างในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับระบบการรับรองทางการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาสหรัฐอเมริกา เพื่อให้ผู้กำหนดนโยบาย ผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่และนักศึกษาสามารถรับรู้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ เสริมความเข้าใจให้ดีขึ้นและสนับสนุนการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา ผลการวิจัย พบว่า กระทรวงศึกษาธิการของสหรัฐอเมริกาได้สนับสนุนด้านทุนการศึกษาให้กับนักศึกษาในการเรียนต่อระดับชั้นที่สูงขึ้น มากกว่า 125 พันล้านเหรียญดอลลาร์สหรัฐ ถือได้ว่าเป็นการรับรองมาตรฐานการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา ในการให้การศึกษามีคุณภาพแก่ผู้เรียน ผ่านระบบการรับรองวิทยฐานะที่ต้องรับประกันคุณภาพทางวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาและมีการปรับปรุงสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งตามข้อกำหนดของรัฐบาลกลาง การศึกษาเชิงคุณภาพนี้มีประโยชน์ต่อผู้นำหรือผู้บริหารสถาบันที่จะช่วยพัฒนากลยุทธ์ให้เป็นไปตามมาตรฐานคุณภาพทางวิชาการและดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ มีการปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพต่อเนื่องเพื่อสนับสนุนภารกิจของสถาบันอุดมศึกษา

รามินาวาตี, และสุปรียาตี (Rahminawati, & Supriyadi, 2023, p.414) ศึกษาการนำระบบการประกันคุณภาพภายในมาใช้ในการยกระดับคุณภาพการศึกษาระดับประถมศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อส่งเสริมการศึกษาและสร้างวัฒนธรรมคุณภาพในโรงเรียนประถมศึกษาของอินโดนีเซีย ซึ่งการวิจัยนี้มุ่งเสนอแนะขั้นตอนการดำเนินงานเพื่อเป็นทางเลือกในการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา การวิจัยนี้ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างกับตัวอย่าง คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน และครู จำนวน 31 คน

ผลการวิจัย พบว่า ขั้นตอนการดำเนินงานประกันคุณภาพที่มีประสิทธิภาพ มี 9 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) การสร้างข้อตกลงในการบริหารจัดการ
- 2) การสร้างความรับผิดชอบร่วมกันในทีม
- 3) การมีส่วนร่วมในการสื่อสารและการขัดเกลาทางสังคม
- 4) การสร้างความตระหนักรู้ด้านคุณภาพ
- 5) การสร้างรูปแบบวงจรคุณภาพ
- 6) การทำแผนคุณภาพการศึกษา
- 7) การเตรียมเครื่องมือทำแผนภาพ
- 8) การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 9) การประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยนี้สรุปได้ว่า มาตรฐานคุณภาพของโรงเรียนเมื่อพัฒนาตามขั้นตอนการดำเนินงานประกันคุณภาพที่มีประสิทธิภาพทั้ง 9 ขั้นตอนแล้ว พบว่า ส่งผลต่อการได้รับการรับรองมาตรฐานการประกันคุณภาพ โดยมาตรฐานคุณภาพของโรงเรียนมีพัฒนาการที่ดีขึ้นทุกปี โดยเทียบกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ และมีผลการทดสอบระดับชาติสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับจังหวัด

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ดำเนินการวิจัยในรูปแบบของการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) ในการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงานและขนาดสถานศึกษา มีรายละเอียดและวิธีดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
3. เกณฑ์การให้คะแนน
4. เกณฑ์การแปลความหมาย
5. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย
6. การวิเคราะห์ค่าความเที่ยง (reliability)
7. การวิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้างของเครื่องมือ
8. การเก็บรวบรวมข้อมูล
9. การวิเคราะห์และการแปลความหมายของข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2566 ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษาและรองผู้อำนวยการสถานศึกษา 115 คน เป็นครู จำนวน 967 คน พนักงานราชการ 26 คน รวมเป็นประชากรทั้งสิ้น 1,108 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1, 2566, ย่อหน้า 2)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2566 เนื่องจากมีจำนวนประชากรที่แน่นอน (finite population) สูตรที่ใช้หาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จึงใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่, และมอร์แกน (Krejcie, & Morgan, 1970, p.608) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และยอมให้มีความคลาดเคลื่อน .05 ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย จำนวน 291 คน และในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เพิ่มขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากค่าที่ตารางเปิดได้อีก ร้อยละ 5 เพื่อป้องกันการไม่ได้รับการตอบกลับ

ของแบบสอบถามและความไม่สมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้จึงมีขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็น 306 คน และเนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีจำนวนน้อย ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัดส่วนกลุ่มตัวอย่าง 20:80 โดยประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา (ผู้อำนวยการสถานศึกษาและรองผู้อำนวยการสถานศึกษา) ร้อยละ 20 จำนวน 61 คน และครู ร้อยละ 80 จำนวน 245 คน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 306 คน หลังจากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (stratified random sampling) โดยแบ่งตามขนาดของสถานศึกษา คำนวณหากลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการเทียบบัญญัติไตรยางศ์ แล้วจึงใช้การสุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) รายละเอียด ดังนี้

1. ใช้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 306 คน มาคำนวณหาสัดส่วนของผู้บริหารสถานศึกษาและครู

ตาราง 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามผู้บริหารสถานศึกษาและครู

สถานภาพตำแหน่ง	ประชากร(คน)	ตัวอย่าง (คน)
ผู้บริหารสถานศึกษา	115	61
ครู	993	245
รวม	1,108	291

2. ใช้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดของผู้บริหารสถานศึกษาและครู มาคำนวณหาขนาดความเหมาะสมจากสถานศึกษาทั้ง 3 ขนาด คือ สถานศึกษาขนาดเล็ก สถานศึกษาขนาดกลางและสถานศึกษาขนาดใหญ่ โดยการสุ่มอย่างง่ายตามสัดส่วน

ตาราง 3 จำนวนผู้ให้ข้อมูล จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ขนาดสถานศึกษา	ผู้บริหารสถานศึกษา(คน)		ครู(คน)	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ขนาดเล็ก	65	33	345	85
ขนาดกลาง	36	19	403	99
ขนาดใหญ่	14	9	245	61
รวม	115	61	993	245

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้พัฒนาขึ้นจากการศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรวิจัย เครื่องมือวิจัยที่สร้างขึ้น ได้แก่ แบบสอบถาม แบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (summated rating scale) เพื่อวัดบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 โดยแบบสอบถามแบ่งได้เป็น 2 ตอน มีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารและครู ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ เพศ ตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงานและขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ผู้วิจัยพัฒนาข้อคำถามโดยพิจารณาถึงความสอดคล้องเหมาะสมกับบริบทในการศึกษาจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ลักษณะข้อคำถามของแบบสอบถาม เป็นแบบวัดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ให้คะแนนแบบ 5, 4, 3, 2, และ 1 เพื่อวัดระดับการรับรู้หรือการปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษา

เกณฑ์การให้คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนนจากแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ตาราง 4 เกณฑ์การให้คะแนนจากแบบสอบถาม

ความคิดเห็น	ระดับ	ความหมาย
น้อยที่สุด	1	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของผู้บริหารสถานศึกษาน้อยที่สุด
น้อย	2	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของผู้บริหารสถานศึกษาน้อย
ปานกลาง	3	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของผู้บริหารสถานศึกษาปานกลาง
มาก	4	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของผู้บริหารสถานศึกษามาก
มากที่สุด	5	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของผู้บริหารสถานศึกษามากที่สุด

เกณฑ์การแปลความหมาย

เกณฑ์การแปลความหมายจากแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมาย ดังนี้

ตาราง 5 เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย

ระดับของความคิดเห็น	ความหมาย
1.00 – 1.50	มีระดับการรับรู้หรือปฏิบัติตามข้อคำถามอยู่ในระดับน้อยที่สุด
1.51 – 2.50	มีระดับการรับรู้หรือการปฏิบัติตามข้อคำถามอยู่ในระดับน้อย
2.51– 3.50	มีระดับการรับรู้หรือการปฏิบัติตามข้อคำถามอยู่ในระดับปานกลาง
3.51– 4.50	มีระดับการรับรู้หรือการปฏิบัติตามข้อคำถามอยู่ในระดับมาก
4.51 – 5.00	มีระดับการรับรู้หรือการปฏิบัติตามข้อคำถามอยู่ในระดับมากที่สุด

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย

การสร้างเครื่องมือ มีขั้นตอนการสร้างและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาและการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จากนั้นกำหนดนิยามของตัวแปรและโครงสร้างของตัวแปรที่ต้องการวัด
2. นำนิยามตัวแปรที่กำหนดขึ้นในขั้นตอนที่ 1 มาสร้างตารางวิเคราะห์โครงสร้างตัวแปรที่ต้องการศึกษา มีรายละเอียดดังตาราง ต่อไปนี้

ตาราง 6 โครงสร้างตัวแปรบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	จำนวน	ร้อยละ	ข้อที่
1. การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	7	17.50	1-7
2. การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	6	15.00	8-13
3. การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	7	17.50	14-20
4. การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา	8	20.00	21-28

ตาราง 6 (ต่อ)

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา	จำนวน	ร้อยละ	ข้อที่
5. การติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มี คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา	6	15.00	29-34
6. การจัดทำ จัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองของ สถานศึกษา	6	15.00	35-40
รวม			40 ข้อ

3. ผู้วิจัยจัดทำร่างแบบสอบถามตามตารางโครงสร้างเนื้อหาที่ต้องการวัดให้เหมาะสมกับ
นิยามเชิงปฏิบัติการและบริบท จากนั้นนำข้อคำถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอ
คำแนะนำและตรวจสอบความถูกต้อง พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขเป็นแบบสอบถามฉบับร่าง 1 ฉบับ

4. นำแบบสอบถามฉบับร่างที่ผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว พร้อมด้วย
รายละเอียดเกี่ยวกับหัวข้อวิจัย วัตถุประสงค์การวิจัย กรอบแนวคิด นิยามเชิงปฏิบัติการและตาราง
กำหนดโครงสร้างเนื้อหาที่ต้องการวัด พร้อมด้วยแบบตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือวิจัย
ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่านพิจารณา โดยเกณฑ์การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในด้านความตรง
เชิงเนื้อหา (content validity) ความสอดคล้องของข้อคำถาม (IOC) และการใช้ภาษาในการสื่อ
ความหมาย รวมไปถึงความถูกต้องของภาษา เพื่อนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข โดยผู้วิจัยกำหนด
เกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินความตรงเชิงเนื้อหา คือ ค่าดัชนี IOC ต้องมากกว่า 0.5 จึงจะถือได้ว่าข้อ
คำถามนั้นวัดได้ตรงตามโครงสร้างและนิยามที่ต้องการวัด (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2548, หน้า 68)

ผลการพิจารณาคุณภาพของเครื่องมือด้านความตรงเชิงเนื้อหา (content validity)
จากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน พบว่า จากข้อคำถามทั้งหมด 40 ข้อ มีค่าดัชนี IOC ตั้งแต่ 0.60 – 1.00
ผู้วิจัยจึงนำมาใช้ในการทดลองใช้แบบสอบถามต่อไป โดยผู้วิจัยได้ปรับแก้ไขความชัดเจนทางด้าน
การใช้ภาษาและความครอบคลุมกับนิยามเชิงปฏิบัติการตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ข้อ
คำถามมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น หลังจากนั้นนำแบบสอบถามไปแก้ไขและปรับปรุงข้อคำถามตาม
คำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำแบบสอบถามไปใช้ในการเก็บข้อมูลกับตัวอย่างวิจัย ผลการพิจารณา
แสดง ดังนี้

ตาราง 7 ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน

องค์ประกอบการวัด	ค่า IOC				สรุปข้อเสนอแนะ
	< 0.50	0.50 - 0.99	1	จำนวน(ข้อ)	
บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา					
1 การกำหนดมาตรฐาน	0	1	4	8	ปรับภาษา
2 การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา	0	1	5	6	บางส่วนให้เหมาะสม
3 การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา	0	0	7	7	
4 การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพ	0	2	6	8	
5 การติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนา	0	2	4	6	
6 การจัดทำ จัดส่งรายงานผลการประเมินตนเอง	0	3	3	6	

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับกลุ่มของผู้บริหารและครู 30 คน ที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างและนำผลที่ได้จากการเก็บข้อมูลมาตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม โดยการวัดค่าความเที่ยงแบบสอดคล้องภายใน (internal consistency) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์ครอนบาคแอลฟา (Cronbach's alpha coefficient) ของแบบสอบถามและความเที่ยงทั้งฉบับ หลังจากนั้นดำเนินการพัฒนา ปรับปรุงและแก้ไขจนได้แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ พร้อมทั้งนำไปใช้กับตัวอย่างจริง

การวิเคราะห์ค่าความเที่ยง (reliability)

ผลการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงของเครื่องมือวิจัยโดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์ครอนบาคแอลฟา (Cronbach's coefficient) พบว่า แบบสอบถามมีค่าความเที่ยงทั้งฉบับ เท่ากับ 0.986 และค่าความเที่ยงรายองค์ประกอบ อยู่ระหว่าง 0.894 ถึง 0.982 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่รับได้

จากนั้นผู้วิจัยจึงได้ปรับแก้ข้อคำถามที่มีเนื้อหาในการวัดใกล้เคียงกับข้อคำถามอื่นๆ ตามคำแนะนำและข้อเสนอของอาจารย์ที่ปรึกษา หลังจากนั้นผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปใช้กับตัวอย่างจริงจำนวน 306 คน พบว่าเครื่องมือมีค่าความเที่ยงทั้งฉบับ เท่ากับ 0.970 ค่าความเที่ยงในแต่ละองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.892 ถึง 0.955 โดยพบว่าองค์ประกอบ การจัดทำ จัดส่งรายงานผล

การประเมินตนเองของสถานศึกษา มีค่าความเที่ยงสูงสุด เท่ากับ 0.955 และองค์ประกอบ การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา มีค่าความเที่ยงต่ำที่สุด เท่ากับ 0.892 เมื่อพิจารณาค่าความเที่ยงขององค์ประกอบระหว่างกลุ่มทดลองใช้และตัวอย่างจริงมีความแตกต่างกันเล็กน้อย แสดงถึงความเป็นเอกพันธ์ของข้อมูล รายละเอียดแสดง ดังตาราง 8

ตาราง 8 เปรียบเทียบคุณภาพค่าความเที่ยงสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคระหว่างกลุ่มทดลองใช้และตัวอย่างจริง

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา			
	ทดลองใช้		ใช้จริง	
	จำนวน (40 ข้อ)	α	จำนวน (40 ข้อ)	α
	40	0.986	40	0.970
1. การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	7	0.907	7	0.903
2. การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา	6	0.894	6	0.892
3. การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา	7	0.917	7	0.896
4. การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา	8	0.948	8	0.926
5. การติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนา	6	0.955	6	0.937
6. การจัดทำ จัดส่งรายงานผลการประเมินตนเอง	6	0.982	6	0.955

การวิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้างของเครื่องมือ

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยใช้ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน พบว่าบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.40 ถึง 0.87 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทุกคู่ ลักษณะความสัมพันธ์เป็นความสัมพันธ์ทางบวก ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์สูงสุด คือ การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษาและการติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ต่ำที่สุด คือ การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและการจัดทำ จัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา เมื่อพิจารณาค่า KMO = 0.83 ค่า Bartlett's Test of Sphericity = 1560.06, df = 15, p = 0.00

แสดงว่า ตัวแปรการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา การติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และการจัดทำ จัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กันมากพอที่จะนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบรายละเอียดดังตาราง 9

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลการวัดบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ตัวแปร	ค่าสหสัมพันธ์					
	1	2	3	4	5	6
1. การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา (Q1)	1					
2. การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (Q2)	0.77*	1				
3. การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (Q3)	0.75*	0.79*	1			
4. การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา (Q4)	0.43*	0.52*	0.58*	1		
5. การติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา (Q5)	0.42*	0.48*	0.57*	0.87*	1	
6. การจัดทำ จัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Q6)	0.40*	0.48*	0.55*	0.78*	0.84*	1
Mean	4.29	4.34	4.32	4.46	4.38	4.53
S.D.	0.56	0.53	0.53	0.51	0.58	0.60

KMO: Measure of Sampling Adequacy = 0.83

Bartlett's Test of Sphericity = 1560.08 df = 15, p = 0.00

*p ≤ .05

ผลการวิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พบว่า บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาได้จากค่าไค-สแควร์ ($\chi^2 = 4.42$, $df = 5$, $p = 0.49$) ซึ่งแตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ค่าดัชนีวัดความกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ 0.99 ค่าดัชนีวัดความกลมกลืนที่มีการปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ 0.98 และ ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือ (RMR) มีค่าเท่ากับ 0.00 แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ค่าน้ำหนักองค์ประกอบคะแนนมาตรฐาน (B) ของตัวแปรทั้งหมดมีค่าเป็นบวก มีขนาดตั้งแต่ 0.45 ถึง 0.94 เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (b) ของตัวแปรพบว่า ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตได้ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทุกตัว ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักความสำคัญสูงสุด คือ การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.94 รองลงมา การติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.92 ส่วนตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักความสำคัญต่ำที่สุด คือ การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.45 รายละเอียดดังตาราง 10

ผลการวิเคราะห์สามารถนำค่าสัมประสิทธิ์ คะแนนองค์ประกอบ (factor score coefficient) มาสร้างสมการองค์ประกอบของบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในรูปคะแนนดิบได้ ดังนี้

$$IQA = 0.002 (Q1) + 0.003 (Q2) + 0.010 (Q3) + 0.249 (Q4) + 0.249 (Q5) + 0.156 (Q6)$$

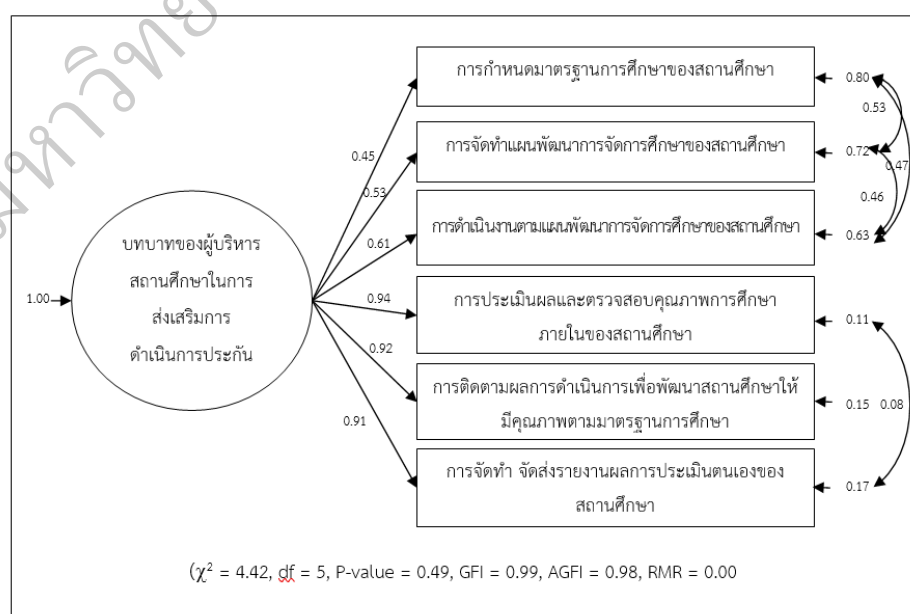
ตาราง 10 ค่าสถิติ ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการวัดบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ตัวแปร	น้ำหนักองค์ประกอบ			R ²	สปส.คะแนนองค์ประกอบ
	b (SE)	B	t		
1. การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา (Q1)	1.00	0.45	-	0.20	0.002
2. การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (Q2)	1.14(0.09)	0.53	12.12*	0.28	0.003

ตาราง 10 (ต่อ)

ตัวแปร	น้ำหนักองค์ประกอบ			R ²	สปส.คะแนน องค์ประกอบ
	b (SE)	B	t		
3. การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (Q3)	1.29(0.11)	0.61	11.61*	0.37	0.010
4. การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา (Q4)	1.93(0.23)	0.94	8.29*	0.89	0.249
5. การติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา (Q5)	2.14(0.25)	0.92	8.48*	0.85	0.067
6. การจัดทำ จัดส่งรายงานผลการประเมินตนเอง ของสถานศึกษา (Q6)	2.18(0.27)	0.91	8.20*	0.83	0.156

Chi-square = 4.42, df = 5, P-value = 0.49, GFI = 0.99, AGFI = 0.98, RMR = 0.00

ภาพ 10 โมเดลการวัดองค์ประกอบเชิงยืนยัน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ด้วยตนเอง โดยติดต่อประสานงานและทำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยกับสำนักงานประสานงานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี เสนอไปยังเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 และผู้บริหารที่เกี่ยวข้องของแต่ละโรงเรียนที่เป็นตัวอย่างการวิจัย เพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์ในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามในรูปแบบเอกสารและรูปแบบ Google ฟอร์ม ดำเนินการแจกแบบสอบถาม ให้แต่ละโรงเรียนและติดตามแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนจากโรงเรียนที่เป็นตัวอย่างวิจัย จำนวน 306 ฉบับ และเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 306 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00 ของแบบสอบถามทั้งหมด ผู้วิจัยจึงนำแบบสอบถามทั้งหมดมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยพิทักษ์สิทธิ์ผู้ให้ข้อมูลโดยดำเนินการขออนุญาตจากผู้ให้ข้อมูลถึงความสมัครใจในการตอบแบบสอบถาม รวมทั้งชี้แจงจุดมุ่งหมายของการวิจัย การนำข้อมูลไปใช้และการละเว้นการอ้างถึงชื่อของผู้ให้ข้อมูลอย่างชัดเจนก่อนเก็บข้อมูลวิจัย

การวิเคราะห์และการแปลความหมายของข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับการตอบกลับและจัดการกับข้อมูลที่ขาดหายก่อนที่จะนำไปวิเคราะห์ผล แล้วจึงทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบปัญหาวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น

ผู้วิจัยใช้สถิติเชิงบรรยายเพื่ออธิบายลักษณะการแจกแจงของข้อมูลพื้นฐานของตัวอย่างวิจัย ประกอบด้วยค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) โดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย มีรายละเอียด ดังนี้

2.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1 เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ผู้วิจัยใช้สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

2.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง โดยการทดสอบสถิติทีแบบอิสระต่อกัน (t-test independent) และจำแนกตามประสบการณ์ทำงานและขนาดสถานศึกษา โดยการทดสอบสถิติเอฟ (F-test) ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one way ANOVA)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย เรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งประสบการณ์ทำงานและขนาดสถานศึกษา ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของตัวแปรวิจัย และตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อให้การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลง่ายต่อการทำความเข้าใจ ผู้วิจัยขอกำหนดสัญลักษณ์แทนตัวแปรและความหมายของแต่ละสัญลักษณ์ไว้ ดังต่อไปนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมาย ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (sample size)
$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย (mean)
S.D.	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบ (t-test)
F	แทน	ค่าสถิติการแจกแจงแบบเอฟ (F-test)
p	แทน	ค่าความน่าจะเป็น
df	แทน	ขั้นของความเป็นอิสระ (degree of freedom)
SS	แทน	ผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนแต่ละตัวยกกำลังสอง (sum of squares)
MS	แทน	ค่าความแปรปรวน
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น

ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตอนต้น ประกอบด้วย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงานและขนาดของสถานศึกษา ด้วยการวิเคราะห์ความถี่และร้อยละ รายละเอียดผลการวิเคราะห์ ดังนี้

ตาราง 11 จำนวนและร้อยละ ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง

ตัวแปร จำนวนผู้ตอบ	ผู้บริหารสถานศึกษา		ครู		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ						
ชาย	21	33.87	47	19.26	68	22.22
หญิง	41	66.13	197	80.74	238	77.78
รวม	62	100.00	244	100.00	306	100.00
ประสบการณ์ทำงาน						
น้อยกว่า 5 ปี	0	0	51	20.90	51	16.67
5 – 10 ปี	0	0	116	47.54	116	37.91
มากกว่า 10 ปี	62	100.00	77	31.56	139	45.42
รวม	62	100.00	244	100.00	306	100.00
ขนาดของสถานศึกษา						
ขนาดเล็ก	33	53.23	82	33.61	115	37.58
ขนาดกลาง	18	29.03	95	38.93	113	36.93
ขนาดใหญ่	11	17.74	67	27.46	78	25.49
รวม	62	100.00	244	100.00	306	100.00

จากตาราง 11 พบว่า ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 306 คน มีตำแหน่งเป็นผู้บริหาร เป็นเพศชาย จำนวน 21 คน (คิดเป็นร้อยละ 33.87) เพศหญิง จำนวน 41 คน (ร้อยละ 66.13) มีตำแหน่งเป็นครู เพศชาย จำนวน 47 คน (ร้อยละ 19.26) เพศหญิง จำนวน 197 คน (ร้อยละ 80.74) เมื่อพิจารณาด้านประสบการณ์ทำงาน พบว่า ตัวอย่างผู้บริหาร มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปี ทุกคน (ร้อยละ 100) ส่วนครู มีจำนวนครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 5 – 10 ปี มากที่สุด จำนวน 116 คน (ร้อยละ 47.54) รองลงมา คือ มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปี จำนวน 77 คน (ร้อยละ 31.56) และมีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 51 คน (ร้อยละ 20.90) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาด้านขนาดของสถานศึกษาพบว่า ตัวอย่างผู้บริหาร ทำงานอยู่ในสถานศึกษาขนาดเล็กมากที่สุด จำนวน 33 คน (ร้อยละ 53.23) รองลงมา คือ สถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 18 คน (ร้อยละ 29.03) และ สถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 11 คน (ร้อยละ 17.74) ตามลำดับ ส่วนครู

ทำงานอยู่ในสถานศึกษาขนาดกลางมากที่สุด จำนวน 95 คน (ร้อยละ 38.93) รองลงมา คือ สถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 82 คน (ร้อยละ 33.61) และสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 67 คน (ร้อยละ 27.46) ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 ผลการวิเคราะห์บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ รายละเอียดดังตาราง 12

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	ระดับการรับรู้ (n=306)			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1 การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4.29	0.56	มาก	6
2 การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	4.34	0.53	มาก	4
3 การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	4.32	0.53	มาก	5
4 การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา	4.46	0.51	มาก	2
5 การติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา	4.38	0.58	มาก	3
6 การจัดทำ จัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา	4.53	0.60	มากที่สุด	1
รวม	4.39	0.45	มาก	

จากตาราง 12 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$, S.D.= 0.45) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด พบว่า ด้านการจัดทำ จัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D.= 0.60) รองลงมา คือ การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.46$, S.D.= 0.51) การติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ($\bar{X} = 4.38$, S.D.= 0.58) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.34$, S.D.= 0.53) การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.32$, S.D.= 0.53) และการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.29$, S.D.= 0.56) ตามลำดับ

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 พิจารณาจากองค์ประกอบทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับมาก จำนวน 5 ด้านและมากที่สุด 1 ด้าน เพื่อความชัดเจนในรายละเอียดของการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงได้นำเสนอค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 แยกรายข้อตามแต่ละด้านย่อย ๆ รายละเอียดดังตาราง 13

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

	การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	ผู้บริหารวางแผนการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน	4.40	0.66	มาก
2	ผู้บริหารกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษาสอดคล้องกับมาตรฐานชาติ	4.41	0.71	มาก
3	ผู้บริหารกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษาเหมาะสมกับสภาพบริบท	4.21	0.71	มาก
4	ผู้บริหารจัดทำขั้นตอนการกำหนดมาตรฐานการศึกษาไว้อย่างชัดเจน	4.23	0.71	มาก
5	ผู้บริหารส่งเสริมครูให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการกำหนดมาตรฐานการศึกษา	4.23	0.74	มาก
6	ผู้บริหารส่งเสริมครูให้มีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานการศึกษา	4.28	0.70	มาก
7	ผู้บริหารตรวจสอบความเหมาะสมของมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน	4.33	0.61	มาก
ภาพรวม		4.29	0.56	มาก

จากตาราง 13 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$, S.D.= 0.56) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษาสอดคล้องกับมาตรฐานชาติ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.41$, S.D.= 0.71) ผู้บริหารวางแผนการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.40$, S.D.= 0.66) และผู้บริหารตรวจสอบความเหมาะสมของมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.33$, S.D.= 0.61) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษาเหมาะสมกับสภาพบริบท ($\bar{X} = 4.21$, S.D.= 0.71)

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ผู้บริหารศึกษามาตรฐานการศึกษา สภาพความต้องการจำเป็นของสถานศึกษา	4.36	0.66	มาก
2. ผู้บริหารกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายและอัตลักษณ์ของสถานศึกษาโดยอาศัยหลักการมีส่วนร่วม	4.37	0.68	มาก
3. ผู้บริหารแต่งตั้งคณะทำงานในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาโดยอาศัยการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย	4.32	0.65	มาก
4. ผู้บริหารจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบและมีขั้นตอนชัดเจน	4.30	0.63	มาก
5. ผู้บริหารจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ ระดมสมองเพื่อจัดทำแผนพัฒนาของสถานศึกษา	4.23	0.67	มาก
6. ผู้บริหารจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีอย่างต่อเนื่อง	4.50	0.63	มาก
ภาพรวม	4.34	0.53	มาก

จากตาราง 14 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ด้านการจัดทำ

แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$, S.D.= 0.53) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.50$, S.D.= 0.63) ผู้บริหารกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และอัตลักษณ์ของสถานศึกษาโดยอาศัยหลักการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.37$, S.D.= 0.68) และผู้บริหารศึกษามาตรฐานการศึกษา สภาพความต้องการจำเป็นของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.36$, S.D.= 0.66) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ ระดมสมองเพื่อจัดทำแผนพัฒนาของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.23$, S.D.= 0.67)

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

	การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ของสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	ผู้บริหารกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานตามแผนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาไว้อย่างชัดเจน	4.29	0.68	มาก
2	ผู้บริหารจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานไว้อย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม	4.31	0.75	มาก
3	ผู้บริหารมอบหมายงาน/โครงการ ให้บุคลากรเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ อย่างชัดเจน	4.34	0.62	มาก
4	ผู้บริหารติดตามการดำเนินงานตามแผนอย่างต่อเนื่อง	4.34	0.65	มาก
5	ผู้บริหารส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายให้ปฏิบัติตามแผนที่กำหนด	4.34	0.66	มาก
6	ผู้บริหารจัดประชุมทบทวนผลการปฏิบัติงานและให้คำแนะนำ เพื่อ การพัฒนา	4.29	0.68	มาก
7	ผู้บริหารปฏิบัติตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและแผนปฏิบัติการ ประจำปี	4.38	0.65	มาก
ภาพรวม		4.32	0.53	มาก

จากตาราง 15 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$, S.D.= 0.53) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารปฏิบัติตาม

แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี ($\bar{X} = 4.38$, S.D.= 0.65) รองลงมา คือ ผู้บริหารมอบหมายงาน/โครงการ ให้บุคลากรเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติอย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.34$ S.D.= 0.62) ผู้บริหารติดตามการดำเนินงานตามแผนอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.34$, S.D.= 0.65) และผู้บริหารส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายให้ปฏิบัติตามแผนที่กำหนด ($\bar{X} = 4.34$, S.D.= 0.66) มีค่าเฉลี่ย เท่ากันทั้ง 3 ข้อ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2 ข้อ ได้แก่ ผู้บริหารกำหนดขั้นตอน การดำเนินงานตามแผนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาไว้อย่างชัดเจน และผู้บริหารจัดประชุมทบทวน ผลการปฏิบัติงานและให้คำแนะนำเพื่อการพัฒนา ($\bar{X} = 4.29$, S.D.= 0.68)

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ภายในของสถานศึกษา

	การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในของ สถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	ผู้บริหารแต่งตั้งคณะกรรมการด้านการประเมินและตรวจสอบ คุณภาพการศึกษาไว้อย่างชัดเจน	4.45	0.64	มาก
2	ผู้บริหารกำหนดกรอบการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาทั้งด้าน ปัจจัย ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต	4.46	0.60	มาก
3	ผู้บริหารดำเนินงานตามกระบวนการบริหารอย่างมีคุณภาพครบ วงจร (PDCA)	4.39	0.72	มาก
4	ผู้บริหารจัดให้มีการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาโดย บุคลากรภายในสถานศึกษา	4.55	0.58	มากที่สุด
5	ผู้บริหารจัดให้มีการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาโดย หน่วยงานต้นสังกัด	4.46	0.62	มาก
6	ผู้บริหารประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษา	4.53	0.56	มากที่สุด
7	ผู้บริหารจัดทำรายงานการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐาน การศึกษา	4.53	0.60	มากที่สุด
8	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องแสดง ความคิดเห็นเพื่อเป็นข้อมูลสนับสนุนการประเมินคุณภาพ การศึกษาอย่างต่อเนื่อง	4.32	0.67	มาก
ภาพรวม		4.46	0.51	มาก

จากตาราง 16 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ด้านการประเมินผล และตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$, S.D.= 0.51) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารจัดให้มีการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาโดยบุคลากรภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.55$, S.D.= 0.58) รองลงมา คือ ผู้บริหารประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.53$, S.D.= 0.56) และผู้บริหารจัดทำรายงานการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษา ($\bar{X} = 4.53$, S.D.= 0.60) มีค่าเฉลี่ยเท่ากันทั้ง 2 ข้อ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องแสดงความคิดเห็นเพื่อเป็นข้อมูลสนับสนุนการประเมินคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.32$, S.D.= 0.67)

ตาราง 17 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านการติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา

	การติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	ผู้บริหารจัดทำแผนการติดตามตรวจสอบผลการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไว้อย่างชัดเจน	4.33	0.71	มาก
2	ผู้บริหารส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องในการติดตามตรวจสอบผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา	4.38	0.64	มาก
3	ผู้บริหารสรุปผลการดำเนินงานร่วมกันกับผู้ปฏิบัติงานทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง	4.35	0.68	มาก
4	ผู้บริหารรายงานผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาเพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุง/พัฒนา คุณภาพการศึกษา	4.43	0.65	มาก
5	ผู้บริหารนำผลการประเมินคุณภาพภายในมาปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา	4.36	0.63	มาก
6	ผู้บริหารนำผลการประเมินคุณภาพภายในมาใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาในครั้งถัดไป	4.42	0.66	มาก
ภาพรวม		4.38	0.58	มาก

จากตาราง 17 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ด้านการติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$, S.D.= 0.58) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารรายงานผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาเพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุง/พัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 4.43$, S.D.= 0.65) รองลงมา คือ ผู้บริหารนำผลการประเมินคุณภาพภายในมาใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาในครั้งถัดไป ($\bar{X} = 4.42$, S.D.= 0.66) และผู้บริหารส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องในการติดตามตรวจสอบผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ($\bar{X} = 4.38$, S.D.= 0.64) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารจัดทำแผนการติดตามตรวจสอบผลการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไว้อย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.33$, S.D.= 0.71)

ตาราง 18 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านการจัดทำ จัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา

	การจัดทำ จัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	ผู้บริหารแต่งตั้งคณะกรรมการด้านการจัดทำรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา	4.53	0.65	มากที่สุด
2	ผู้บริหารร่วมสรุปผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาที่สะท้อนคุณภาพผู้เรียน	4.51	0.66	มากที่สุด
3	ผู้บริหารร่วมสรุปผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาที่สะท้อนคุณภาพผลสำเร็จของการบริหารจัดการศึกษา	4.54	0.66	มากที่สุด
4	ผู้บริหารร่วมจัดทำผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาที่แสดงหลักฐานข้อมูลที่เชื่อถือได้	4.53	0.65	มากที่สุด
5	ผู้บริหารจัดทำและรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาในรูปแบบที่น่าสนใจและเข้าใจง่าย	4.48	0.68	มาก
6	ผู้บริหารจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	4.61	0.66	มากที่สุด
ภาพรวม		4.53	0.60	มากที่สุด

จากตาราง 18 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ด้านการจัดทำจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D.= 0.60) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 4.61$, S.D.= 0.66) รองลงมา คือ ผู้บริหารร่วมสรุปผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาที่สะท้อนคุณภาพผลสำเร็จของการบริหารจัดการศึกษา ($\bar{X} = 4.54$, S.D.= 0.66) และผู้บริหารแต่งตั้งคณะกรรมการด้านการจัดทำรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.53$, S.D.= 0.65) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับกับผู้บริหารร่วมจัดทำผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาที่แสดงหลักฐานข้อมูลที่เชื่อถือได้ ($\bar{X} = 4.53$, S.D.= 0.65) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารจัดทำและรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาในรูปแบบที่น่าสนใจและเข้าใจง่าย ($\bar{X} = 4.48$, S.D.= 0.68)

2.2 การเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษา

2.2.1 ผลการเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง ด้วยการทดสอบที (t test independent)

การวิเคราะห์ส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยสถิติที่แบบสองกลุ่มเป็นอิสระจากกัน (t-test independent) โดยจำแนกตามตำแหน่ง คือ ตำแหน่งผู้บริหารและตำแหน่งครู เพื่อเปรียบเทียบระดับของการรับรู้การปฏิบัติ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 มีรายละเอียดดังตาราง 19

ตาราง 19 ผลการเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายใน	ตำแหน่ง				t	p
	ผู้บริหาร (n = 62)		ครู (n = 244)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4.36	0.54	4.27	0.56	1.149	.557
2. การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	4.44	0.52	4.31	0.54	1.640	.499
3. การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	4.44	0.46	4.29	0.54	1.990	.107
4. การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา	4.69	0.43	4.41	0.51	4.469*	.002
5. การติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา	4.60	0.49	4.32	0.59	4.469*	.004
6. การจัดทำ จัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา	4.72	0.53	4.49	0.61	1.149	.557
ภาพรวม	4.54	0.38	4.348	0.46	3.443*	.001

* $p \leq .05$

จากตาราง 19 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง ในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 3.44$, $p = .001$) เมื่อพิจารณาแยกวิเคราะห์รายด้าน จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา ($t = 4.469$, $p = .002$) และด้านการติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ($t = 4.469$, $p = .004$)

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แปลความหมายได้ว่า การรับรู้การปฏิบัติ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการประเมินผล และตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา (ผู้บริหาร $(\bar{X}) = 4.69$, ครู $(\bar{X}) = 4.41$) และด้านการติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา สถานศึกษา (ผู้บริหาร $(\bar{X}) = 4.60$, ครู $(\bar{X}) = 4.32$) ของผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 มีการรับรู้แตกต่างกัน โดยผู้บริหารมีการรับรู้การทำงานสูงกว่าครูทั้งสองด้าน ส่วนบทบาทในด้านอื่น ๆ ครูมีการรับรู้บทบาทที่ไม่แตกต่างกัน

2.2.2 ผลการเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน ด้วยการทดสอบค่าสถิติเอฟ (F-test) โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one – way ANOVA)

การวิเคราะห์ส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับตัวแปร จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน ได้แก่ 1) กลุ่มที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 5 ปี 2) กลุ่มที่มีประสบการณ์ทำงาน 5 - 10 ปี และ 3) กลุ่มที่มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปี ด้วยการทดสอบค่าสถิติเอฟ (F-test) โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one – way ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ของกลุ่มที่มีประสบการณ์ทำงานแตกต่างกันว่ามีรายละเอียดของบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแตกต่างกันมากน้อยเพียงไร ผลการวิเคราะห์และรายละเอียดอธิบายได้ ดังตาราง 20

ตาราง 20 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการ ส่งเสริมการประกันคุณภาพภายใน	ประสบการณ์ทำงาน					
	น้อยกว่า 5 ปี		5 – 10 ปี		มากกว่า 10 ปี	
	(n = 51)		(n = 116)		(n = 139)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษา	4.16	0.62	4.22	0.54	4.39	0.53

ตาราง 20 (ต่อ)

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายใน	ประสบการณ์ทำงาน					
	น้อยกว่า 5 ปี (n = 51)		5 - 10 ปี (n = 116)		มากกว่า 10 ปี (n = 139)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
2. การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	4.18	0.59	4.27	0.51	4.45	0.51
3. การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	4.20	0.61	4.23	0.55	4.45	0.45
4. การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา	4.37	0.56	4.37	0.54	4.57	0.43
5. การติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา	4.25	0.72	4.29	0.60	4.49	0.48
6. การจัดทำ จัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา	4.37	0.74	4.42	0.60	4.68	0.50
รวม	4.26	0.56	4.30	0.46	4.51	0.37

จากตาราง 20 บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน ในภาพรวมพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูที่มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปี มีการรับรู้การปฏิบัติบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D.= 0.37) รองลงมา คือ ประสบการณ์ทำงาน 5-10 ปี ($\bar{X} = 4.30$, S.D.= 0.46) และประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 5 ปี ($\bar{X} = 4.26$, S.D.= 0.56) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูที่มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปี มีการรับรู้เกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสูงที่สุดในทุก ๆ ด้าน

ตาราง 21 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปร จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

ตัวแปร	Levene Statistic	p	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	p
บทบาทของ ผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริม การประกัน คุณภาพภายใน สถานศึกษา	10.086	.000	ระหว่างกลุ่ม	3.707	2	1.854	9.551*	.000
			ภายในกลุ่ม	58.807	303	0.194		
			รวม	62.515	305			

* $p \leq .05$

จากตาราง 21 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ทำงานพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F = 9.551$, $p = 0.000$) ผู้วิจัยจึงเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยตัวแปรโดยจำแนกตามประสบการณ์ 3 ระดับ คือ กลุ่มที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี กลุ่มที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 5 – 10 ปี และกลุ่มที่มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปี โดยใช้สถิติการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีของ Bonferroni รายละเอียดดังตาราง 22

ตาราง 22 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

ประสบการณ์ ทำงาน	$\bar{X}$	ประสบการณ์ทำงาน			ผลการ เปรียบเทียบ
		Mean Difference			
		(1) น้อยกว่า 5 ปี (n = 51)	(2) 5 – 10 ปี (n = 116)	(3) มากกว่า 10 ปี (n = 139)	
1. น้อยกว่า 5 ปี	4.26			มีนัยสำคัญทาง สถิติ	
2. 5 – 10 ปี	4.30	0.048 (1.000)		(3)>(1) (3)>(2)	

ตาราง 22 (ต่อ)

ประสบการณ์ทำงาน	$\bar{X}$	ประสบการณ์ทำงาน			ผลการเปรียบเทียบ
		Mean Difference			
		(1) น้อยกว่า 5 ปี (n = 51)	(2) 5 – 10 ปี (n = 116)	(3) มากกว่า 10 ปี (n = 139)	
3. มากกว่า 10 ปี	4.51	0.252* (0.011)	0.204* (0.000)	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (2)>(1)	

* $p \leq .05$

จากตาราง 22 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ จำแนกตามประสบการณ์ทำงานพบว่า ผู้บริหารหรือครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปี มีบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 มากกว่ากลุ่มผู้บริหารหรือครูที่มีประสบการณ์ 5 – 10 ปี และประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 23 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน (แยกรายด้าน)

บทบาท	Levene Statistic	p	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
1. การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	1.449	0.236	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	3.613 83.015 86.628	2 303 305	1.806 0.274	4.768*	.009
2. การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	1.808	0.166	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	3.613 83.015 86.628	2 303 305	1.806 0.274	6.594*	.002
3. การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	6.729	0.001	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	3.791 81.629 85.420	2 303 305	1.895 0.269	7.035*	.001

ตาราง 23 (ต่อ)

บทบาท	Levene Statistic	p	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	p
4. การประเมินผลและ ตรวจสอบคุณภาพ การศึกษาภายใน ของสถานศึกษา	8.248	0.000	ระหว่างกลุ่ม	3.080	2	1.540	6.176*	.002
			ภายในกลุ่ม	75.556	303	0.249		
			รวม	78.636	305			
5. การติดตามผลการ ดำเนินการเพื่อ พัฒนาสถานศึกษา ให้มีคุณภาพตาม มาตรฐานการศึกษา	13.993	0.000	ระหว่างกลุ่ม	3.549	2	1.775	5.466*	.005
			ภายในกลุ่ม	98.370	303	0.325		
			รวม	101.919	305			
6. การจัดทำ จัดส่ง รายงานผลการ ประเมินตนเองของ สถานศึกษา	14.150	0.000	ระหว่างกลุ่ม	5.841	2	2.921	8.619*	.000
			ภายในกลุ่ม	102.682	303	0.339		
			รวม	108.523	305			
รวม			ระหว่างกลุ่ม	5.841	2	2.921	9.551*	.000
			ภายในกลุ่ม	102.682	303	0.339		
			รวม	108.523	305			

* $p \leq .05$

จากตาราง 23 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 จำแนกตามประเภทการทำงาน โดยแบ่งศึกษาเป็นรายด้าน ภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F = 9.551$, $p = 0.000$) เมื่อพิจารณาแยกรายด้าน จำแนกตามประเภทการทำงาน พบว่า ทุกด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รายละเอียด ดังนี้

1. ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จำแนกตามประเภทการทำงาน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีการรับรู้การส่งเสริมการทำงานด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F = 4.768$, $p = 0.009$)

2. ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีการรับรู้การทำงานด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F = 6.594, p = .002$)

3. ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนา การจัดการศึกษาของสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีการรับรู้ในการทำงานด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F = 7.035, p = .001$)

4. ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีการรับรู้ในการทำงานด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษาที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F = 6.176, p = .002$)

5. ด้านการติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีการรับรู้ในการทำงานด้านการติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F = 5.466, p = .005$)

6. ด้านการจัดทำ จัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีการรับรู้ในการทำงานด้านการจัดทำ จัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F = 8.619, p = .000$)

ผู้วิจัยจึงเปรียบเทียบรายคู่ของค่าเฉลี่ยตัวแปรบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ 3 ระดับ คือ กลุ่มที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี กลุ่มที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 5 – 10 ปี และกลุ่มที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปี แบ่งรายละเอียดการวิเคราะห์แยกเป็นรายด้าน โดยใช้สถิติการเปรียบเทียบรายคู่ (post hoc tests) ได้ผลปรากฏดังตาราง 24

ตาราง 24 ผลการศึกษาเปรียบเทียบรายคู่ (post hoc tests) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 (แยกรายด้าน) จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

ตัวแปร	$\bar{X}$	ประสบการณ์ทำงาน			ผลการเปรียบเทียบ
		(1) น้อยกว่า 5 ปี (n = 51)	(2) 5 - 10 ปี (n = 116)	(3) มากกว่า 10 ปี (n = 139)	
		mean difference			
1. การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4.16 (1)				มีนัยสำคัญทางสถิติ (3)>(1)
	4.22 (2)	0.067 (1.000)			
	4.39 (3)	0.236* (0.027)	0.168* (0.046)		(3)>(2)
2. การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	4.29 (1)				มีนัยสำคัญทางสถิติ (3)>(1)
	4.18 (2)	0.093 (0.869)			
	4.27 (3)	0.274* (0.005)	0.180* (0.020)		(3)>(2)
3. การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา	4.45 (1)				มีนัยสำคัญทางสถิติ (3)>(1)
					(3)>(2)
4. การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา	4.23 (1)				มีนัยสำคัญทางสถิติ (3)>(2)
	4.45 (2)	0.008 (1.000)			
	4.32 (3)	0.207 (0.059)	0.199* (0.005)		

ตาราง 24 (ต่อ)

ตัวแปร	$\bar{X}$	ประสบการณ์ทำงาน			ผลการเปรียบเทียบ
		(1) น้อยกว่า 5 ปี (n = 51)	(2) 5 - 10 ปี (n = 116)	(3) มากกว่า 10 ปี (n = 139)	
		mean difference			
5. การติดตามผล	4.37	(1)			มีนัยสำคัญ
การดำเนินการ	4.37	(2)	0.040		ทางสถิติ
เพื่อพัฒนา			(0.980)		(3)>(2)
สถานศึกษาให้มี	4.57	(3)	0.242	0.202*	
คุณภาพตาม			(0.084)	(0.037)	
มาตรฐาน					
การศึกษา					
6. การจัดทำ จัดส่ง	4.46	(1)			มีนัยสำคัญ
รายงานผลการ	4.25	(2)	0.051		ทางสถิติ
ประเมินตนเอง			(0.961)		(3)>(1)
ของสถานศึกษา	4.29	(3)	0.311*	0.260*	(3)>(2)
			(0.020)	(0.001)	

* $p \leq .05$

จากตาราง 24 ผลการใช้สถิติเปรียบเทียบรายคู่ พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน รายละเอียด ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูที่มีประสบการณ์ทำงาน มากกว่า 10 ปี มีระดับการรับรู้เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา แตกต่างจากผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูที่มีประสบการณ์ทำงาน น้อยกว่า 5 ปี และ 5-10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูที่มีประสบการณ์ทำงาน มากกว่า 10 ปี มีการรับรู้การทำงานด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาสูงกว่า ผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูที่มีประสบการณ์ทำงาน น้อยกว่า 5 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p = 0.027$) และ

มากกว่า 10 ปี มีการรับรู้การทำงานการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สูงกว่าผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 5 - 10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p = .005$)

5. ผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูที่มีประสบการณ์ทำงาน มากกว่า 10 ปี มีระดับการรับรู้เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านการติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา แตกต่างจากผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 5 - 10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูที่มีประสบการณ์ทำงาน มากกว่า 10 ปี มีการรับรู้การทำงานด้านการติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา สูงกว่าผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 5 - 10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p = .037$)

6. ผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูที่มีประสบการณ์ทำงาน มากกว่า 10 ปี มีระดับการรับรู้เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านการจัดทำ จัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาแตกต่างจากผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูที่มีประสบการณ์ทำงาน น้อยกว่า 5 ปี และ 5 - 10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูที่มีประสบการณ์ทำงาน มากกว่า 10 ปี มีการรับรู้การทำงานด้านการจัดทำ จัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา สูงกว่าผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูที่มีประสบการณ์ทำงาน น้อยกว่า 5 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p = .020$) และผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูที่มีประสบการณ์ทำงาน มากกว่า 10 ปี มีการรับรู้การทำงานด้านการจัดทำ จัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา สูงกว่า ผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 5 - 10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p = .001$) ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูที่มีประสบการณ์ทำงาน น้อยกว่า 5 ปี กับผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 5 - 10 ปี มีการรับรู้ที่ไม่แตกต่างกัน

2.2.3 ผลการเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

ตาราง 25 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริมการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา	ขนาดสถานศึกษา					
	ขนาดเล็ก (n = 115)		ขนาดกลาง (n = 113)		ขนาดใหญ่ (n = 78)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. การกำหนดมาตรฐานการศึกษา ของสถานศึกษา	4.43	0.58	4.10	0.49	4.36	0.54
2. การจัดทำแผนพัฒนาการ จัดการศึกษาของสถานศึกษา	4.44	0.57	4.23	0.48	4.35	0.54
3. การดำเนินงานตามแผนพัฒนา จัดการศึกษาของสถานศึกษา	4.45	0.56	4.16	0.45	4.38	0.54
4. การประเมินผลและตรวจสอบ คุณภาพการศึกษาภายในของ สถานศึกษา	4.52	0.51	4.36	0.50	4.52	0.50
5. การติดตามผลการดำเนินการเพื่อ พัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ ตามมาตรฐานการศึกษา	4.45	0.61	4.23	0.57	4.48	0.51
6. การจัดทำ จัดส่งรายงานผล การประเมินตนเองของสถานศึกษา	4.57	0.62	4.43	0.59	4.63	0.55
รวม	4.48	0.50	4.25	0.38	4.45	0.43

จากตาราง 25 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษาในภาพรวมพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูที่ทำงานอยู่ในสถานศึกษาขนาดเล็กมีการรับรู้ การปฏิบัติบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.48$, S.D.= 0.50) รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูที่ทำงานอยู่ในสถานศึกษาขนาดใหญ่ ($\bar{X} = 4.45$, S.D.= 0.43) และ ผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูที่ทำงานอยู่ในสถานศึกษาขนาดกลาง ($\bar{X} = 4.25$, S.D.= 0.38) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูที่ทำงานอยู่ในสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีการรับรู้เกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสูงที่สุด ในด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.36$, S.D.= 0.54) การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.52$, S.D.= 0.50) การติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ($\bar{X} = 4.48$, S.D.= 0.51) และการจัดทำ จัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.63$, S.D.= 0.55) ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูที่ทำงานอยู่ในสถานศึกษาขนาดเล็ก มีการรับรู้เกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสูงที่สุด ในด้านการจัดทำ แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.44$, S.D.= 0.57) และการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.45$, S.D.= 0.56)

ตาราง 26 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

ตัวแปร	Levene Statistic	p	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
บทบาทของ ผู้บริหาร สถานศึกษาใน การส่งเสริมการ ประกันคุณภาพ ภายใน	4.513	0.012	ระหว่างกลุ่ม	3.347	2	1.674	8.571*	.000
			ภายในกลุ่ม	59.167	303	0.195		
			รวม	62.515	305			

* $p \leq .05$

จากตาราง 26 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 เมื่อจำแนกตามขนาดสถานศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F = 8.571$, $p = .000$) เมื่อพบความแตกต่าง ผู้วิจัยจึงเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยตัวแปรบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา 3 ระดับ คือ สถานศึกษาขนาดเล็ก สถานศึกษาขนาด

กลางและสถานศึกษาขนาดใหญ่ โดยใช้สถิติการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีของ Bonferroni และ Dunnett T3 ผลปรากฏดังตาราง 27

ตาราง 27 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

ขนาด สถานศึกษา	$\bar{X}$	ขนาดสถานศึกษา			ผลการ เปรียบเทียบ
		Mean Difference			
		(1) ขนาดเล็ก (n = 115)	(2) ขนาดกลาง (n = 113)	(3) ขนาดใหญ่ (n = 78)	
1. ขนาดเล็ก	4.48	0.225* (0.001)	0.223 (0.982)	มีนัยสำคัญ ทางสถิติ	
2. ขนาดกลาง	4.25		-0.202* (0.003)	(1)>(2) (3)>(2)	
3. ขนาดใหญ่	4.45				

*p ≤ .05

จากตาราง 27 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ระหว่างค่าเฉลี่ยบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระบุรี เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษาพบว่า ผู้บริหารหรือครูที่ทำงานอยู่ในสถานศึกษาขนาดเล็ก มีการรับรู้การปฏิบัติบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระบุรี เขต 1 มากกว่าผู้บริหารหรือครู ที่ทำงานอยู่ในสถานศึกษาขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผู้บริหารหรือครูที่ทำงาน อยู่ในสถานศึกษาขนาดใหญ่มีการรับรู้การปฏิบัติบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการ ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระบุรี เขต 1 มากกว่าผู้บริหารหรือครูที่ทำงานอยู่ในสถานศึกษาขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 28 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย จำแนกตามขนาดสถานศึกษา (แยกรายด้าน)

บทบาท	Levene Statistic	Sig.	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	p
1. การกำหนด มาตรฐานการศึกษา ของสถานศึกษา	2.840	0.060	ระหว่างกลุ่ม	6.478	2	3.239	11.203*	.000
			ภายในกลุ่ม	87.600	303	0.289		
			รวม	94.077	305			
2. การจัดทำแผนพัฒนา การจัดการศึกษา ของสถานศึกษา	3.987	0.020	ระหว่างกลุ่ม	2.645	2	1.322	4.771*	.009
			ภายในกลุ่ม	83.983	303	0.277		
			รวม	86.628	305			
3. การดำเนินงานตาม แผนพัฒนาการจัด การศึกษาของ สถานศึกษา	3.565	0.029	ระหว่างกลุ่ม	5.048	2	2.524	9.516*	.000
			ภายในกลุ่ม	80.371	303	0.265		
			รวม	85.420	305			
4. การประเมินผลและ ตรวจสอบคุณภาพ การศึกษาภายใน ของสถานศึกษา	.262	0.770	ระหว่างกลุ่ม	1.843	2	0.921	3.635*	.028
			ภายในกลุ่ม	76.794	303	0.253		
			รวม	78.636	305			
5. การติดตามผลการ ดำเนินการเพื่อ พัฒนาสถานศึกษา ให้มีคุณภาพตาม มาตรฐานการศึกษา	.904	0.406	ระหว่างกลุ่ม	3.969	2	1.984	6.139*	.002
			ภายในกลุ่ม	97.950	303	0.323		
			รวม	101.919	305			
6. การจัดทำ จัดส่ง รายงานผลการ ประเมินตนเองของ สถานศึกษา	.699	0.498	ระหว่างกลุ่ม	2.110	2	1.055	3.004	.051
			ภายในกลุ่ม	106.413	303	0.351		
			รวม	108.523	305			

* $p \leq .05$

จากตาราง 28 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F = 8.571$, $p = 0.000$) เมื่อพิจารณาแยกรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ .05 ยกเว้นเพียงด้านการจัดทำ จัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา ที่ผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูที่ทำงานในสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกัน มีการรับรู้ในการทำงานไม่แตกต่างกัน รายละเอียด ดังนี้

1. ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูที่ทำงานในสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกัน มีการรับรู้ในการทำงานที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F = 11.203, p = .000$)

2. ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูที่ทำงานในสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกัน มีการรับรู้ในการทำงานที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F = 4.771, p = .009$)

3. ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนา การจัดการศึกษาของสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาหรือครู ที่ทำงานในสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกัน มีการรับรู้ในการทำงานที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F = 9.516, p = .000$)

4. ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูที่ทำงานในสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกัน มีการรับรู้ในการทำงานที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F = 3.635, p = .028$)

5. ด้านการติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูที่ทำงานในสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกัน มีการรับรู้ในการทำงานที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F = 6.139, p = .002$)

6. ด้านการจัดทำ จัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูที่ทำงานในสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกัน มีการรับรู้ในการทำงานที่ไม่แตกต่างกัน ($F = 3.004, p = .051$)

ผู้วิจัยจึงเปรียบเทียบรายคู่ของค่าเฉลี่ยตัวแปรบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา 3 กลุ่ม คือ สถานศึกษาขนาดเล็ก สถานศึกษาขนาดกลางและสถานศึกษาขนาดใหญ่ แบ่งรายละเอียดการวิเคราะห์แยกเป็นรายด้าน โดยใช้สถิติการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีของ Bonferroni และ Dunnett T3 ได้ผลปรากฏดังตาราง 29

ตาราง 29 ผลการเปรียบเทียบเปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการ
ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี
เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา (แยกรายด้าน)

ขนาดสถานศึกษา	$\bar{X}$	ขนาดสถานศึกษา			ผลการ เปรียบเทียบ
		Mean Difference			
		(1) ขนาดเล็ก (n = 115)	(2) ขนาดกลาง (n = 113)	(3) ขนาดใหญ่ (n = 78)	
1. การกำหนด มาตรฐานการศึกษา ของสถานศึกษา	4.43 4.10	(1) (2)	0.324* (0.000)	0.067 (.000)	มีนัยสำคัญ ทางสถิติ (1)>(2) (3)>(2)
	4.36	(3)			
2. การจัดทำ แผนพัฒนาการจั ดการศึกษาของ สถานศึกษา	4.44 4.23	(1) (2)	0.215* (0.006)	0.092 (0.587)	มีนัยสำคัญ ทางสถิติ (1)>(2)
	4.35	(3)		(0.279)	
3. การดำเนินงานตาม แผนพัฒนาการจั ดการศึกษาของ สถานศึกษา	4.45 4.16	(1) (2)	0.288* (0.000)	0.068 (0.780)	มีนัยสำคัญ ทางสถิติ (1)>(2) (3)>(2)
	4.38	(3)		(.011)	
4. การประเมินผลและ ตรวจสอบคุณภาพ การศึกษาภายใน ของสถานศึกษา	4.52 4.36	(1) (2)	0.159 (0.053)	-0.004 (1.000)	-
	4.52	(3)		-0.163 (0.085)	

ตาราง 29 (ต่อ)

ขนาดสถานศึกษา	$\bar{X}$	ขนาดสถานศึกษา			ผลการเปรียบเทียบ	
		Mean Difference				
		(1) ขนาดเล็ก (n = 115)	(2) ขนาดกลาง (n = 113)	(3) ขนาดใหญ่ (n = 78)		
5. การติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา	4.45	(1)	-	0.225* (0.009)	-0.025 (1.000)	มีนัยสำคัญทางสถิติ (1)>(2) (3)>(2)
6. การจัดทำ จัดส่ง รายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา	4.57	(1)		0.140 (0.224)	-0.061 (1.000)	-
	4.43	(2)			-0.201 (0.065)	
	4.63	(3)				

*p ≤ .05

จากตาราง 29 ผลการใช้สถิติเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีของ Bonferroni และ Dunnett T3 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา รายละเอียดดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูที่ทำงานในสถานศึกษาที่ทำงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก มีการรับรู้การทำงานด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาสูงกว่าผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูที่ทำงานในสถานศึกษาที่ทำงานในสถานศึกษาขนาดกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ($p = .000$) และผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูที่ทำงานในสถานศึกษาที่ทำงานในสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีการรับรู้การทำงานด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาสูงกว่าผู้บริหาร

สถานศึกษาหรือครูที่ทำงานในสถานศึกษาที่ทำงานในสถานศึกษาขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p = .004$)

2. ผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูที่ทำงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก มีการรับรู้การทำงานด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาสูงกว่าผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูที่ทำงานในสถานศึกษาขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p = .006$)

3. ผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูที่ทำงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก มีการรับรู้การทำงานด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สูงกว่าผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูที่ทำงานในสถานศึกษาขนาดกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p = .000$) และผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูที่ทำงานในสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีการรับรู้การทำงานด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สูงกว่าผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูที่ทำงานในสถานศึกษาขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p = .011$)

4. ผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูที่ทำงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีระดับการรับรู้เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านการติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ไม่แตกต่างกัน

5. ผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูที่ทำงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก มีการรับรู้การทำงานด้านการจัดทำ จัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา สูงกว่าผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูที่ทำงานในสถานศึกษาขนาดกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p = .009$) และผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูที่ทำงานในสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีการรับรู้การทำงานด้านการจัดทำ จัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา สูงกว่า ผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูที่ทำงานในสถานศึกษาขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p = .009$)

6. ผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูที่ทำงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีระดับการรับรู้เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านการจัดทำ จัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) มีวัตถุประสงค์การวิจัย 2 ประการ ได้แก่ 1) เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 และ 2) เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงานและขนาดสถานศึกษา

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ผู้วิจัยกำหนดวิธีการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) โดยใช้ขนาดสถานศึกษาเป็นเกณฑ์ในการแบ่งชั้นและสุ่มโรงเรียนที่ศึกษา หลังจากนั้นสุ่มตัวอย่างผู้บริหารและครูตามลำดับ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้การเก็บด้วยตนเอง โดยส่งแบบสอบถามจำนวน 306 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามกลับคืนจำนวน 306 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00 ของแบบสอบถามทั้งหมด

เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วยตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ เพศ ตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงานและขนาดของสถานศึกษา และตอนที่ 2 แบบสอบถามบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยแบบสอบถามในทุกๆ ตอน มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale)

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สถิติเชิงบรรยาย ประกอบด้วย ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยสองกลุ่ม ด้วยทดสอบที (t-test) และการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยมากกว่าสองกลุ่ม ด้วยทดสอบเอฟ (F-test) ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) วิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

การสรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ดังรายละเอียด ต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

การนำเสนอสรุปผลการวิจัย ผู้วิจัยแบ่งสารสนเทศการนำเสนอออกเป็น 2 หัวข้อ ตามความมุ่งหมายของการวิจัย หัวข้อแรก ระดับของบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 หัวข้อที่สอง การเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงานและขนาดสถานศึกษา รายละเอียดของการนำเสนอ มีดังนี้

1. ระดับของบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณาแยกวิเคราะห์ตามข้อคำถาม สามารถสรุปผลในแต่ละด้าน ได้ดังนี้

1.1 ด้านการกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) ผู้บริหารกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษาสอดคล้องกับมาตรฐานชาติ 2) ผู้บริหารวางแผนการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน และ 3) ผู้บริหารตรวจสอบความเหมาะสมของมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษาเหมาะสมกับสภาพบริบท

1.2 ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) ผู้บริหารจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีอย่างต่อเนื่อง 2) ผู้บริหารกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และอัตลักษณ์ของสถานศึกษาโดยอาศัยหลักการมีส่วนร่วม และ 3) ผู้บริหารศึกษามาตรฐานการศึกษา สภาพความต้องการจำเป็นของสถานศึกษา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ ระดมสมองเพื่อจัดทำแผนพัฒนาของสถานศึกษา

1.3 ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) ผู้บริหารปฏิบัติตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี รองลงมามีค่าเฉลี่ยเท่ากันสามข้อ คือ 1) ผู้บริหารมอบหมายงาน/โครงการ ให้บุคลากรเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติอย่างชัดเจน 2) ผู้บริหารติดตามการดำเนินงานตามแผนอย่างต่อเนื่อง และ 3) ผู้บริหารส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายให้ปฏิบัติตามแผนที่กำหนด ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน 2 ข้อ ได้แก่ 1) ผู้บริหารกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานตามแผนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาไว้อย่างชัดเจน และ 2) ผู้บริหารจัดประชุมทบทวนผลการปฏิบัติงานและให้คำแนะนำเพื่อการพัฒนา

1.4 ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) ผู้บริหารจัดให้มีการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาโดยบุคลากรภายในสถานศึกษา 2) ผู้บริหารประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และ 3) ผู้บริหารจัดทำรายงานการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องแสดงความคิดเห็นเพื่อเป็นข้อมูลสนับสนุนการประเมินคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

1.5 ด้านการติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) ผู้บริหารรายงานผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาเพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุง/พัฒนาคุณภาพการศึกษา 2) ผู้บริหารนำผลการประเมินคุณภาพภายในมาใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาในครั้งถัดไป และ 3) ผู้บริหารส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องในการติดตามตรวจสอบผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารจัดทำแผนการติดตามตรวจสอบผลการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไว้อย่างชัดเจน

1.6 ด้านการจัดทำ จัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) ผู้บริหารจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 2) ผู้บริหารร่วมสรุปผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาที่สะท้อนคุณภาพผลสำเร็จของการบริหารจัดการศึกษา และ 3) ผู้บริหารแต่งตั้งคณะกรรมการด้านการจัดทำรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยเท่ากับผู้บริหารร่วมจัดทำผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาที่แสดงหลักฐานข้อมูลที่เชื่อถือได้ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารจัดทำและรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาในรูปแบบที่น่าสนใจและเข้าใจง่าย

2. การเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษา

2.1 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีเพียง 2 ด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา และด้านการติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา

2.2 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงใช้สถิติเปรียบเทียบรายคู่พบว่า ผู้บริหารหรือครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปี มีการรับรู้บทบาทบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 มากกว่ากลุ่มผู้บริหารหรือครูที่มีประสบการณ์ 5 – 10 ปี และกลุ่มผู้บริหารหรือครูที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อแยกพิจารณารายด้าน พบว่าทุกๆ ด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงใช้สถิติเปรียบเทียบรายคู่พบว่า ผู้บริหารหรือครูที่ทำงานอยู่ในสถานศึกษาขนาดเล็ก มีการรับรู้การปฏิบัติบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 มากกว่าผู้บริหารหรือครูที่ทำงานอยู่ในสถานศึกษาขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผู้บริหารหรือครูที่ทำงานอยู่ในสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีการรับรู้การปฏิบัติบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 มากกว่าผู้บริหารหรือครูที่ทำงานอยู่ในสถานศึกษาขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อแยกพิจารณารายด้าน พบว่า มีเพียง 1 ด้าน ที่มีการรับรู้การปฏิบัติไม่แตกต่างกัน คือ ด้านการจัดทำ จัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา ส่วนด้านอื่นๆ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

จากข้อค้นพบของการวิจัย ผู้วิจัยนำเสนอการอภิปรายผลการวิจัยแยกตามตามความมุ่งหมายของการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ประเด็นหลัก ประกอบด้วย 1) ระดับของบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และ 2) การเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษา ดังรายละเอียด ต่อไปนี้

1. ระดับของบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1

ผลการศึกษา พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลการศึกษาดังกล่าวสะท้อนถึงการแสดงบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาได้เป็นอย่างดีและครอบคลุมตัวบ่งชี้ทั้ง 6 ด้าน ที่ถูกกำหนดให้ใช้ร่วมกันในการดำเนินกิจกรรมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา ดังที่กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 กำหนด และสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554, หน้า 2) ที่ได้กล่าวถึงความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษาว่าเป็นกลไกที่สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง ตามกระบวนการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพ (Coe, 2010, p.363; Ministry of Education, 2020, para.2)

นอกจากนี้ การที่พบว่าระดับการรับรู้ การปฏิบัติบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก อาจเกิดจากความตระหนักรู้ในบทบาทหน้าที่ของการเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ตามแนวคิดของมิเชล (Michael, 1998, p.23) ที่ได้ให้ความหมายของบทบาทไว้ว่าเกี่ยวข้องกับรูปแบบพฤติกรรมที่คนในองค์กรคาดหวังให้ปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของบรูท, และเซลซนิก (Broom, & Selznick, 1977, p.23) ที่กล่าวถึงประเภทของบทบาททั้ง 3 ด้าน คือ บทบาทที่กำหนดไว้หรือบทบาทในอุดมคติ บทบาทที่ควรกระทำ และบทบาทที่กระทำจริง ซึ่งทางหน่วยงานต้นสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ได้ตระหนักและให้ความสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพของผู้บริหารในสังกัดอย่างรอบด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านกระบวนการบริหารจัดการในโรงเรียน เรื่อง การประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนโดยตรง จึงได้มีการจัดประชุม อบรมเชิงปฏิบัติการสร้างความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนที่จะขับเคลื่อนงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนได้อย่างเป็นระบบและมีคุณภาพ และมีการตรวจสอบ กำกับ ติดตาม อย่างต่อเนื่อง ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ปฏิบัติบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ข้อค้นพบที่เกิดขึ้นชี้ให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 มีความรู้ ความสามารถในด้านการบริหารจัดการและแสดงบทบาทหน้าที่ของตนเองได้เป็นอย่างดี สามารถขับเคลื่อนการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ สร้างความตระหนัก ความเข้าใจร่วมกัน

ด้วยแนวทางที่ชัดเจน ส่งผลให้การดำเนินงานบรรลุผลสำเร็จ ภาพรวมของการรับรู้การปฏิบัติจึงอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 เป็นรายด้าน พบประเด็นที่น่าสนใจในด้านการจัดทำ จัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา ที่พบค่าเฉลี่ยระดับการรับรู้บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุดเพียงด้านเดียวเท่านั้น ส่วนด้านอื่นๆ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดทำและจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา เป็นภารกิจหลักที่สำคัญของสถานศึกษาที่ผู้บริหารและครูต้องดำเนินการ เพราะกำหนดเป็นกฎหมาย ซึ่งบัญญัติและประกาศใช้อยู่ในพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในมาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ผู้บริหารและครูต้องดำเนินการจัดทำและจัดส่งรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษาตามบทบาทหน้าที่ในรอบ 1 ปี เพื่อส่งต้นสังกัดรับทราบข้อมูลผลสำเร็จในการดำเนินงานของสถานศึกษาแต่ละแห่ง จึงทำให้ระดับของการรับรู้ การปฏิบัติบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ในด้านนี้ อยู่ในระดับมากที่สุด ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของอุทัยวรรณ นริทร์รัตน์ (2559, บทคัดย่อ) ที่พบว่าการสรุปและจัดทำรายงานประจำปีเพื่อสะท้อนคุณภาพผู้เรียนและผลสำเร็จของการบริหารการจัดการศึกษา มีระดับการปฏิบัติมากที่สุด รวมทั้งการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีและจัดเก็บในระบบสารสนเทศ ก็ระดับการปฏิบัติมากที่สุด เช่นเดียวกัน และงานวิจัยของจิรัชภัทร์ เหลืองวัฒนวิไล (2565, บทคัดย่อ) ที่พบว่า ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง มีค่าสูงที่สุด เพราะ การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง เป็นกระบวนการในการรวบรวมและตรวจสอบ ความครบถ้วนสมบูรณ์ของสารสนเทศที่มีความถูกต้องเหมาะสมเกี่ยวกับการพัฒนาสถานศึกษาในรอบปีที่ผ่านมาที่สามารถสะท้อนคุณภาพในแต่ละมาตรฐานของสถานศึกษาได้ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธัญญ์ สังสุทธิ์, และสมถวิล วิจิตรวรรณนา (2565, หน้า 345) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดกรุงเทพมหานคร และพบว่าด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองตามมาตรฐานการศึกษา อยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

2. การเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษา

ผลการวิจัย พบว่า การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 เมื่อจำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษา พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้ง 3 ด้านของเกณฑ์การจำแนก ผู้วิจัยจึงนำข้อค้นพบที่น่าสนใจ นำเสนอและอภิปรายแยกเป็นรายด้าน รายละเอียดดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง

ผลการศึกษาพบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา และด้านการติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แปลความหมายได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการรับรู้การปฏิบัติ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสูงกว่าครู อาจเนื่องมาจากบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ต้องเป็นทั้งผู้นำ ผู้สร้างแรงจูงใจ กำกับและติดตามการทำงานให้มีคุณภาพ และเป็นผู้นำในการขับเคลื่อนการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้สำเร็จตามเป้าหมาย รวมทั้งต้องเป็นผู้เชื่อมโยงนโยบายลงสู่การปฏิบัติอย่างแท้จริง จึงทำให้รับรู้บทบาทหน้าที่และเข้าใจกระบวนการทำงานมากกว่าครูซึ่งมีหน้าที่หลักในด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้และดูแลช่วยเหลือผู้เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของธนาภรณ์ จันทร์เกษม (2561, บทคัดย่อ) อุทัยวรรณ นรินทร์รัตน์ (2559, บทคัดย่อ) และภานพ แจ้งพลอย (2556, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาในประเด็นวิจัยลักษณะคล้ายคลึงกันในเรื่องของการเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการประกันคุณภาพภายใน จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่และพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา และด้านการติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลวิจัยดังกล่าวยังสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญขององค์ประกอบด้านการประเมินและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา และด้านการติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ว่าจำเป็นต้องมีการนำข้อมูลมาประเมิน

มาตรฐานคุณภาพ มีการตรวจสอบและรายงานความก้าวหน้าเพื่อเป็นข้อมูลย้อนกลับเป็นระยะ จึงทำให้การทำงานตามระบบประกันคุณภาพเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับความต้องการในการแก้ไขและพัฒนาอย่างแท้จริง รวมทั้งการกำกับ ติดตาม การดำเนินงานอย่างต่อเนื่องจากผู้บริหารจะช่วยสร้างแรงจูงใจในงาน เกิดการเรียนรู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างครูและผู้บริหาร สถานศึกษาอันจะนำไปสู่ประสิทธิภาพในงานยิ่งขึ้น ซึ่งข้อมูลดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตตินันท์ ชูมวัน (2557, บทคัดย่อ) ที่พบว่าแนวทางการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในที่สำคัญ ต้องมีการกำกับ ติดตาม นำผลข้อมูลและผลการประเมินมาใช้ในการตรวจสอบ รายงานความก้าวหน้า เพื่อการส่งเสริมและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น และงานวิจัยของจำนงค์ จันวิจิตร (2559, บทคัดย่อ) ที่การศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยมีส่วนร่วมของครู และพบว่า การที่ครูและผู้บริหารมีส่วนร่วมกันวางแผนดำเนินงาน รวมถึงดำเนินการตรวจสอบ วิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส อุปสรรคในการดำเนินงานประกันคุณภาพ จะทำให้การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

ผลการศึกษาพบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ผู้บริหารหรือครูที่มีประสบการณ์ทำงานมากจะมีการรับรู้บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามากกว่าผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า ในทุกๆ ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา ด้านการติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และด้านการจัดทำ จัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของอุทัยวรรณ นริทร์รัตน์ (2559, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน เมื่อวิเคราะห์แยกรายด้านพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และงานวิจัยของ รัชนาท กลางสอน, เยาวเรศ ภัคดีจิตร, และทินกร ชัมพงษ์ (2566, หน้า 174) ที่ศึกษาและเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนขนาดเล็ก จำแนกตามตำแหน่ง

ระดับการศึกษาและประสบการณ์ทำงาน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีตำแหน่งระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน มีความคิดเห็นโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

ผลการศึกษาพบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ผู้บริหารหรือครูที่ทำงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก จะมีการรับรู้การปฏิบัติบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสูงกว่าผู้บริหารสถานศึกษาหรือครู ที่ทำงานในสถานศึกษาขนาดกลางและสถานศึกษาขนาดใหญ่ ข้อค้นพบนี้ชี้ให้เห็นว่าขนาดของสถานศึกษา เป็นส่วนสำคัญในการรับรู้การปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดการบริหารสถานศึกษาของวิโรจน์ สารรัตน์ (2542, หน้า 11) ที่กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษาเป็นการบริหารการจัดการศึกษาเป็นแนวทางใหม่ มุ่งให้สังคมทุกส่วนร่วมกันรับผิดชอบการจัดการศึกษาต่อเนื่องตลอดชีวิตโดยมีการกระจายอำนาจให้สถานศึกษา เกิดความคล่องตัวในการตัดสินใจและดำเนินการต่างๆ โดยอาศัยการมีส่วนร่วมอย่างเหมาะสม ซึ่งในปัจจุบันการบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็กของประเทศไทยยึดหลักการกระจายอำนาจ ดังนั้นทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ทำงานอยู่ในสถานศึกษาขนาดเล็ก จึงมีข้อได้เปรียบในเรื่องของการเรียนรู้งานอย่างรอบด้าน เกิดเครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินงานและพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งจะสร้างทุนทางสังคมและการทำงานร่วมกันให้เกิดขึ้น (Karlberg-Granlund, 2019; Raggl, 2019, para.2; Wildy, Siguräardóttir, & Faulkner, 2014, p.104) แตกต่างจากผู้ทำงานในสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่ ที่สถานศึกษามีความพร้อมในด้านจำนวนของบุคลากรในการทำงาน จึงมีการแบ่งบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่เฉพาะฝ่าย ส่งผลให้มีระดับของการรับรู้การปฏิบัติบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแตกต่างกัน

ประเด็นที่น่าสนใจอีกประเด็นหนึ่ง เมื่อแยกพิจารณารายด้าน พบว่า มีเพียง 1 ด้านเท่านั้น ที่มีการรับรู้การปฏิบัติไม่แตกต่างกันเมื่อจำแนกตามขนาดสถานศึกษา คือ ด้านการจัดทำจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา อาจเนื่องมาจากความสำคัญที่เป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา ที่ผู้บริหารและครูทุกโรงเรียนต้องดำเนินการจัดส่งรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษาตามบทบาทหน้าที่ในรอบ 1 ปี เพื่อรายงานต่อต้นสังกัด ตามบทบัญญัติกฎหมายที่ประกาศใช้อยู่ในพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

ในมาตรา 48 เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา จึงทำให้ระดับของการรับรู้การปฏิบัติบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของมาหะมะบาคอรี มาซอ (2564, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเปรียบเทียบการบริหารงานประกันคุณภาพภายในจำแนกตามตัวแปรเพศ อายุ ตำแหน่งและขนาดของสถานศึกษา ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน และงานวิจัยของธนาภรณ์ จันทร์เกษม (2561, บทคัดย่อ) ศึกษาเปรียบเทียบการบริหารงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เมื่อจำแนกตามขนาดสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษารูปแบบของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ผู้วิจัยแยกประเด็นการเสนอแนะออกเป็น 2 ประเด็น คือ 1) ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และ 2) ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป มีรายละเอียด ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา ควรปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารงานโดยอาศัยหลักการมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้นในด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาาร่วมกันทั้งระบบ ตั้งแต่ขั้นตอนการเตรียมการและสร้างความตระหนัก การวางแผนการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน การกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษาสอดคล้องกับมาตรฐานชาติและมาตรฐานของสถานศึกษาเหมาะสมกับสภาพบริบท รวมถึงสร้างความเข้าใจร่วมกันในการปฏิบัติงานและการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาทั้ง 6 ด้าน ออกแบบหรือสร้างแนวทางให้คำแนะนำและนำไปสู่การปฏิบัติจริงอย่างเป็นระบบ สามารถกำกับ ติดตามและตรวจสอบได้ จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในด้านการรับรู้และความเข้าใจบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ได้อย่างดีและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.2 หน่วยงานต้นสังกัดรวมถึงผู้บริหารสถานศึกษาในแต่ละแห่ง ควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมบุคลากรในหน่วยงาน ให้มีความรู้ความเข้าใจในแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อาจใช้การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อเพิ่มพูนทักษะและประสบการณ์ หรือใช้การประชุมวางแผนก่อนเปิดภาคเรียนในแต่ละครั้ง ในการสร้างความรู้ความเข้าใจร่วมกันใน

แนวทางการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ เป็นการประสานความร่วมมือรวมพลังระหว่างบุคลากรที่ปฏิบัติงานตามภาระรับผิดชอบของตนให้มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ช่วยเหลือกันเป็นเครือข่ายการทำงานของกลุ่มสถานศึกษา ซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพในการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการจัดการศึกษาและเพื่อผลลัพธ์คุณภาพของผู้เรียนที่ดียิ่งขึ้น

1.3 หน่วยงานต้นสังกัดทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 สามารถนำข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ ออกแบบเป็นรูปแบบหรือแนวปฏิบัติและให้ความรู้โดยการเป็นพี่เลี้ยง นิเทศ ติดตามการพัฒนาตนเองของสถานศึกษา เรียนรู้กระบวนการปฏิบัติตามขั้นตอนการประเมินตนเองในรูปแบบบูรณาการกับกระบวนการพัฒนามาตรฐานการจัดการศึกษา ตามจุดเน้นนโยบายของพื้นที่ ค้นหาและเสริมสร้างให้เกิดนวัตกรรม

1.4 สารสนเทศที่ได้จากผลการวิจัย หน่วยงานต้นสังกัดทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการวางแผน ออกแบบและพัฒนา นโยบายและแนวปฏิบัติที่สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพบริบท ลดภาระงานซ้ำซ้อน เน้นการบูรณาการเชื่อมโยงมาตรฐานและตัวชี้วัดในการกำกับ ติดตามและตรวจสอบให้สอดคล้องกับนโยบายการศึกษาชาติ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาในเชิงสำรวจ (survey research) ข้อมูลที่ได้เป็นข้อมูลเชิงปริมาณ อธิบายและแปลความหมายในภาพรวมเท่านั้น ซึ่งอาจทำให้ขาดความลึกซึ้งของผลการวิจัยในมุมมองความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไปจึงควรศึกษาเพิ่มเติมในเชิงคุณภาพ กับกลุ่มตัวอย่างที่หลากหลาย เช่น ผู้บริหารที่มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น ผู้ปกครอง หน่วยงานการศึกษาทางเลือกอื่นๆ บุคลากรทางการศึกษาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะทำได้ข้อค้นพบและสารสนเทศของข้อมูลที่ละเอียดครอบคลุมมากยิ่งขึ้น ผลลัพธ์ที่สะท้อนมาจากผลการวิจัยสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ได้อย่างเหมาะสมตามสภาพและบริบท อันจะนำไปสู่การพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อไป

2.2 ควรมีการศึกษาต่อยอดในเรื่องของปัจจัยที่ส่งผลต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายใน เพื่อจะได้ทราบถึงปัจจัยมูลเหตุต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างครอบคลุมและนำมาปรับประยุกต์ใช้ในงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545. สืบค้น มีนาคม 19, 2566, จาก <http://www.moe.go.th/edtechfund/fund/images/stories/laws/>.
- _____. (2546). คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย. กรุงเทพฯ : ครูสภาลาดพร้าว.
- _____. (2554). การประกันคุณภาพของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : ครูสภาลาดพร้าว.
- _____. (2561). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการศึกษาาระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.
- กิตตินันท์ ชูมวัน. (2557). แนวทางการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- จตุภูมิ เขตจัตุรัส. (2560). รายงานการวิจัย เรื่อง การศึกษาผลกระทบของการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ขอนแก่น : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- จำนงค์ จันวิจิตร. (2559). การศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วม ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- จิรภัทร์ เหลืองวัฒนวิไล. (2565). บทบาทของผู้บริหารกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เจตนา เมืองมูล. (2566). เอกสารประกอบการอบรมการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ เมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2561 โดยกลุ่มพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา เรื่อง การประกันคุณภาพการศึกษา. สืบค้น 19 มีนาคม 2566, จาก https://www.kkzone1.go.th/bookdetail.php?news_id=6599.
- ธนาภรณ์ จันท์เกษม. (2561). การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

- ธีระ รุญเจริญ, และคนอื่นๆ. (2547). รายงานการวิจัย เรื่อง สภาพปัจจุบันและปัญหาการมีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษาของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- _____. (2557). การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ : เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- นพรัตน์ ชัยเรือง. (2562). รูปแบบการบริหารจัดการมหาวิทยาลัยตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษา เพื่อ การดำเนินการที่เป็นเลิศ: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช: รูปแบบ การบริหารจัดการมหาวิทยาลัย/เกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 16(73), 31-43.
- เนตรรุ่ง อยู่เจริญ. (2553). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพ การศึกษาของครูสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในเขต กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พวงเพชร สุรัตน์กวีกุล, และเมธอมลย์ ราชภัณฑารักษ์. (2547). มนุษย์กับสังคม (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : พริกหวาน.
- พัชวิษฐ์ โสยกกุล. (2552). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- เพชรรัตน์ คงไวย. (2563). การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ภายในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรังสิต.
- เพ็ญภา แก้วเขียว. (2561). การศึกษาพัฒนาการคุณภาพการศึกษาผ่านโมเดลโค้งพัฒนาการของ ผลการประเมินคุณภาพ ภายนอกเพื่อพัฒนาข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการประกัน คุณภาพภายในของสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎี บัณฑิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ภาณพ แจ่มพลอย. (2556). การศึกษาสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- มยุรี แพร์หลาย. (2554). การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนขนาดเล็ก. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มาหะมะบาคอรี มาซอ. (2564). การบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

- รจนา มากชุมแสง. (2556). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนในอำเภอปะคำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- รณยุทธ์ สังสุทธิ, และสมถวิล วิจิตรวรรณนา. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์, 8(2), 345-362.
- รัชนาท กลางสอน, เยาวเรศ ภัคดีจิตร, และทินกร ชอัมพงษ์. (2566). การศึกษาปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1. วารสารคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, 6(1), 174-187.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2561). กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา. เล่ม 135 ตอนที่ 11 ก หน้า 3 ประกาศใช้ 23 กุมภาพันธ์. 2561.
- รุ่ง แก้วแดง. (2544). การบริหารเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง.
- _____. (2546). โรงเรียนนิติบุคคล. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ลักขณา จาตกานนท์, และคนอื่นๆ. (2554). รายงานวิจัย เรื่อง การพัฒนาการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. กรุงเทพฯ : คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- วรรณิศา พิมพ์. (2561). การประเมินความต้องการจำเป็นในการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วรุณีย์ จรัสสินพันธ์กุล. (2558). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูระดับประถมศึกษาโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2542). การบริหารหลักการและทฤษฎีและประเด็นทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : ทิพย์วิสุทธิ.
- วุฒิมิณี จุฬางกูร. (2565). อนาคตภาพระบบการกำกับคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาไทย พ.ศ. 2573. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ศรีประภา พันธุ์มณี, และคนอื่นๆ. (2561). การพัฒนารูปแบบระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดชัยภูมิ. *วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 14(1), 32-41.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2548). *ทฤษฎีการประเมิน*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สงบ ลักษณะ. (2541). แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา. *วารสารข้าราชการครู*, 18(8), 2-5.
- สมศักดิ์ คงเที่ยง, และคนอื่นๆ. (2542). *หลักการบริหารการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สันต์ สุขสีทอง, และคนอื่นๆ. (2562). การพัฒนาแบบจำลองระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาเอกชนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1. *วารสารดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์*, 9(3), 775-788.
- สาธิต ทรัพย์รวงทอง. (2563). *การประกันคุณภาพทางการศึกษา*. นครสวรรค์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ. (2563). *การอุดมศึกษา การประกันคุณภาพการศึกษา* (เล่มที่ 38). กรุงเทพฯ : มูลนิธิโครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1. (2565). การสังเคราะห์รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) และการวิเคราะห์ประสิทธิภาพและโอกาสของสถานศึกษาในปี 2563. สระบุรี : ผู้แต่ง.
- _____. (2566). *แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2566-2570 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1*. สืบค้น มีนาคม 19, 2566, จาก <https://srb1.go.th/actionplansrb1/>.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *คู่มือการบริหารจัดการระบบคุณภาพ*. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2554). *การประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีประกันคุณภาพ การศึกษา พ.ศ. 2553*. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2556). *นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ปิงบประมาณ พ.ศ. 2557*. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.
- _____. (2561). *ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง แนวปฏิบัติการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2561*. สืบค้น กรกฎาคม 8, 2565, จาก <http://nptedu.go.th/nites/assure61pregad261.pdf>.

- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2550). **คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอก**. กรุงเทพฯ : จุดทอง.
- _____. (2562). **รายงานประจำปี 2562 (1 ตุลาคม 2561-30 กันยายน 2562)**. กรุงเทพฯ : ซิโนพัลลิซซิ่งแอนด์แพคเกจจิ้ง.
- _____. (2564). **รายงานวิจัย เรื่อง ผลการสังเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐาน รอบสอง (พ.ศ. 2549-2553)**. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2551). **กรอบทิศทางการพัฒนาการศึกษาในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (พ.ศ. 2545 - 2559)**. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.
- _____. **กระทรวงศึกษาธิการ. (2552ก). ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง 2552-2561**. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.
- _____. (2552ข). **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2553). **การนำผลการประเมินคุณภาพนักเรียนระดับชาติไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เรื่อง การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- _____. (2554ก). **แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553**. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2554ข). **การติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และ วิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2553**. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2558). **สรุปรายงานผลการติดตามการดำเนินงานการขับเคลื่อนนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” (Moderate Class More Knowledge) เชียงประจักษ์ครั้งที่ 2 เดือนธันวาคม 2558 กรุงเทพมหานคร, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. สืบค้น เมษายน 30, 2566, จาก <http://mcmk.obec.go.th/p/1756>.
- _____. (2563). **การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ : เอ็น.เอ.รัตนะเทรตติ้ง.

- _____ . สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). **แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561**. กรุงเทพฯ : เอ็น.เอ.รัตนะเทรตติ้ง.
- สุชีรา มะหิเมือง, และจุฑาทิพย์ สว่างสุวรรณ. (2563). **การประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา: จากแนวปฏิบัติที่ดีของประเทศกลุ่มเป้าหมายสู่การปฏิบัติที่มีคุณภาพสูงขึ้น**. กรุงเทพฯ : สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).
- สุธาสินี โพธิจันทร์. (2558). **PDCA หัวใจสำคัญของการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง**. สืบค้น มกราคม 27, 2567, จาก <https://www.ftpi.or.th/2015/2125>.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2544). **แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ : สถาบันส่งเสริมการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ.
- อารีรัตน์ ดิษฐปาน, โสภณ เพ็ชรพวง, และนัญจรี เจริญสุข. (2564). **การพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดกระบี่**. *วารสารสมาคมนักวิจัย*, 26(1), 103–115.
- อุดม อรุณราช. (2561). **องค์ประกอบประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อุทัยวรรณ นริทร์รัตน์. (2559). **บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- Alvik, T. (1996). **School self-evaluation: A whole school approach**. Dundee : CIDREE.
- Barber, M. (2004). **The virtue of accountability: System redesign, inspection, and incentive in the era of informed professionalism**. Retrieved August 10, 2023, from www.bu.edu/journalofeducation/files/2011/06/BUJOE-185.1Barber.pdf.
- Barrette, A.W. (2020). **Power of accreditation in U.S. higher education**. Ph.D. dissertation, Faculty of Education, Graduate School of The University of Alabama.
- Broom, L., & Selznick, P. (1977). **Sociology**. New York : Harper & Row.
- Campbell, R.F., et al. (1983). **Introduction to educational administration** (6th ed.). Boston : Allyn & Bacon.
- Coe, R. (2010). **School Improvement: Reality and Illusion**. *Journal of Educational Studies*, 57(4), 363-379.

- Council for Higher Education Accreditation. (2010). **Annual Report of the Council for Higher Education Accreditation's activities and accomplishments in 2010-2011**. Retrieved August 10, 2023, from <https://www.chea.org/chea-annual-report-2010-2011>.
- Crosby P.B. (1979). **Quality is free**. New York : Mc Graw-Hill.
- Deming, W.E. (1986). **Out of the crisis**. Cambridge : Massachusetts Institute of Technology.
- Good, C.V. (1983). **Dictionary of education**. New York : McGraw-Hill.
- Hopkins, D. (2007). **Evaluation for school development**. Great Britain : Biddle.
- Juran, J., & Gryna, F. (1993). Quality analysis and planning. Quality analysis and planning. **American Journal of Industrial and Business Management, 14(8), 9**.
- Karlberg-Granlund, G. (2019). Exploring the challenge of working in a small school and community: Uncovering hidden tensions. **Journal of Rural Studies, 72**, 293–305.
- Krejcie, R.V., & Morgan, D.W. (1970). Determining sample size for research activities. **Educational and psychological measurement, 30(3)**, 607-610.
- Kurnia, S. (2019). Internal quality assurance system case study of model school in state junior high school sambas. **Journal of Education Teaching and Learning, 4(2)**, 432-442.
- Michael, H.A. (1998). **Social psychology**. Texas, TX : Argus Communications A Division of DLM.
- Ministry of Education. (2020). **Educational leaders**. Retrieved August 10, 2023, from <https://www.educationallleaders.govt.nz/Managing-your-school/Ongoing-school-self-review/The-review-process>.
- Nevo, D. (2001). School evaluation: International or external?. **Educational Evaluation, 27(2)**, 5.
- Ozcan, et al. (2014). **Internal quality assurance**. Retrieved August 10, 2023, from <http://sut.ac.th/>.
- Raggl, A. (2019). **Small rural schools in Austria: Potentials and challenges**. In: Jahnke, H., Kramer, C., Meusburger, P. (eds) Geographies of Schooling. Knowledge and Space, vol 14. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-030-18799-6_12

- Rahminawati, N., & Supriyadi, T. (2023). Implementing an internal quality assurance system to enhance elementary school education quality. **International Journal of Learning, Teaching and Educational Research**, 22(4), 414-433.
- Richard, F. (2003). **Quality assurance in training and education**. London : Kogan.
- Senge, P.M. (1990). **The fifth discipline: The art and practice of the learning organization**. New York : Double day.
- Stephen, M., & Morgan, C. (2004). **Total quality management and school**. Philadelphia : Open University Press.
- Wildy, H., Siguräardóttir, S.M., & Faulkner, R. (2014). Leading the small rural school in Iceland and Australia: Building leadership capacity. **Educational Management Administration & Leadership**, 42(4 Supplement), 104–118.

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ตัวอย่างแบบสอบถาม

แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบไปด้วยข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม และคำถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา เพื่อเป็นสารสนเทศให้กับสถาบันทางการศึกษานำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา คุณภาพการศึกษา ขอความกรุณาตอบที่ตรงกับความเป็นจริงหรือตามข้อคิดเห็นของท่าน คำตอบ และข้อมูลของท่านถือเป็นความลับ ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อผลวิจัยโดยภาพรวม เท่านั้น จะไม่มีการเปิดเผยข้อมูลเป็นรายบุคคล

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง
ภัทรจิตรา แสงสุข (นักวิจัย)

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หรือเติมข้อความลงในช่องว่างให้ตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ 1) ชาย 2) หญิง
2. ตำแหน่ง 1) ผู้บริหารสถานศึกษา (ผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการ) 2) ครู 6
3. ประสบการณ์ทำงาน 1) น้อยกว่า 5 ปี
 2) 5 – 10 ปี
 3) มากกว่า 10 ปี
4. ขนาดสถานศึกษา ขนาดเล็ก (มีจำนวนนักเรียน 119 คน ลงมา)
 ขนาดกลาง (มีจำนวนนักเรียน 120 – 719 คน)
 ขนาดใหญ่ (มีจำนวนนักเรียน 720 – 1,679 คน)
 ขนาดใหญ่พิเศษ (มีจำนวนนักเรียน 1,680 คน ขึ้นไป)

ตอนที่ 2 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

คำชี้แจง: โปรดพิจารณาข้อความแต่ละข้อต่อไปนี้แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตัวเลขที่ตรงกับระดับพฤติกรรมหรือระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ว่าอยู่ในระดับใด

	ข้อความ	ระดับการรับรู้พฤติกรรม				
		1	2	3	4	5
1	ผู้บริหารวางแผนการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน	1	2	3	4	5
2	ผู้บริหารกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษาสอดคล้องกับมาตรฐานชาติ	1	2	3	4	5
3	ผู้บริหารกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษาเหมาะสมกับสภาพบริบท	1	2	3	4	5
4	ผู้บริหารจัดทำขั้นตอนการกำหนดมาตรฐานการศึกษาไว้อย่างชัดเจน	1	2	3	4	5
5	ผู้บริหารส่งเสริมครูให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการกำหนดมาตรฐานการศึกษา	1	2	3	4	5
6	ผู้บริหารส่งเสริมครูให้มีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานการศึกษา	1	2	3	4	5
7	ผู้บริหารตรวจสอบความเหมาะสมของมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน	1	2	3	4	5
8	ผู้บริหารศึกษามาตรฐานการศึกษา สภาพความต้องการจำเป็นของสถานศึกษา	1	2	3	4	5
9	ผู้บริหารกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายและอัตลักษณ์ของสถานศึกษาโดยอาศัยหลักการมีส่วนร่วม	1	2	3	4	5
10	ผู้บริหารแต่งตั้งคณะทำงานในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา โดยอาศัยการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย	1	2	3	4	5

ภาคผนวก ข
ผลการวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการ

ข้อ	รายการ	ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ 5 คน			IOC	ผล
		-1	0	1		
การประกันคุณภาพภายใน						
1. การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา						
1.1	ผู้บริหารวางแผนการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน	-	-	5	1.00	ใช้ได้
1.2	ผู้บริหารกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษาสอดคล้องกับมาตรฐานชาติ	-	-	5	1.00	ใช้ได้
1.3	ผู้บริหารกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษาเหมาะสมกับสภาพบริบท	-	-	5	1.00	ใช้ได้
1.4	ผู้บริหารจัดทำขั้นตอนการกำหนดมาตรฐานการศึกษาไว้อย่างชัดเจน	-	-	5	1.00	ใช้ได้
1.5	ผู้บริหารส่งเสริมครูให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการกำหนดมาตรฐานการศึกษา	-	-	5	1.00	ใช้ได้
1.6	ผู้บริหารส่งเสริมครูให้มีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานการศึกษา	-	-	5	1.00	ใช้ได้
1.7	ผู้บริหารตรวจสอบความเหมาะสมของมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน	-	1	4	0.80	ใช้ได้
2. การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา						
2.1	ผู้บริหารศึกษามาตรฐานการศึกษา สภาพความต้องการจำเป็นของสถานศึกษา	-	-	5	1.00	ใช้ได้
2.2	ผู้บริหารกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายและอัตลักษณ์ของสถานศึกษาโดยอาศัยหลักการมีส่วนร่วม	-	-	5	1.00	ใช้ได้

ข้อ	รายการ	ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ 5 คน			IOC	ผล
		-1	0	1		
2.3	ผู้บริหารแต่งตั้งคณะกรรมการในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา โดยอาศัยการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย	-	-	5	1.00	ใช้ได้
2.4	ผู้บริหารจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบและมีขั้นตอนชัดเจน	-	-	5	1.00	ใช้ได้
2.5	ผู้บริหารจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ ระดมสมองเพื่อจัดทำแผนพัฒนาของสถานศึกษา	-	-	5	1.00	ใช้ได้
2.6	ผู้บริหารจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีอย่างต่อเนื่อง	-	2	3	0.60	ใช้ได้
3.การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา						
3.1	ผู้บริหารกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานตามแผนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาไว้อย่างชัดเจน	-	-	5	1.00	ใช้ได้
3.2	ผู้บริหารจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานไว้อย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม	-	-	5	1.00	ใช้ได้
3.3	ผู้บริหารมอบหมายงาน/โครงการ ให้บุคลากรเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติอย่างชัดเจน	-	-	5	1.00	ใช้ได้
3.4	ผู้บริหารติดตามการดำเนินงานตามแผนอย่างต่อเนื่อง	-	-	5	1.00	ใช้ได้
3.5	ผู้บริหารส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายให้ปฏิบัติตามแผนที่กำหนด	-	-	5	1.00	ใช้ได้
3.6	ผู้บริหารจัดประชุมทบทวนผลการปฏิบัติงานและให้คำแนะนำ เพื่อการพัฒนา	-	-	5	1.00	ใช้ได้
3.7	ผู้บริหารปฏิบัติตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี	-	-	5	1.00	ใช้ได้

ข้อ	รายการ	ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ 5 คน			IOC	ผล
		-1	0	1		
		4.การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา				
4.1	ผู้บริหารแต่งตั้งคณะกรรมการด้านการประเมินและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาไว้อย่างชัดเจน	-	-	5	1.00	ใช้ได้
4.2	ผู้บริหารกำหนดกรอบการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาทั้งด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต	-	-	5	1.00	ใช้ได้
4.3.	ผู้บริหารดำเนินงานตามกระบวนการบริหารอย่างมีคุณภาพครบวงจร (PDCA)	-	-	5	1.00	ใช้ได้
4.4	ผู้บริหารจัดให้มีการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาโดยบุคลากรภายในสถานศึกษา	-	-	5	1.00	ใช้ได้
4.5	ผู้บริหารจัดให้มีการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาโดยหน่วยงานต้นสังกัด	-	1	4	0.80	ใช้ได้
4.6	ผู้บริหารประเมินคุณภาพภายใน ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	-	-	5	1.00	ใช้ได้
4.7	ผู้บริหารจัดทำรายงานการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษา	-	-	5	1.00	ใช้ได้
4.8	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องแสดงความคิดเห็นเพื่อเป็นข้อมูลสนับสนุนการประเมินคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง	-	1	4	0.80	ใช้ได้
5.การติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา						
5.1	ผู้บริหารจัดทำแผนการติดตามตรวจสอบผลการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไว้อย่างชัดเจน	-	-	5	1.00	ใช้ได้

ข้อ	รายการ	ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ 5 คน			IOC	ผล
		-1	0	1		
5.2	ผู้บริหารส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องในการติดตามตรวจสอบผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา	-	-	5	1.00	ใช้ได้
5.3	ผู้บริหารสรุปผลการดำเนินงานร่วมกันกับผู้ปฏิบัติงานทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง	-	-	5	1.00	ใช้ได้
5.4	ผู้บริหารรายงานผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาเพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุง/พัฒนาคุณภาพการศึกษา	-	1	4	0.80	ใช้ได้
5.5	ผู้บริหารนำผลการประเมินคุณภาพภายในมาปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา	-	1	4	0.80	ใช้ได้
5.6	ผู้บริหารนำผลการประเมินคุณภาพภายในมาใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาในครั้งถัดไป	-		5	1.00	ใช้ได้
6.การจัดทำ จัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา						
6.1	ผู้บริหารมีการแต่งตั้งคณะกรรมการด้านการจัดทำรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา	-	-	5	1.00	ใช้ได้
6.2	ผู้บริหารร่วมสรุปผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาที่สะท้อนคุณภาพผู้เรียนและผลสำเร็จของการบริหารจัดการศึกษา	-	-	5	1.00	ใช้ได้
6.3	ผู้บริหารร่วมสรุปผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาที่สะท้อนคุณภาพผลสำเร็จของการบริหารจัดการศึกษา	-	1	4	0.80	ใช้ได้

ข้อ	รายการ	ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ 5 คน			IOC	ผล
		-1	0	1		
6.4	ผู้บริหารร่วมจัดทำผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาที่แสดงหลักฐานข้อมูลที่เชื่อถือได้	-	1	4	0.80	ใช้ได้
6.5	ผู้บริหารจัดทำและรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาในรูปแบบที่น่าสนใจและเข้าใจง่าย	-	-	5	1.00	ใช้ได้
6.6	ผู้บริหารจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	-	1	4	0.80	ใช้ได้

ภาคผนวก ค

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพของเครื่องมือวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมชัย หาญกล้า อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสริมทรัพย์ วรรณปัญญา ประธานหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูวดล จุลสุคนธ์ อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
4. อาจารย์ ดร.ภัสสกร เลาสวัสดิกุล คณบดีคณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
5. อาจารย์ ดร.ธันยนันท์ ทองบุญตา อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ภาคผนวก ง
หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของ
เครื่องมือวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ที่ ๑๖๕/๒๕๖๗

วันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมชัย หาญกล้า

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. คำโครงการศึกษาค้นคว้าอิสระ
  ๒. แบบสอบถามการศึกษาค้นคว้าอิสระ
  ๓. แบบประเมินคุณภาพเครื่องมือ

ด้วยนางสาวภัทรจิตรา แสงสุข รหัส ๖๕๐๓๗๐๑๐๒๐๑ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต ๑ โดยมีรองศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร.ชูชาติ พยอม เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และอาจารย์ ดร.กรวุฒิ แฉนพรหม เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการศึกษาค้นคว้าอิสระ ซึ่งนักศึกษาได้เรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในครั้งนี้

ในการนี้ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือดังกล่าว ตามเอกสารที่แนบมาพร้อมหนังสือนี้ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(อาจารย์ ดร.ศัสยกร เล่าสวัสดิกุล)
คณบดีคณะครุศาสตร์

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.....

ที่ ๑๖๓/๒๕๖๗..... วันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๗.....

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ.....

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสริมทรัพย์ วรปัญญา

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. คำโครงการศึกษาค้นคว้าอิสระ
  ๒. แบบสอบถามการศึกษาค้นคว้าอิสระ
  ๓. แบบประเมินคุณภาพเครื่องมือ

ด้วยนางสาวภัทรจิตรา แสงสุข รหัส ๖๔๒๑๗๐๑๐๒๐๑ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต ๑ โดยมีรองศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร.ชูชาติ พยอม เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และอาจารย์ ดร.กรวุฒิ แผ่นพรหม เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการศึกษาค้นคว้าอิสระ ซึ่งนักศึกษาได้เรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในครั้งนี้

ในการนี้ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือดังกล่าว ตามเอกสารที่แนบมาพร้อมหนังสือนี้ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(อาจารย์ ดร.ภัศกร เลาสวัสดิกุล)

คณบดีคณะครุศาสตร์

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.....

ที่ ๑๖๔/๒๕๖๗..... วันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๗.....

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ.....

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูวดล จุลสุคนธ์

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. คำโครงการศึกษาค้นคว้าอิสระ
  ๒. แบบสอบถามการศึกษาค้นคว้าอิสระ
  ๓. แบบประเมินคุณภาพเครื่องมือ

ด้วยนางสาวภัทรจิตรา แสงสุข รหัส ๖๔๒๑๗๐๑๐๒๐๑ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต ๑ โดยมีรองศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร.ชูชาติ พยอม เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และอาจารย์ ดร.กรวดี แผนพรหม เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการศึกษาค้นคว้าอิสระ ซึ่งนักศึกษาได้เรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในครั้งนี้

ในกรณี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือดังกล่าว ตามเอกสารที่แนบมาพร้อมหนังสือนี้ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(อาจารย์ ดร.ภัสยกร เลาสวัสดิกุล)

คณบดีคณะครุศาสตร์

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.....

ที่ ๑๖๖/๒๕๖๗..... วันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๗.....

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ.....

เรียน อาจารย์ ดร.ภัสสร เลาสวัสดิกุล

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. คำโครงการศึกษาค้นคว้าอิสระ
  ๒. แบบสอบถามการศึกษาค้นคว้าอิสระ
  ๓. แบบประเมินคุณภาพเครื่องมือ

ด้วยนางสาวภัทรจิตรา แสงสุข รหัส ๖๕๒๑๗๐๑๐๒๐๑ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยาค้นคว้าอิสระ เรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระบุรี เขต ๑ โดยมีรองศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร.ชูชาติ พยอม เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และอาจารย์ ดร.กรวดี แพนพรหม เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการศึกษาค้นคว้าอิสระ ซึ่งนักศึกษาได้เรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในครั้งนี้

ในกรณี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จึงขอกความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือดังกล่าว ตามเอกสารที่แนบมาพร้อมหนังสือนี้ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(อาจารย์ ดร.ภัสสร เลาสวัสดิกุล)

คณบดีคณะครุศาสตร์

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.....

ที่ ๑๖๗/๒๕๖๗..... วันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๗.....

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ.....

เรียน อาจารย์ ดร.ฉันทน์ ทงบุญตา

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. คำโครงการศึกษาค้นคว้าอิสระ
  ๒. แบบสอบถามการศึกษาค้นคว้าอิสระ
  ๓. แบบประเมินคุณภาพเครื่องมือ

ด้วยนางสาวภัทรจิตรา แสงสุข รหัส ๒๕๒๑๐๑๐๒๐๑ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต ๑ โดยมีรองศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร.ชูชาติ พยอม เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และอาจารย์ ดร.กรรณิ แพนพรหม เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการศึกษาค้นคว้าอิสระ ซึ่งนักศึกษาได้เรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในครั้งนี้

ในกรณีนี้ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือดังกล่าว ตามเอกสารที่แนบมาพร้อมหนังสือนี้ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(อาจารย์ ดร.กัษยกร เลาสวัสดิกุล)
คณบดีคณะครุศาสตร์

ภาคผนวก จ

หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้ (try out) เครื่องมือวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ที่ อว. ๐๖๒๘.๐๒/๑๖๘

คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ถนนนารายณ์มหาราช
อ.เมือง จ.ลพบุรี ๑๕๐๐๐

๒๖ มีนาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขออนุญาตทดลองใช้ (Try out) เครื่องมือในการค้นคว้าอิสระ

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต ๑

ด้วยนางสาวภัทรจิตรา แสงสุข รหัส ๖๔๒๑๗๐๑๖๒๐๑ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต ๑ โดยมีรองศาสตราจารย์ วาทีร้อยตรี ดร.ชูชาติ พยอม เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และอาจารย์ ดร.กรวุฒิ แผนพรหม เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนการทดลองใช้เครื่องมือ (Try out) เพื่อตรวจสอบคุณภาพและปรับปรุงเครื่องมือที่สร้างขึ้น

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านให้นางสาวภัทรจิตรา แสงสุข ดำเนินการทดลองใช้เครื่องมือในการค้นคว้าอิสระกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สถานศึกษาในสังกัดของท่าน หวังอย่างยิ่งในความกรุณาและได้รับความอนุเคราะห์ด้วยดี ทั้งนี้ นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อและประสานขอความอนุเคราะห์ด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาต และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร. กัตยกร เลาสวัสดิกุล)
คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

โทร.๐-๓๖๔๑-๑๑๑๒

โทรสาร ๐-๓๖๔๑-๑๑๑๒

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ : saraban_edu@lawasri.tru.ac.th

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ภาคผนวก ฉ
หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ที่ อว. ๐๖๒๘.๐๒/๑๙๕

คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ถนนนารายณ์มหาราช
อ.เมือง ศ.ลพบุรี ๑๕๐๐๐

๕ เมษายน ๒๕๖๗

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยในการค้นคว้าอิสระ

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต ๑

ด้วยนางสาวภัทรจิตรา แสงสุข รหัส ๖๔๒๑๗๐๑๐๒๐๑ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต ๑ โดยมีรองศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร.ชูชาติ พยอม เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และอาจารย์ ดร.กรรุดิ แพนพรหม เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนการเก็บข้อมูล ซึ่งสถานศึกษาในสังกัดของท่านได้ถูกเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลในครั้งนี้

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน อนุญาตให้นางสาวภัทรจิตรา แสงสุข ดำเนินการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยในการค้นคว้าอิสระกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระบุรี เขต ๑ หวังอย่างยิ่งในความกรุณาและอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลดังกล่าว ทั้งนี้ นักศึกษา จะเป็นผู้ติดต่อประสานขอความอนุเคราะห์ด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาต และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร. ศักยกร เลาสวัสดิกุล)

คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ที่ ศธ ๐๔๑๕๕/ว ๑๓๑๖

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สระบุรี เขต ๑
ถนนมิตรภาพ อำเภอเมืองสระบุรี ๑๘๐๐๐

๑๖ เมษายน ๒๕๖๗

เรื่อง ขอเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยในการค้นคว้าอิสระ

เรียน ผู้อำนวยการสถานศึกษาในสังกัดทุกแห่ง

สิ่งที่ส่งมาด้วย QR Code แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางสาวภัทรจิตรา แสงสุข รหัส ๖๔๒๑๗๐๑๐๒๐๑ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต ๑ โดยมีรองศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร.ชูชาติ พยอม เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และอาจารย์ ดร.กรวุฒิ แผนพรหม เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนการเก็บข้อมูล ซึ่งสถานศึกษาในสังกัดของท่านได้ถูกเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลในครั้งนี้

ในการนี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต ๑ ขอความอนุเคราะห์ท่าน อนุญาตให้นางสาวภัทรจิตรา แสงสุข เข้าดำเนินการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยในการค้นคว้าอิสระกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ทั้งนี้ นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อและประสานขอความอนุเคราะห์ด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

(นางอรุณรุ่งเรือง เอี่ยมเทศคุณรังษี)

รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปฏิบัติราชการแทน
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต ๑

กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา

โทร.๐ ๓๖๓๕ ๑๘๐๒, ๐๘ ๑๕๖๖ ๒๐๙๔

โทรสาร ๐ ๓๖๓๕ ๑๗๙๘

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ : saraban04155@obec.go.th

ภาคผนวก ข
แบบตอบรับและเกียรติบัตรการเข้าร่วมนำเสนองานวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ที่ อว ๐๖๐๓.๐๕/ว ๓๗๖๑

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์
ตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมืองพิษณุโลก
จังหวัดพิษณุโลก ๖๕๐๐๐

๒๒ เมษายน ๒๕๖๗

เรื่อง การตอบรับเข้าร่วมงานประชุมวิชาการระดับชาติศึกษาศาสตร์วิจัย มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ ครั้งที่ ๑๑

เรียน ภัทรจิตรา แสงสุข ชูชาติ พยอม กรวุฒิ แผนพรหม

ตามที่ท่านได้ส่งบทความ เรื่อง “การตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา” ในงานประชุมทางวิชาการระดับชาติศึกษาศาสตร์วิจัย มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ ครั้งที่ ๑๑ ประจำปี ๒๕๖๗ ภายใต้หัวข้อ “การวิจัยเพื่อการพัฒนาทุนมนุษย์ที่ยั่งยืน (Research for Sustainable Human Development)” ในวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๗ ในรูปแบบ Hybrid Conference ณ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ นั้น

ในการนี้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ จึงขอการตอบรับเข้าร่วมงานประชุมวิชาการระดับชาติศึกษาศาสตร์วิจัย มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ ครั้งที่ ๑๑ และขอให้ท่านนำเสนอบทความวิจัยดังกล่าว **ในวันพฤหัสบดีที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๗** เวลา ๑๓.๐๐ - ๑๖.๓๐ น. ณ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ จังหวัดพิษณุโลก และรูปแบบออนไลน์ ผ่านระบบ Zoom Meeting

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.ปกรณ์ ประจันบาน)
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

สำนักงานเลขานุการ หน่วยวิจัย

โทร. ๐ ๕๕๕๖ ๒๔๐๕

โทรสาร ๐ ๕๕๕๖ ๒๔๐๒

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ edunuconference@gmail.com

ประวัติผู้ทำการค้นคว้าอิสระ

ชื่อ-สกุล	นางสาวภัทรจิตรา แสงสุข
วัน เดือน ปีเกิด	วันที่ 31 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2532
สถานที่เกิด	ตำบลทะเลชุบศร อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 60 ซอยศรีปราชญ์ 1 ตำบลทะเลชุบศร อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี
ที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนอนุบาลลพบุรี จังหวัดลพบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2555 ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) สาขาวิชาประถมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2558 ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาวิชาวิทยาการวิจัยการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2565 ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) สาขาวิชาการวัด ประเมินและวิจัยการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พ.ศ. 2567 ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี